



www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2025 – Numri: 205

Tiranë – E mërkurë, 5 nëntor 2025

PËRMBAJTJA

	Faqe
Urdhër i ministrit të Arsimit nr. 557, datë 28.10.2025	Për mbylljen e veprimtarisë së institucionit arsimor parauniversitar jopublik, të nivelit të arsimit bazë, shkolla “Dituria” 24591
Urdhër i ministrit të Arsimit nr. 558, datë 28.10.2025	Për mbylljen e veprimtarisë së institucionit arsimor parauniversitar privat, kopshti “ <i>Ate Annibale Di Francia</i> ” 24592
Vendim i Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut datë 9.10.2025	Çështja Sabri Hoxha kundër Shqipërisë (<i>kërkesa nr. 40492/20</i>) 24592
Vendim i Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut datë 16.10.2025	Çështja Artur Malaj kundër Shqipërisë (<i>kërkesa nr. 23101/20</i>) 24593
Vendim i Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut datë 16.10.2025	Çështja Hajro Çini dhe të tjerët kundër Shqipërisë (<i>kërkesa nr. 32645/16</i>) 24598
Vendim i Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut datë 16.10.2025	Çështja Ndue Marku kundër Shqipërisë (<i>kërkesa nr. 57271/14</i>) 24600
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 45, datë 31.7.2025	Me objekt shfuqizimin e ligjit nr. 21/2024, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, ‘Për zonat e mbrojtura’”, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe marrëveshjet ndërkombëtare. Pezullimin e zbatimit të ligjit nr. 21/2024, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, ‘Për zonat e mbrojtura’”, derisa vendimi përfundimtar i Gjykatës Kushtetuese të hyjë në fuqi..... 24605

Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 54, datë 9.10.2025	Me objekt shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-4408, datë 6.11.2024, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Konstatimin e cenimit të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm të çështjes administrative nr. 31003-01713-00-2019 registri, datë 6.9.2019, në shqyrtim pranë Gjykatës së Lartë. Detyrimin e Gjykatës së Lartë të gjykojë çështjen e kërkuarës brenda gjashtë muajve. Detyrimin e subjekteve të interesuara të paguajnë shpenzimet gjyqësore, sipas faturës nr. 2/2025, datë 16.1.2025, të përgatitjes së ankimit kushtetues individual nga përfaqësuesi.....	24631
Vendim i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve nr. 1455, datë 29.10.2025	Për dhënien e mandatit të deputetit të Kuvendit të Shqipërisë, znj. Briseida Krenar Çakërri, kandidat i listës shumemërore të “Partisë Socialiste të Shqipërisë”, qarku Vlorë, për zgjedhjet për Kuvend të datës 11 Maj 2025.....	24637
Kërkesë e Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin nr. 9/18, datë 30.10.2025	Për shpronësimin për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi i projektit “Ndërtimi i Tunelit të Llogorase”.....	24639
Kërkesë e Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin nr. 154/14, datë 30.10.2025	Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi i projektit “Rikualifikimi urban i lagjes ‘4-Shtatori’, Bashkia Dimal.....	24639



URDHËR

Nr. 557, datë 28.10.2025

**PËR MBYLLJEN E VEPRIMTARISË
SË INSTITUCIONIT ARSIMOR
PARAUNIVERSITAR JOPUBLIK,
TË NIVELIT TË ARSIMIT BAZË,
SHKOLLA “DITURIA”**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë; të neneve 26 dhe 42, pika 7, të ligjit nr. 69/2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, si dhe urdhrit nr. 497, datë 29.9.2025, të ministrit të Arsimit, “Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Arsimit, znj. Orjana Osmani”,

URDHËROJ:

1. Mbylljen e veprimtarisë së institucionit arsimor parauniversitar jopublik, të nivelit të arsimit bazë, shkolla “Dituria”, të subjektit juridik “AMK-DITURIA” sh.p.k, me NIPT: K91503006H, licencuar me urdhrin nr. 105, datë 13.9.1999, të ministrit të Arsimit dhe Shkencës, “Për dhënien e lejes së funksionimit të institucionit arsimor jopublik”, i ndryshuar, dhe urdhrin nr. 169, datë 11.7.2002, të ministrit të Arsimit dhe Shkencës, “Për dhënien e lejes së funksionimit të institucionit arsimor jopublik parauniversitar”, i ndryshuar, me kërkesën e tij.

2. Institucioni arsimor parauniversitar jopublik, i nivelit të arsimit bazë, shkolla “Dituria”, ka për detyrë:

a) të kthejë pagesat e kryera nga prindi/përfaqësuesi ligjor i nxënësit për pjesën e papërfunduar të shkollimit, si dhe çdo detyrim tjetër të papërmbyshur, nëse ka;

b) të pajisë çdo nxënës me dokumentacionin e nevojshëm shkollor që do të shërbejë për transferimin e tij në një institucion tjetër të arsimit parauniversitar;

c) të vërë në dispozicion të Zyrës Vendore të Arsimit Parauniversitar Tiranë çdo informacion të kërkuar deri në plotësimin dhe mbylljen e të gjitha kërkesave të parashikuara në këtë urdhër;

d) të dorëzojë në Zyrën Vendore të Arsimit Parauniversitar Tiranë të gjithë dokumentacionin lidhur me veprimtarinë e kryer.

3. Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Tiranë ka për detyrë:

a) të ngrejë grup pune, brenda 3 (tre) ditëve nga hyrja në fuqi e këtij urdhri dhe të marrë masat për mbylljen e veprimtarisë së institucionit arsimor parauniversitar jopublik, të nivelit të arsimit bazë, shkolla “Dituria”;

b) të marrë masa për transferimin e të gjithë nxënësve të regjistruar në këtë institucion arsimor në institucione të tjera të arsimit parauniversitar;

c) të administrojë të gjithë dokumentacionin, lidhur me veprimtarinë mësimore të kryer nga institucioni arsimor parauniversitar jopublik;

d) të ruajë në arkivin e institucionit dhe më tej të arkivojë sipas ligjit nr. 9154, datë 6.11.2003, “Për arkivat”, i ndryshuar, dokumentacionin e dorëzuar nga institucioni arsimor parauniversitar jopublik, i nivelit të arsimit bazë, shkolla “Dituria”.

4. Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar dhe Drejtoria Rajonale Arsimore Parauniversitare Tiranë të monitorojnë veprimtarinë e Zyrës Vendore të Arsimit Parauniversitar Tiranë për zbatimin e detyrave, sipas këtij urdhri.

5. Në rast të moszbatimit të detyrimeve nga institucioni arsimor parauniversitar jopublik, i nivelit të arsimit bazë, shkolla “Dituria”, të përcaktuara në pikën 2, të këtij urdhri, Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Tiranë të marrë të gjitha masat, sipas legjislacionit në fuqi.

6. Urdhri nr. 105, datë 13.9.1999, i ministrit të Arsimit dhe Shkencës, “Për dhënien e lejes së funksionimit të institucionit arsimor jopublik”, i ndryshuar, dhe urdhri nr. 169, datë 11.7.2002, i ministrit të Arsimit dhe Shkencës, “Për dhënien e lejes së funksionimit të institucionit arsimor jopublik parauniversitar”, i ndryshuar, shfuqizohen.

7. Ngarkohen për zbatimin e këtij urdhri Sekretari i Përgjithshëm në Ministrinë e Arsimit, Drejtoria e Përgjithshme Rregullatore për Arsimin dhe Sportin, Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale Arsimore Parauniversitare Tiranë, Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Tiranë, institucioni arsimor parauniversitar jopublik, i nivelit të arsimit bazë, shkolla “Dituria”.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSMINISTËR I ARSIMIT
Orjana Osmani



URDHËR

Nr. 558, datë 28.10.2025

**PËR MBYLLJEN E VEPRIMTARISË SË
INSTITUCIONIT ARSIMOR
PARAUNIVERSITAR PRIVAT, KOPSHTI
“ATE ANNIBALE DI FRANCIA”**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë dhe të pikës 7, të nenit 42, të ligjit nr. 69/2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, si dhe urdhrit nr. 497, datë 29.9.2025, të ministrit të Arsimit, “Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Arsimit, znj. Orjana Osmani”,

URDHËROJ:

1. Mbylljen e veprimtarisë së institucionit arsimor parauniversitar privat, kopshti “*Ate Annibale Di Francia*”, themeluar nga Fondacioni “Etërit Rogacionistë Shqiptarë”, i licencuar me urdhrin nr. 466, datë 22.12.2009, të ministrit të Arsimit dhe Shkencës, “Për funksionimin e institucionit arsimor privat parauniversitar – kopshti ‘*Ate Annibale Di Francia*’”, me kërkesën e tij nr. 94/2 prot., datë 16.9.2025.

2. Institucioni arsimor parauniversitar jopublik, kopshti “*Ate Annibale Di Francia*”, ka për detyrë:

a) të vendosë në dispozicion të Zyrës Vendore të Arsimit Parauniversitar Lezhë çdo informacion të kërkuar deri në plotësimin dhe mbylljen e të gjitha kërkesave të parashikuara në këtë urdhër;

b) të dorëzojë në Zyrën Vendore të Arsimit Parauniversitar Lezhë të gjithë dokumentacionin lidhur me veprimtarinë e kryer;

c) të kthejë pagesat e kryera nga prindi/përfaqësuesi ligjor i nxënësit për pjesën e papërfunduar të arsimit parashkollor, si dhe çdo detyrim tjetër të papërmbytur, nëse ka.

3. Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Lezhë ka për detyrë:

a) të ngrejë grup pune, brenda 3 (tre) ditëve nga hyrja në fuqi e këtij urdhri dhe të marrë masat për mbylljen e veprimtarisë së institucionit arsimor parauniversitar privat, kopshti “*Ate Annibale Di Francia*”;

b) të administrojë të gjithë dokumentacionin lidhur me veprimtarinë mësimore të kryer nga institucioni arsimor parauniversitar privat;

c) të ruajë në arkivin e institucionit dhe më tej të arkivojë, sipas ligjit nr. 9154, datë 6.11.2003, “Për arkivat”, i ndryshuar, dokumentacionin e dorëzuar nga institucioni arsimor parauniversitar privat, kopshti “*Ate Annibale Di Francia*”.

4. Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar dhe Drejtoria Rajonale Arsimore Parauniversitare Lezhë të monitorojnë veprimtarinë e Zyrës Vendore të Arsimit Parauniversitar Lezhë për zbatimin e detyrave, sipas këtij urdhri.

5. Në rast të moszbatimit të detyrimeve nga institucioni arsimor parauniversitar privat, kopshti “*Ate Annibale Di Francia*”, të përcaktuara në pikën 2, të këtij urdhri, Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Lezhë të marrë të gjitha masat, sipas legjislacionit në fuqi.

6. Urdhri nr. 466, datë 22.12.2009, i ministrit të Arsimit dhe Shkencës, “Për funksionimin e institucionit arsimor privat parauniversitar – kopshti ‘*Ate Annibale Di Francia*’”, shfuqizohet.

7. Ngarkohen për zbatimin e këtij urdhri Sekretari i Përgjithshëm në Ministrinë e Arsimit, Drejtoria e Përgjithshme Rregullatore për Arsimin dhe Sportin, Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale Arsimore Parauniversitare Lezhë, Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar Lezhë, institucioni arsimor parauniversitar privat, kopshti “*Ate Annibale Di Francia*”.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

**ZËVENDËSMINISTËR I ARSIMIT
Orjana Osmani**

**GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE
TË NJERIUT
SEKSIONI I TRETË**

**VENDIM
Kërkesa nr. 40492/20
Sabri HOXHA
kundër Shqipërisë**

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë), e mbledhur më 16 shtator 2025, si Komitet i përbërë nga:

Úna Ní Raifeartaigh, *President*,



Darian Pavli,
Mateja Đurović, *gjyqtarë*,
dhe Olga Chernishova, *zëvendëskancelar i Seksionit*,
Duke pasur parasysh:

kërkesën (nr. 40492/20) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (Konventa) më 31 gusht 2020 nga shtetasi shqiptar z. Sabri Hoxha (“kërkuesi”), i lindur në vitin 1971, me banim në Tiranë dhe që u lejua të përfaqësojë veten përpara Gjykatës;

vendimin për të njoftuar qeverinë e Shqipërisë (qeveria) të përfaqësuar nga agjenti z. O. Moçka, Avokat i Përgjithshëm i Shtetit, për ankimin në lidhje me mungesën e arsytimit të vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit dhe për të shpallur të papranueshme pjesën tjetër të kërkesës;

parashtrimet e palëve;

Pas diskutimit, vendosi si më poshtë:

OBJEKTI I ÇËSHTJES

1. Kërkesa ka të bëjë me proceset përpara gjykatave administrative, të nisura nga kërkuesi kundër punëdhënësit të tij të mëparshëm, ku kundërshton shkarkimin e tij dhe kërkon dhënien e pagave për një periudhë të caktuar. Gjykata e shkallës së parë i pranoi pjesërisht pretendimet e kërkuesit dhe rrëzoi kërkesat e mbetura.

2. Bazuar në ankimin e kërkuesit, Gjykata Administrative e Apelit la në fuqi vendimin e shkallës së parë pjesërisht dhe e përmbysi atë pjesërisht.

3. Kërkuesi ankohet sipas nenit 6 që gjykimi ishte i padrejtë sepse gjykata e apelit nuk dha ndonjë arsye për rrëzimin e kërkesave të tij.

4. Vendimi përfundimtar në këto procese u mor nga Gjykata Kushtetuese më 29 janar 2020. Ai ju njoftua kërkuesit më 3 shkurt 2020.

5. Kërkuesi më pas depozitoi një ankim tjetër kushtetues për të kundërshtuar vendimin e Gjykatës Kushtetuese. Më 29 prill 2020, Gjykata Kushtetuese shpalli të papranueshme kërkesën e dytë kushtetuese të kërkuesit me arsyen që nuk ishte e mundur të kundërshtohet vendimi i saj përfundimtar i datës 29 janar 2020.

VLERËSIMI I GJYKATËS

6. Gjykata vëren që Gjykata Kushtetuese e mori vendimin përfundimtar në këtë çështje më 29 janar 2020. Qeveria parashtrroi që ky vendim i ishte njoftuar kërkuesit më 3 shkurt 2020, fakt ky që kërkuesi nuk e kundërshtoi. Kërkuesi depozitoi

kërkesën e tij përpara Gjykatës më 31 gusht 2020, jashtë afatit kohor 6-mujor. Ankimi i dytë kushtetues i kërkuesit, që kundërshtonte vendimin e Gjykatës Kushtetuese, nuk ishte një mjet ligjor që duhej shteruar.

7. Në këto rrethana, kërkesa është depozituar jashtë afatit dhe duhet të refuzohet në përputhje me nenin 35 §§ 1 dhe 4 të Konventës.

Për këto arsye, Gjykata, unanimisht,

Shpall kërkesën të papranueshme.

Bërë në gjuhën angleze dhe njoftuar me shkrim më 9 tetor 2025.

Olga Chernishova

ZËVENDËSKANCELAR NË DETYRË

Úna Ní Raifeartaigh

PRESIDENT

GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE

TË NJERIUT

SEKSIONI I TRETË

VENDIM

Kërkesa nr. 23101/20

Artur MALAJ

kundër Shqipërisë

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë), e mbledhur më 23 shtator 2025, si një Komitet i përbërë nga:

Úna Ní Raifeartaigh, *kryetare*,

Darian Pavli,

Mateja Đurović, *gjyqtarë*

dhe Olga Chernishova, *zëvendësekrete e Seksionit*.

Në lidhje me:

kërkesën (nr. 23101/20) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatë në mbështetje të nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (“Konventa”) më 11 qershor 2020 nga një shtetas shqiptar, z. Artur Malaj (“kërkuesi”), i cili ka lindur në vitin 1969, banon në Tiranë dhe u përfaqësua nga znj. T. Eatwell, dhe më pas nga z. S. Powels, një avokat i cili e ushtron profesionin në Londër;

vendimin për të njoftuar mbi ankesat, e bëra në mbështetje të nenit 6 § 1 dhe të nenit 8 të Konventës, qeverinë shqiptare (“Qeveria”), përfaqësuar nga agjenti i saj, z. O. Moçka, Avokat i



Përgjithshëm i Shtetit, dhe për të shpallur të papranueshëm pjesën tjetër të kërkesës;

vërejtjet e palëve;

Pasi diskutoi, vendos si më poshtë:

LËNDA E ÇËSHTJES

1. Në vitin 2016, gjyqtarët dhe prokurorët në Shqipëri iu nënshtruan procesit të vlerësimit kalimtar (“procesi i *vetting*-ut”) pranë Komisionit të Pavarur të Kualifikimit (“KPK”) në shkallën e parë, dhe pranë Kolegjit të Posaçëm të Apelit (“KPA”) (shih *Xboxhaj kundër Shqipërisë*, nr. 15227/19, 9 shkurt 2021). Çështja ka lidhje me procesin e *vetting*-ut që çoi në shkarkimin e kërkuarit nga gjyqësori.

A. Vendimi i KPK-së

2. Kërkuari ka qenë gjyqtar që prej vitit 2002, së fundmi në Gjykatën Administrative të Apelit, Tiranë.

3. Më 3 gusht 2018, KPK-ja e konfirmoi kërkuarin në detyrë. Ajo gjykoi se problematikat e vogla, në lidhje me pasurinë e tij nuk ishin mjaftueshëm serioze për të urdhëruar shkarkimin e tij nga detyra.

B. Procedurat pranë KPA-së

1. Apeli

4. Më 26 tetor 2018, Komisioneri Publik (“Komisioneri”), i cili përfaqësonte interesin publik gjatë procedurave (shih *Xboxhaj*, cituar më sipër, § 106) apeloj pranë KPA-së. Ai argumentonte se në deklarinë e pasurisë gjatë *vetting*-ut në vitin 2017, kërkuari nuk kishte bërë publike një marrëveshje për rezervimin e një pasurie të paluajtshme (“Marrëveshja e Rezervimit”) dhe nuk kishte provuar se kishte mjaftueshëm kursime në atë kohë për të paguar këstin prej 15,130 eurosh (EUR), sipas asaj marrëveshjeje. Më 5 nëntor 2018, kërkuari u përgjigj se marrëveshja ishte anuluar nga palët më 22 korrik 2005, dhe për pasojë ai nuk kishte arsye për ta deklaruar atë në deklarinë e tij në vitin 2017. Ai shtoi se nuk e kishte bërë pagesën e këtij kësti dhe bashkëngjiti një deklaratë në lidhje me këtë nga kompania e ndërtimit që ishte palë në marrëveshje.

5. Më 4 korrik 2019, Komisioneri paraqiti një shtojcë për apelin e tij fillestar me pretendimin se kërkuari nuk kishte mjaftueshëm të ardhura të ligjshme për të mbuluar shpenzimet dhe pasuritë e tij në periudhën midis vitit 2007 dhe 2011. KPA-ja ia përcolli shtojcën kërkuarit, i cili e kundërshtoi pretendimin.

6. Më 19 korrik 2019, KPA-ja dëgjoi argumentet e palëve në një seancë me dyer të hapura.

7. Në seancën e radhës të datës 6 shtator 2019, kërkuari bëri parashtrime të detajuara, midis të tjerash, për çështjen e bashkëshortes së tij, një notere, që kishte përfituar nga një amnisti fiskale në vitin 2011 (shih paragrafin 22 në vijim). Në këtë seancë, KPA-ja vendosi, sipas kërkesës së Komisionerit, që të bënte një analizë të re financiare për të ardhurat dhe pasuritë e kërkuarit për periudhën nga viti 2003 deri në vitin 2016.

8. Më 19 shtator 2019, KPA-ja u përcolli palëve analizën e saj financiare (“analiza e KPA-së”). Analiza i referohej specifikisht, midis të tjerash, pamundësisë së dukshme të kërkuarit për të mbledhur mjaftueshëm kursime për pagesën e këstit në vitin 2005. Gjithashtu, ajo theksoi mospërputhjet midis të ardhurave të kërkuarit dhe shpenzimeve/pasurive të tij në vitet 2008, 2009 dhe 2011 (duke përfshirë edhe amnistinë fiskale në të ardhurat e bashkëshortes së tij).

9. Në seancën e datës 3 tetor 2019, kërkuari paraqiti raportin e një eksperti kontabël si përgjigje ndaj analizës së KPA-së. Gjithashtu, ai paraqiti prova që mbështesnin shpjegimet e tij. Parashtrimet e tij, dyzet e shtatë faqe në total, u pranuan në dosje nga KPA-ja, që në po të njëjtën seancë e rrëzoi kërkesën e tij dhe urdhëroi kryerjen e një raporti tjetër nga eksperti.

10. Më 11 dhe 16 tetor 2019 u mbajtën dy seanca të tjera.

2. Vendimi

11. Më 14 tetor 2019, KPA-ja e shkarkoi kërkuarin nga detyra, për shkak se ai kishte bërë një deklarinë të pasaktë dhe të pamjaftueshëm për pasuritë e tij, sipas interpretimit të nenit D §§ 1 dhe 3 të aneksit të Kushtetutës, dhe nenit 33(5)(b) të ligjit të *vetting*-ut (ligji nr. 84/2016).

a) Deklarim i pasaktë i Marrëveshjes së Rezervimit 2005

12. KPA-ja konstatoi se kërkuari e kishte përmendur marrëveshjen në deklarinë vjetore të pasurisë së tij në vitet 2005 dhe 2006, por jo në deklarinë për *vetting*-un në vitin 2017. Organet e *vetting*-ut e kishin zbuluar përmbajtjen e Marrëveshjes së Rezervimit vetëm pasi kishin pyetur pranë një banke lokale, e cila kishte një kopje të marrëveshjes si pjesë e aplikimit për kredi të paraqitur nga kërkuari në vitin 2005. KPK-ja e kishte pranuar shpjegimin e kërkuarit se ai nuk e kishte bërë plotësisht publike këtë marrëveshje, sepse më 22 korrik 2005 palët e kishin anuluar atë me anë të



një akti privat, dhe kishin hyrë në negociatat komplekse, që çuan në një tjetër marrëveshje në vitin 2008 për të njëjtin apartament.

13. KPA-ja e kundërshtoi mundësinë që marrëveshja të ishte anuluar, kryesisht mbi arsyet se edhe pas anulimit të datës 22 korrik 2005, kërkuesi kishte paraqitur një kopje të Marrëveshjes së Rezervimit pranë një banke lokale me qëllimin për të marrë një kredi për blerjen e apartamentit. Gjithashtu, KPA-ja nënvizoi se pas datës së anulimit – 22 korrik 2005 – në deklarinë e pasurisë të muajit dhjetor 2006, kërkuesi kishte vijuar t'i referohej Marrëveshjes së Rezervimit. Gjithashtu, ai iu referua asaj në një marrëveshje të vitit 2008 me të njëjtin kompani ndërtimi.

b) Mospërputhje midis të ardhurave familjare të kërkuesit dhe pasurisë

14. KPA-ja identifikoi një bilanc në total negativ prej të paktën 5,804,318 lekësh ("ALL") midis të ardhurave familjare të kërkuesit dhe shpenzimeve për vitet 2005, 2008, 2009 dhe 2011 (shih paragrafët 15, 18, 21 dhe 24 në vijim).

i. Shlyerja e kështit sipas Marrëveshjes së Rezervimit të vitit 2005

15. Sipas dispozitave në Marrëveshjen e Rezervimit të vitit 2005, kërkuesi i kishte paguar kompanisë së ndërtimit kështin prej EUR 15,130. Kërkuesi dhe kompania e ndërtimit theksuan se ajo marrëveshje ishte anuluar dhe pagesa e kështit nuk ishte bërë. Megjithatë, KPA-ja nuk ishte e bindur me argumentet e tyre dhe vijoi të shqyrtonte nëse kërkuesi kishte mjaftueshëm, të ardhura për të kursyer shumën për parapagesën brenda datës 31 maj 2005. KPA-ja arriti në përfundimin se kërkuesi nuk mund ta kursente atë shumë dhe se ai kishte një bilanc negativ prej ALL 1,641,109 (EUR 13,245 në normën e konvertimit të datës 31 maj 2005).

ii. Bilanci negativ për vitet 2008, 2009 dhe 2011

16. Kërkuesi parashtroi se gjatë periudhës në fjalë, bashkëshortja e tij, një notere publike që e ushtronte profesionin si një sipërmarrëse individuale, kishte fituar ALL 9,550,000 (rreth EUR 68,000), që u përdorën për të mbuluar shpenzimet e tyre të jetesës. KPA-ja e kundërshtoi këtë shumë me arsyetimin se të dhënat financiare të bashkëshortes tregonin se kjo shumë ishte tërhequr nga gjendja e kasës së aktivitetit si notere në vitin 2011, dhe nuk mund të jetë përdorur më herët se kjo datë. KPA-ja e rrëzoi shpjegimin e kërkuesit se ishte bërë një gabim financiar, duke theksuar se kontabilisti nuk e

kishte korrigjuar gabimin menjëherë, pasi e kishte bërë këtë gabim. Gjithashtu, kërkuesi parashtroi se tërheqja e përfitimit nga një person që ushtronte profesionin si "sipërmarrës individual" ishte një veprim neutral nga pikëpamja fiskale, për këtë arsye, bashkëshortja e tij nuk i kishte kushtuar shumë vëmendje këtij aspekti.

17. Në çdo rast, KPA-ja ndoqi edhe një linjë paralele arsyetimi, sipas së cilës bashkëshortja e kërkuesit e kishte tërhequr dhe përdorur shumën e sipërpërmendur për shpenzimet e tyre familjare. Edhe në këtë rast, KPA-ja konstatoi se në vitet 2008, 2009 dhe 2011, shpenzimet/pasuritë familjare të kërkuesit i tejkalonin të ardhurat e tyre, siç detajohet në vijim.

a) 2008

18. KPA-ja konstatoi një mospërputhje prej ALL 440,782 (EUR 3,560 në normën e konvertimit të datës 31 dhjetor 2008).

19. KPA-ja e shqyrtoi dhe e rrëzoi parashttrimin e kërkuesit se ishte bërë një gabim në përlogaritjen e pagës së tij neto dhe shpenzimet për mobilie. Sipas dietave të marra gjatë kësaj periudhe, KPA-ja konstatoi se ato i ishin dhënë kërkuesit për të mbuluar shpenzime përjashtimore dhe se ai nuk e ka pasur të mundur që t'i kursente ato.

20. Megjithatë, KPA-ja e pranoi parashttrimin e kërkuesit se disa prej udhëtimeve të tij jashtë vendit ishin bërë për arsye profesionale dhe shpenzimet ishin mbuluar nga organizatorët, dhe jo kërkuesi. Në këtë mënyrë, ajo i reduktoi shpenzimet e tij.

b) 2009

21. KPA-ja gjeti një mospërputhje prej ALL 2,911,206 (rreth EUR 21,102 në normën e konvertimit të datës 31 dhjetor 2009).

22. Thelbi i kësaj mospërputhjeje kishte lidhje me të ardhurat e bashkëshortes së kërkuesit që ishte subjekt i amnistisë fiskale. Në korrik 2011, në mbështetje të ligjit të amnistisë fiskale (ligji nr. 10418), bashkëshortja e kërkuesit kishte deklaruar për herë të parë pranë autoriteteve tatimore shumën prej ALL 2,438,650 (EUR 17,670 në normën e konvertimit të datës 31 dhjetor 2009) si përfitim i gjeneruar gjatë vitit 2009, dhe i padeklaruar, për shkak të një gabimi nga kontabilisti i saj. KPA-ja gjykoi se bashkëshortja e kërkuesit kishte përfituar nga amnistia në shkelje të ligjit, sipas së cilit disa "persona" kishin detyrimin të deklaronin pasuritë e tyre pranë Inspektoratit të Lartë për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurisë dhe Konfliktit të Interesit



(“ILDKPKI” – shih *Xboxhaj*, cituar më sipër, § 202). Bashkëshortja e kërkuetit ishte familjare e një zyrtari të lartë publik dhe kishte detyrimin të deklaronte pasurinë e saj pranë ILDKPKI-së. Gjithashtu, ajo nuk mund të përfitonte nga amnistia dhe nuk është me vend që autoritetet tatimore kishin vendosur ndryshe në vitin 2011. Për këtë arsye, KPA-ja e përjashtoi këtë shumë nga të ardhurat e ligjshme familjare dhe e rrëzoi argumentin e kërkuetit se ligji i amnistisë përjashtonte nga fusha e tij e veprimit “zyrtarët” dhe jo “personat”, të cilët ishin të detyruar të deklaroheshin pasurinë e tyre pranë ILDKPKI-së.

23. Gjithashtu, kërkueti parashtroi se KPA-ja duhej të mbante në konsideratë pagën që bashkëshortja e tij paguante për veten; megjithatë, KPA-ja e rrëzoi këtë argument, pasi të dhënat e saj financiare nuk paraqisnin ndonjë pagë të vetëpaguar për të për këtë vit. Për sa u përket shpenzimeve të tjera, KPA-ja përdori një qasje të ngjashme si me ato të vitit të kaluar (shih paragrafët 19–20 më sipër).

c) 2011

24. Pasi shqyrtoi argumentet e kërkuetit për pagën dhe dietat e tij, pagën e bashkëshortes së tij, shpenzimet e tij për udhëtime dhe mobilie, KPA-ja konstatoi një mospërputhje prej ALL 811,221 (EUR 5,839 në normën e konvertimit më 31 dhjetor 2011).

VLERËSIMI I GJYKATËS

A. Fusha e veprimit të çështjes

25. Në shkurt 2024, Qeverisë së paditur iu komunikua: ankesa e kërkuetit e bërë në mbështetje të nenit 6 § 1 të Konventës, me argumentin se procedurat ndaj tij ishin të padrejta pasi shkëlqin parimin e procedurave të kontradiktorialitetit dhe ankesa e bërë në mbështetje të nenit 8 iu komunikua Qeverisë së paditur. Ankesat e tjera u shpallën të papranueshme nga nënkryetari i Seksionit, dhe kërkueti u informua se ai vendim ishte i formës së prerë.

26. Në dhjetor 2024, në vërejtjet e tij në përgjigje të vërejtjeve të Qeverisë për ankesat e komunikuar, kërkueti: i. shtjelloi ankesat që në thelb ishin të njëjtat me ato që ishin shpallur të papranueshme; dhe ii. për herë të parë iu referua çështjeve të tjera që nuk ishin një shtjellim i ankesave të komunikuar. Këto parashtime dilnin jashtë qëllimit të çështjes konkrete në gjendjen aktuale, dhe Gjykata nuk do t'i shqyrtojë ato (shih *Fu Quan, s.r.o. kundër Republikës së Çekisë* [DHM], nr. 24827/14, §§ 137 dhe 144–48, 1 qershor 2023, dhe *Gashi dhe Gina kundër Shqipërisë*, nr. 29943/18, §§ 75 dhe 79, 4 prill 2023).

B. Neni 6 § 1

27. Kërkueti u ankua se nuk kishte mundësinë e duhur për ta paraqitur çështjen e tij pranë KPA-së, ashtu siç parashikohej nga parimi i procedurave të kontradiktorialitetit.

28. Qeveria nuk ra dakord.

29. Gjykata vëren se kërkueti ishte palë në procedurat që ishin disiplinore në natyrë dhe të mbështetura në konstatimet paraprake të faktit dhe në ligjin fillimisht të bërë nga një hetim penal dhe – në çështjen konkrete – në përfundimet e KPK-së për meritat (krahaso *Thanza kundër Shqipërisë*, nr. 41047/19, § 97, 4 korrik 2023). Në këtë mënyrë, kërkuetit i duhej dhënë mundësia e duhur për të kundërshtuar këto pika të apelimit dhe ta mbronte çështjen e tij efektivisht (po aty, dhe *Sevdari kundër Shqipërisë*, nr. 40662/19, § 122, 13 dhjetor 2022).

30. Pretendimi se kërkueti nuk kishte deklaruar në mënyrën e duhur Marrëveshjen e Rezervimit 2015 u bë nga Komisioneri në apelimin fillestar dhe kërkueti ktheu përgjigje për të (shih paragrafin 4 më sipër). Gjithashtu, pretendimi se ai nuk kishte mjaftueshëm të ardhura për pasuritë/shpenzimet për vitet 2008, 2009 dhe 2011 u bë në analizën financiare të KPA-së dhe kërkueti iu kundërpërgjigj këtyre pretendimeve me anë të parashtimeve me shkrim dhe atyre verbale në seancën e datës 3 tetor 2019 dhe në seancat e mëpasshme (shih paragrafët 8–9 më sipër).

31. Gjykata nuk gjen asnjë arsye për të arritur në përfundimin – siç është kërkuar nga kërkueti – se refuzimi i KPA-së për të ndërmarrë një raport tjetër nga ekspertit shkëlqin parimin e procedurave të kontradiktorialitetit.

32. Në lidhje me pamundësinë e kërkuetit për t'u drejtuar pyetjeve ekspertëve financiarë të KPA-së, dhe për të pasur mjaftueshëm kohë për të përgatitur mbrojtjen për analizën e KPA-së, Gjykata vëren se kërkueti pati mundësinë që t'i ngrinte këto çështje pranë KPA-së gjatë procedurave vendëse dhe ato u vlerësuan në mënyrën e duhur. Vlerësimi financiar mbështetej në të njëjtat prova të shqyrtuara nga KPK-ja, dhe kërkuetit iu dha mundësia e duhur për ta mbrojtur çështjen e tij me efikasitet. Gjykata nuk konstaton ndonjë arbitraritet, për këtë arsye kjo pjesë e ankesave është e papranueshme, pasi nuk mbështetet qartazi në fakte.

33. Si përfundim, kërkueti nuk gjeti ndonjë arsye specifike për shkarkimin nga detyra, gjë që e gjeti të



papërgatitur, dhe nuk pati mundësinë procedurale për ta kundërshtuar atë.

34. Për rrjedhojë, ankesa në lidhje me pretendimin për mosrespektimin e parimit të kontradiktoriaritetit është qartazi e pambështetur në fakte dhe duhet të rrëzohet në mbështetje të nenit 35 §§ 3 (a) dhe 4 të Konventës.

C. Neni 8

35. Kërkuesi u ankua se shkarkimi i tij nga detyra shkelte të drejtën e tij për të gëzuar jetën private.

36. Qeveria nuk ra dakord.

37. Shkarkimi i kërkuesit nga detyra ndërhynte me të drejtën e tij për respektimin e jetës së tij private dhe shkelte nenin 8 të Konventës, nëse nuk do të justifikohesh se ishte në pajtim me ligjin dhe se ishte i nevojshëm në një shoqëri demokratike për të arritur një qëllim legjitim (shih *Thanza*, cituar më sipër, § 135).

38. Kërkuesi, në mbështetje të nenit 8, riparaqiti një sërë ankesash që më herët ishin paraqitur në mbështetje të nenit 6 §1, duke përfshirë ankesën në lidhje me paanshmërinë e KPA-së, që sipas këndvështrimit të tij identifikonte problematikat me pasurinë e tij dhe më pas gjykimin për këtë gjë. Këto ankesa tashmë ishin kundërshtuar në fazën e komunikimit, dhe në kundërshtim me parashtrimet e kërkuesit, nuk e bëjnë ndërhyrjen në jetën e tij private të paligjshme. Argumentet e kërkuesit në lidhje me mungesën e një “qëllimi legjitim” të ndërhyrjes janë të ngjashme me ato që tashmë janë kundërshtuar nga Gjykata në një kontekst të ngjashëm (shih *Thanza*, cituar më sipër, §§ 141–47, me referenca të mëtejshme). Mbetet për t’u vendosur nëse ndërhyrja ishte e nevojshme në një shoqëri demokratike dhe proporcionale për arritjen e qëllimeve.

39. Kërkuesi u mbështet në çështjen *Sevdari* (cituar më sipër, §§ 88–97) dhe ftoi Gjykatën të vendoste se shkarkimi i tij nga detyra ishte i shpërpjesëtuar.

40. Në çështjen *Sevdari*, kërkuesi ishte shkarkuar kryesisht për problematikat me të ardhurat e bashkëshortit të saj. Në çështjen konkrete, kërkuesi u shkarkua pjesërisht, për shkak të mosdeklarimit të Marrëveshjes së Rezervimit 2005 dhe mungesës së të ardhurave për të justifikuar pagesën e këstit prej EUR 15,130. Këto fakte i atribuohen kërkuesit, më shumë sesa bashkëshortes së tij. Gjithashtu, përveç problematikave me të ardhurat e bashkëshortes së tij, KPA-ja identifikoi një bilanc negativ midis të

ardhurave dhe shpenzimeve/pasurisë familjare të kërkuesit që nuk lidheshin ekskluzivisht me bashkëshorten e tij.

41. Në vijim, kërkuesi pretendonte se konstatimet faktike të KPA-së, interpretimi i legjislacionit të brendshëm dhe përfundimet ishin të pasakta. Ai theksoi se ai nuk kishte bërë pagesën e këstit në vitin 2005, se të ardhurat e bashkëshortes së tij si notere ishin të ligjshme dhe se KPA-ja i kishte ekzagjeruar shpenzimet e tij. Pasi shqyrtoi parashtrimet e palëve, Gjykata nuk konstaton asnjë arsye për t’i gjetur konstatimet dhe përfundimet e KPA-së si arbitrare apo qartazi të paarsyeshme. Gjykata përsërit se për qëllime të *vetting*-ut të ardhurat ose burimi i të ardhurave të një individi do të konsiderohen të ligjshme vetëm nëse ato janë deklaruar në mënyrën e duhur dhe nëse për to janë paguar tatimet (shih *Sevdari*, cituar më sipër, § 75). Në rastin kur gjykatat e brendshme kanë shqyrtuar faktet me kujdes, kanë zbatuar standardet përkatëse për të drejtat e njeriut, në përputhje me Konventën dhe praktikën e saj gjyqësore, dhe kanë balancuar në mënyrën e duhur interesat individuale me interesin publik në një çështje, Gjykata do të kërkonte arsye të forta për të zëvendësuar këndvështrimin e saj me atë të gjykatave vendëse (shih *Halet kundër Luksemburgut* [DHM], nr. 21884/18, § 161, 14 shkurt 2023 dhe *Thanza*, cituar më sipër, § 158). Për këtë arsye, shkarkimi i kërkuesit nga detyra ishte proporcional me qëllimet legjitime në rrethanat e çështjes.

42. Rrjedhimisht, ankesa e bërë sipas nenit 8 është qartazi e pambështetur në fakte dhe duhet të rrëzohet në përputhje me nenin 35 §§ 3 (a) dhe 4 të Konventës.

Për këto arsye, Gjykata, në mënyrë unanime:
E shpall kërkesën të papranueshme.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 16 tetor 2025.

Olga Chernishova
ZËVENDËSSEKRETARE

Úna Ní Raifeartaigh
KRYETARE



GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE
TË NJERIUT
SEKSIONI I TRETË

VENDIM

Kërkesa nr. 32645/16
Hajro ÇINI dhe të tjerët
kundër Shqipërisë

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë), e mbledhur më 23 shtator 2025, si Komitet i përbërë nga:

Úna Ní Raifeartaigh, *President*,

Darian Pavli,

Mateja Đurović, *gjyqtarë*,

dhe Olga Chernishova, *zëvendëskancelar i Seksionit*.

Duke pasur parasysh:

kërkesën (nr. 32645/16) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrotjtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (“Konventa”) më 6 korrik 2016 nga kërkuesit e listuar në tabelën bashkëlidhur (“kërkuesit”) të përfaqësuar nga z. A. Muka, avokat i licencuar në Tiranë;

vendimin për të njoftuar për kërkesën qeverinë e Shqipërisë (“Qeveria”) të përfaqësuar nga Agjenti z. O. Moçka, Avokat i Përgjithshëm i Shtetit;

parashtrimet e palëve;

faktin që qeveria britanike, gjermane, greke dhe italiane nuk kërkuan të ushtronin të drejtën e tyre për të ndërhyrë (neni 36 paragrafi 1 i Konventës dhe rregulli 44, paragrafi 1, i Rregullores së Gjykatës);

Pas diskutimit, vendosi si më poshtë:

OBJEKTI I ÇËSHTJES

1. Kërkesa ka të bëjë me mosekzekutimin nga autoritetet të dy vendimeve administrative, të cilat njohin të drejtat e trashëguara të kërkuesve mbi dy parcela toke dhe të drejtat e tyre për kthimin e parcelave.

A. Informacion i paraqitur nga kërkuesit

2. Më 25 dhe 27 qershor 2008, Agjencia rajonale e Vlorës për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave (“Agjencia”), njohu të drejtat e trashëguara të kërkuesve mbi dy parcela toke në Sarandë dhe urdhëroi kthimin e tyre. Më 9 dhe 29 mars 2012, Gjykata e Rrethit Sarandë nxori urdhrat përkatëse të ekzekutimit. Më 16 prill 2012, kërkuesit e paraqitën çështjen te një përmbarues që të bëhej regjistrimi i titujve të pronësisë. Më 18 prill 2012, zyra përmbarimore filloi procedurën e ekzekutimit dhe i

kërkoj zyrës vendore të regjistrimit të pasurive të paluajtshme (“ZRPP”) që të bënte regjistrimin e titujve të pronësisë së kërkuesve.

3. ZRPP-ja refuzoi në mënyrë të përsëritur regjistrimin e titujve të pronësisë, duke iu referuar vështirësive për caktimin e kufijve të parcelave, me pretendimin që vendimet e Agjencisë së Pronave nuk ishin mjaftueshëm të qarta në këtë drejtim.

4. Më 26 shkurt 2016, një task-forcë e Kryeministrit nxori një urdhër pezullimi në lidhje me parcelat në fjalë.

5. Më 27 shtator 2016 ZRPP-ja informoi kërkuesit që ishte akoma në pritje të udhëzimeve nga zyra qendrore për regjistrimin e titujve në fjalë.

6. Bazuar në paragrafin 1 të nenit 6 të Konventës dhe nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, kërkuesit u ankuan për shkelje të së drejtës së tyre për pronë, si pasojë e moszbatimit të vendimeve të Agjencisë në vitin 2008. Më tej ata u ankuan për kohëzgjatjen e procedurës së ekzekutimit. Sipas nenit 13 të Konventës, ata pretenduan që nuk kishin zgjidhje efektive për të trajtuar mosekzekutimin e titujve të tyre.

B. Informacion i paraqitur nga Qeveria

7. Ndërkohë, sipas informacionit të dhënë nga Qeveria në parashtimet e saj të 19 marsit 2025, më 5 shtator dhe 20 nëntor 2008 përkatësisht, vendimet e Agjencisë të 25 dhe 27 qershorit 2008 u shfuqizuan dhe u kthyen për rishqyrtim nga e para nga zyra qendrore e Agjencisë në Tiranë. Kërkuesit nuk i kundërshtuan këto shfuqizime.

8. Më 2 korrik 2013, Agjencia vendosi të rrëzojë kërkesën e kërkuesve për njohjen dhe kthimin e pronave të paraardhësve të tyre. Një nga kërkuesit, Suzana Isufaj, filloi proces gjyqësor kundër atij vendimi. Më 3 qershor 2015, Gjykata e Rrethit Sarandë e pranoi atë padi pjesërisht.

Më 5 nëntor 2015, ai vendim u la në fuqi nga Gjykata e Apelit Gjirokastrë. Më 6 nëntor 2024, Gjykata e Lartë vendosi të kthejë çështjen në Gjykatën e Apelit për një shqyrtim më të detajuar të titujve të pronës së paraardhësve të kërkuesve mbi parcelat, vendndodhjen e tyre të saktë dhe gjendjen aktuale të parcelave në fjalë. Duket se këto procese janë duke u zhvilluar akoma.

VLERËSIMI I GJYKATËS

9. Qeveria i kërkoj Gjykatës që të shpallë kërkesën të papranueshme për abuzimin me të drejtën për kërkesë. Ajo theksoi që kërkuesit nuk e kishin informuar Gjykatën që vendimet e Agjencisë



ishin shfuqizuar që në vitin 2008 dhe që të drejtat e tyre të trashëguara të pronës ishin akoma në shqyrtim nga gjykatat e brendshme.

10. Kërkuesit kundërshtuan këto fakte pa mbështetur pretendimet e tyre ose pa dhënë prova në mbështetje të këtyre deklarimeve.

11. Gjykata përsërit që koncepti i “abuzimit”, sipas kuptimit të paragrafit 3, të nenit 35, të Konventës, duhet të kuptohet si i tillë që ka të bëjë me çdo shkelje nga një kërkues që është qartazi në kundërshtim me qëllimin e së drejtës së kërkesës individuale, siç parashikohet në Konventë dhe që pengon funksionimin e duhur të Gjykatës, ose zhvillimin e duhur të proceseve përpara saj (shihni *Friedrich dhe të tjerë kundër Polonisë*, nr. 25344/20 dhe 17 të tjerë, § 122, 20 qershor 2024). Një kërkesë ka të ngjarë të rrëzohet për këtë arsye, nëse është provuar që: a) dihet se bazohet në fakte të pavërteta dhe deklarata të rreme; ose që b) informacioni dhe dokumente të rëndësishme nuk janë ndarë me dashje, qoftë kur ato kanë qenë të ditura që në fillim apo kur zhvillime të reja të rëndësishme kanë ndodhur gjatë procesit (shihni *Marjanović kundër Bosnjë Hercegovinës* (ven.), nr. 53155/12, § 18, 8 korrik 2014 dhe çështjet e cituara në të, dhe *Martins Alves kundër Portugalisë* (ven.), nr. 56297/11, § 8, 21 janar 2014). Informacion i paplotë dhe për rrjedhojë keqorientues mund të përbëjë abuzim me të drejtën për kërkesë, sidomos nëse informacioni ka të bëjë me thelbin e çështjes dhe nuk është dhënë shpjegim i mjaftueshëm për mosndarjen e këtij informacioni. Megjithatë, edhe në këto raste, qëllimi i kërkuesit për të keqorientuar Gjykatën duhet të provohet gjithmonë me siguri të mjaftueshme (shihni *Gross kundër Zvicrës* [DHM], nr. 67810/10, § 28, GJEDNJ 2014).

12. Për t’u kthyer te kjo çështje, Gjykata thekson që më 5 shtator dhe 20 nëntor 2008, zyra qendrore e Agjencisë shfuqizoi vendimet për të drejtat e trashëguara të kërkuesve dhe kthimin e tokës (shihni paragrafin 7 më lart). Kërkuesit nuk e informuan Gjykatën për këtë shfuqizim përpara se Qeveria të njoftohej për kërkesën dhe nuk u dha shpjegim për këtë mosveprim, edhe pse kishte të bënte me informacion, i cili kishte qenë në dispozicion përpara depozitimit të kërkesës në Gjykatë.

13. I vetmi argument i kërkuesve përpara Gjykatës mbi këtë çështje ishte që Qeveria kishte paraqitur deklarime të pavërteta, me qëllim shmangien e ekzekutimit të titullit të kërkuesve.

14. Megjithatë, Gjykata vëren që Qeveria paraqiti prova që vendimet administrative të 25 dhe 27 qershorit 2008 nuk janë më të vlefshme. Ky informacion, që ka lidhje drejtpërdrejt me çështjen e kërkuesve përpara Gjykatës, ishte fshehur prej tyre. Suzana Isufaj, një nga kërkueset përpara Gjykatës, kundërshtoi vendimin e Agjencisë të vitit 2013 për të rrëzuar pretendimin e tyre në gjykatë (shihni paragrafin 8 më lart). Prandaj, kërkuesit nuk mund të pretendojnë që ata nuk ishin në dijeni të shfuqizimit të vendimeve të Agjencisë në vitin 2008. Edhe nëse supozojmë që proceset e brendshme kundër vendimit të Agjencisë të vitit 2013 do të rezultonin në favor të kërkuesve, kjo nuk do të ndikonte në çështjen në fjalë, sepse do të kishte të bënte me një vendim tjetër dhe procedura të tjera ekzekutimi nga ato të ankimuara në këtë çështje. Kërkuesit do të duhej të kërkonin nxjerrjen e një urdhri tjetër ekzekutimi dhe të fillonin procedura të reja ekzekutimi.

15. Heshtja e plotë e kërkuesve për shfuqizimin e vendimeve të Agjencisë, ndërkohë që pretendojnë se ato vendime nuk ishin ekzekutuar, sipas Gjykatës nuk mund të interpretohet ndryshe, veçse si mosndarje informacioni në lidhje me vetë thelbin e kërkesës. Duke pasur parasysh rëndësinë e këtij informacioni për vendimmarrjen e çështjes, Gjykata gjen elemente të mjaftueshme për të përcaktuar që kërkuesit me dashje e penguan Gjykatën që të mos kishte njohuri të plotë të fakteve të çështjes dhe që kjo sjellje ishte në kundërshtim me qëllimin e së drejtës për kërkesë individuale, siç e parashikon neni 34 i Konventës (shihni *Gross*, cituar më sipër, §§ 35–36, dhe *Gevorgyan dhe të tjerë kundër Armenisë* (ven.), nr. 66535/10, §§ 31–39, 14 janar 2020). Prandaj Gjykata gjen që kjo kërkesë përbën abuzim të së drejtës për kërkesë individuale dhe duhet të refuzohet në përputhje me paragrafin 3 (a) dhe 4 të nenit 35 të Konventës.

Për këto arsye, Gjykata, unanimisht:

Shpall kërkesën të papranueshme.

Bërë në gjuhën angleze dhe njoftuar me shkrim më 16 tetor 2025.

Olga Chernishova
ZËVENDESKANCELAR NË DETYRË

Úna Ní Raifeartaigh
PRESIDENT



LISTA E KËRKUESVE

Kërkesa nr. 32645/16

Nr.	Emri i kërkuesit	Viti i lindjes/regjistrimit	Shtetësia	Vendi i qëndrimit
1.	Hajro ÇINI	1957	shqiptar, kanadez	Richmond Hill
2.	Liri BEGEJA	1944	shqiptare	Durrës
3.	Zhaneta BEQIRI	1955	shqiptare	Tiranë
4.	Zahide BRAHAM	1966	shqiptare, australiane	Victoria
5.	Meshan ÇINI	1928	shqiptar, kanadez	Ontario
6.	Ilir DEMIRI	1961	shqiptar, amerikan	Glendale
7.	Merita ETEMI	1972	shqiptare	Tiranë
8.	Feizi FERAIZI	1938	shqiptar	Tiranë
9.	Gjinovefa FERAIZI	1968	shqiptare, greke	Tiranë
10.	Mimoza GJIKI	1960	shqiptare, amerikane	Garfield
11.	Agron GOLJA	1943	shqiptar, kanadez	Ontario
12.	Viron HOXHA	1956	shqiptar, amerikan	Garfield
13.	Suzana ISUFAJ (ÇINI)	1962	shqiptare	Durrës
14.	Liliana KALAJA	1959	shqiptare, italiane	Trieste
15.	Enkelejda PICI	1964	shqiptare, amerikane	Ridgewood
16.	Fatmir SHEHU	1975	shqiptar, gjerman	Gladbeck
17.	Fitnet SHEHU	1956	shqiptar	Durrës
18.	Mercede SHEHU	1960	shqiptare, italiane	Torino
19.	Muharrem SHEHU	1938	shqiptar	Durrës
20.	Nexhip SHEHU	1951	shqiptar	Durrës
21.	Shpëtim SHEHU	1944	shqiptar	Durrës
22.	Gëzim TIVARI	1968	shqiptar	Durrës
23.	Taulant TIVARI	1970	shqiptar, britanik	Durrës
24.	Edmond XHIKU	1956	shqiptar	Athinë

GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE
TË NJERIUT
SEKSIONI I TRETË

VENDIM
Kërkesa nr. 57271/14
Ndue MARKU
kundër Shqipërisë

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë), e mbledhur më 23 shtator 2025 si një Komitet i përbërë nga:

Úna Ní Raifeartaigh, *kryetare*,
Darian Pavli,
Mateja Đurović, *gjyqtarë*
dhe Olga Chernishova, *zëvendëssekretare e Seksionit*,
Në lidhje me:

kërkesën (nr. 57271/14) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatë në mbështetje të nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa) më 8 gusht 2014 nga një shtetas shqiptar, z. Ndue Marku (kërkuesi), i cili ka lindur në vitin 1966, banon në Tiranë dhe u përfaqësua nga z. M. Gjoci, një avokat i cili e ushtron profesionin në Tiranë;

vendimin për të njoftuar mbi ankesën, e bërë në mbështetje të nenit 7 të Konventës, qeverinë shqiptare (qeveria), përfaqësuar nga Agjenti i saj z. O. Moçka, Avokat i Përgjithshëm i Shtetit, dhe për të shpallur të papranueshme pjesën tjetër të kërkesës;

vërejtjet e palëve;
Pasi diskutoi, vendos si më poshtë:



LËNDA E ÇËSHTJES

1. Kërkuesi, i cili në atë periudhë ishte jurist në Ministrinë e Mbrojtjes, u dënua për shpërdorim të detyrës, në lidhje me shpërthimin në vitin 2008 në fabrikën e Gërdecit (shih *Durdaj dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, nr. 63543/09 dhe 3 të tjerë, §§ 5–13, 7 nëntor 2023). Çështja ka të bëjë me parashikueshmërinë e dënimit të tij.

A. Konteksti

2. Në dhjetor 2006, një kompani amerikane, Southern Ammunition Company (SAC) shprehu interesin për të blerë dhe demontuar municionet e vjetra në Shqipëri. SAC-i paraqiti një ofertë për ndërmarrjen Military Export-Import Company (MEICO), një ndërmarrje shtetërore nën kujdesin e Ministrisë së Mbrojtjes.

3. Kërkuesi, si drejtor në departamentin juridik të Ministrisë së Mbrojtjes, ishte pjesë e grupit të punës që kishte hartuar rregulloren për shitjen e municioneve me qëllim demontimin e tyre. Më 14 mars 2007, Këshilli i Ministrave miratoi vendimin nr. 138, “Për procedurën e trajtimit të armëve, teknikës dhe pajisjeve të forcave të armatosura, të hequra nga armatimi dhe përdorimi” (vendimi nr. 138).

4. Vendimi nr. 138 rregullonte shitjen e municionit të kalibrit të vogël, me qëllim demontimin e tij (shih paragrafin 49 në vijim). MEICO-s iu besua drejtimi i procedurës së shitjes në raste të tilla, duke pasur në konsideratë eksperiencën e blerësit në demontimin dhe çmontimin e municioneve.

B. Kontrata e parë

5. Më 25 prill 2007, Ministri i Mbrojtjes lëshoi një urdhër ku e emëronte SAC-in si kontraktorin për procesin e demontimit.

6. Më 6 qershor 2007, MEICO dhe SAC-i nënshkruan kontratën e tyre të parë që kishte të bënte me municione të kalibrit nga 7.62 deri në 14.5 mm.

C. Kontrata e dytë dhe zhvillimet e mëpasshme

7. Më 1 shtator 2007, SAC-i paraqiti një ofertë të dytë pranë Ministrisë së Mbrojtjes për të lidhur një kontratë për municionet e kalibrit nga 20 deri në 152 mm.

8. Më 22 nëntor 2007, Kolonel. D. Ç., drejtor i Departamentit të Logjistikës Ushtarake në Ministrinë e Mbrojtjes, përgatiti një projekt-urdhër për t’u nënshkruar nga ministri i Mbrojtjes. Sipas projekt-urdhrit, municionet e kalibrit nga 20 deri në

152 mm do t’i shiteshin SAC-it me qëllim demontimin e tyre.

9. Projekt-urdhri më pas u miratua nga L. H., shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura.

10. Më 22 nëntor 2007, kërkuesi, juristi i Ministrisë së Mbrojtjes, e rishikoi projekt-urdhurin. Pasi ai nuk identifikoi asnjë problematikë juridike, kërkuesi vendosi inicialet e tij që tregonin se ai kishte kontrolluar pajtueshmërinë ligjore të dokumentit.

11. Më 7 dhjetor 2007, ministri i Mbrojtjes nënshkroi projekt-urdhurin, që u bë urdhri nr. 2044. Më 28 dhjetor 2007, MEICO nënshkroi një kontratë të dytë me SAC-in.

12. Më 15 mars 2008, rreth mesditës, në fabrikën e demontimit të armëve në Gërdec ndodhi një shpërthim i madh. Njëzet e gjashtë njerëz humbën jetën dhe rreth 300 të tjerë u lënduan.

D. Gjykimi

13. U ndërmorën procedura penale ndaj tridhjetë personave, duke përfshirë edhe kërkuesin.

14. Kërkuesi u akuzua për shpërdorim detyre në mbështetje të nenit 248 të Kodit Penal për shqyrtimin e projekt-urdhrit nga ana e tij.

1. Raporti i ekspertit ushtarak

15. Më 10 dhjetor 2008, prokurorët i kërkuan ekspertëve ushtarakë të përcaktinin nëse municioni që ishte dërguar për demontim në Gërdec ishte municion i kalibrit të vogël sipas parashikimit në vendimin nr. 138.

16. Më 10 shkurt 2009, ekspertët pohuan se kalibri nuk ishte brenda kriterëve të përdorura nga Forcat e Armatosura Shqiptare për kategorizimin e municionit. Në lidhje me këtë, termi “kalibër i vogël” i përdorur në vendimin nr. 138 nuk gjendej në dokumente të tjerë ushtarakë.

17. Ekspertët shtuan se ata kishin shqyrtuar një sërë manualesh trajnimi dhe literaturë shtesë që e klasifikonin municionin sipas kalibrit. Një botim rus i vitit 1956 përcaktonte se municioni i kalibrit deri në 70 mm ishte municion i kalibrit të vogël, ndërsa municioni i kalibrit midis 70 dhe 155 mm ishte municion i kalibrit të mesëm. Në një botim të vitit 1985, Forcat e Armatosura të Shqipërisë i referoheshin të njëjtit klasifikim.

2. Gjykata e Rrethit Tiranë

18. Kërkuesi e mohoi akuzën dhe pretendoi se përmbajtja e nenit 248 të Kodit Penal nuk e lejonte të parashikonte se cilat veprime ose mosveprime mund ta bënin atë me përgjegjësi penale.



19. Më 12 mars 2012, Gjykata e Rrethit Tiranë shpalli vendimin e saj me 573 faqe ku përfshihej një seksion për secilin të pandehur.

20. Mbështetur në raportet e ekspertëve, gjykata konstatoi se procedurat e përdorura në fabrikën e Gërdecit kishin qenë të pasigurta. E teksa arsyeya e saktë për shkaktimin e zjarrit nuk mund të përcaktohej, sipas provave të mbledhura, ajo çfarë kishte probabilitet të kishte ndodhur ishte se punëtorët kishin qenë duke lëvizur shtytësit me një karro dore që sapo ishte riparuar me anë të teknikave të saldimit dhe që e kishte ruajtur ende nxehësinë.

21. Sipas provave dhe argumenteve të shqyrtuara, gjykata e shpalli kërkuesin, të përfaqësuar nga një avokat, fajtor për akuzën e përfshirjes në përgatitjen e urdhrit nr. 2044. Ai u dënua me një vit burgim dhe u urdhërua të paguante një gjobë.

22. Gjykata përshkruante procesin e hartimit të urdhrit, siç edhe shpjegohet në paragrafët 8–11 më sipër, dhe iu referua kërkuesit si bashkautor i projekt-urdhrit, për shkak të faktit se ai kishte kontrolluar pajtueshmërinë juridike të dokumentit. Në vijim, gjykata arsyeton se të metat ligjore në urdhër i atribuoheshin të gjithë individëve të cilët kishin kontribuar në përgatitjen e tij, duke përfshirë kërkuesin.

23. Gjykata identifikoi mospajtueshmëritë e mëposhtme midis urdhrit dhe ligjit.

a) Kalibri

24. Vendimi nr. 138 parashikonte vetëm demontimin e municionit të kalibrit të vogël, ndërsa projekt-urdhri trajtonte edhe municionin e kalibrit të mesëm dhe të madh.

25. Gjykata i dha peshë të madhe faktit se kërkuesi kishte qenë anëtar i grupit të punës që kishte hartuar vendimin nr. 138 (shih paragrafin 3 më sipër), dhe për pasojë ai nuk mund të mos kishte qenë në dijeni të përmbajtjes së tij.

26. Gjykata vlerëson se dallimi midis kalibrave të ndryshëm ishte bërë i qartë nga ekspertët, që kishin arritur në përfundimin në raportin e tyre se municioni i kalibrit mbi 70 mm nuk mund të klasifikohet si municion i kalibrit të vogël (shih paragrafët 15–17 më sipër).

b) Licencat, eksperiencia dhe pajisjet e kontraktorit

27. SAC-i nuk kishte një licencë për të realizuar demontimin e municionit të kalibrit të mesëm dhe të madh, siç kërkohej në rregulloren nr. 9603, të

datës 18 shtator 2003, për importin dhe eksportin e pajisjeve ushtarake. Neni 3.1 i asaj rregulloreje e përkufizonte një licencë si “leje profesionale me shkrim që mund të tërhiqej, dhe që e lejonte mbajtësin e saj të kryente një ose më shumë aktivitete, në lidhje me eksportin dhe importin e armëve, municioneve, pajisjeve ushtarake dhe shpërndarjen dhe tregtimin e tyre”. Autorët e projekt-urdhrit, duke përfshirë kërkuesin, nuk i kishin kërkuar SAC-it të merrte licencën e kërkuar. Gjithashtu, ata nuk kishin kërkuar dokumentet që dëshmonin eksperiencën e mëparshme të kontraktorit, pajisjet që do të përdoreshin, dhe pajtueshmërinë me kërkesat e sigurisë sipas nenit IV (3), të vendimit nr. 138 (shih paragrafin 49 në vijim).

3. Apelimi

28. Kërkuesi u ankua dhe parashtroi se gjykata nuk kishte përcaktuar fushëveprimin e tij profesional dhe kufijtë e tij. Kërkuesi ishte një nëpunës civil dhe jo një ushtarak, dhe detyra e tij kufizohej në dhënien e opinioneve juridike për projekt-instrumentet juridike që i dorëzoheshin Ministrisë së Mbrojtjes.

29. Siç deklarohet nga ekspertët, nuk ekzistonte asnjë instrument ligjor që përcaktonte se cili municion duhej të klasifikohet si municion i kalibrit të vogël, dhe gjykata më e ulët nuk kishte cituar ndonjë instrument të tillë juridik. Kjo çështje ishte e një natyre teknike dhe jo juridike, siç provohet nga fakti se prokurorët kishin urdhëruar realizimin e një raporti nga ekspertët për sqarimin e kësaj çështjeje.

30. Kërkuesi parashtroi se gjykata më e ulët kishte gabuar kur i ishte referuar rregullores nr. 9603, e cila rregullonte importet dhe eksportet, për atë procesi i demontimit kryhej brenda vendit. Gjithashtu, gjykata nuk kishte shpjeguar se përse ajo kishte vlerësuar se detyra e kërkuesit kishte qenë përcaktimi në projekt-urdhër i detyrimeve licencuese që gjendeshin gjatë.

31. Në po të njëjtën linjë, nuk i takonte kërkuesit të vlerësonte aspektet teknike, të tilla si eksperiencën e SAC-it, pajisjet që do të përdoreshin apo se sa e këshillueshme ishte që të bëhej biznes me të.

32. Kërkuesi shtoi se neni 248 i Kodit Penal, i cili parashikonte veprën e shpërdorimit të detyrës, ishte formuluar në mënyrë të paqartë dhe nuk pajtohej me nenin 7 të Konventës për faktin se ai ishte një dispozitë e përgjithshme që i referohej ligjeve të tjera për kualifikimin e veprës. Ai argumentoi se gjykata më e ulët e kishte shtrirë fushëveprimin e veprës në



mënyrë të paarsyeshme, duke e bërë atë të paparashikueshme.

33. Kërkuesi parashtroi se dënimi i tij së bashku me oficerët ushtarakë ishte një gabim, pasi ai nuk kishte trajnim teknik ushtarak. Gjykata nuk e kishte individualizuar veprën. Si jurist, ai nuk kishte ekspertizën teknike për të vënë në pyetje specifikimet e përcaktuara nga ushtarakët, dhe nuk mund të vlerësonte lëndën e atyre vendimeve.

34. Kërkuesi shtoi se MEICO kishte angazhuar nëpunësin e vet juridik, dhe se ai nuk duhej të bëhej përgjegjës për punën e atij juristi.

35. Në fund, ai u shpreh se gjykata nuk kishte shpjeguar se cilat elemente e kishin çuar në përfundimin se kërkuesi kishte vepruar me qëllim kriminal në kryerjen e veprimeve dhe mosveprimeve për të cilat ai ishte dënuar.

4. Gjykata e Apelit Tiranë

36. Më 13 shkurt 2013, Gjykata e Apelit Tiranë la në fuqi dënimin ndaj kërkuesit dhe dënimin e tij me burgim; megjithatë ajo shfuqizoi gjobën.

37. Në lidhje me Y. P., i cili ishte drejtori i MEICO-s, gjykata kundërshtoi akuzën e prokurorëve për vrasje. Ajo nuk gjeti asnjë indici se i pandehuri kishte synuar të shkaktonte incidentin apo vdekjet. Gjykata e shpalli fajtor për “shkeljen e rregullave në lidhje me substancat shpërthyes, të djegshme ose radioaktive” dhe për shpërdorim të detyrës. Gjykata përdori një qasje identike për akuzat për vrasje ndaj një sërë të pandehurish të tjerë dhe për mungesën e “dashjes”.

38. Në lidhje me kërkuesin, në diskutimet e saj për veprën e shpërdorimit të detyrës, gjykata konstatoi se dashja ishte një element i nevojshëm.

39. Gjykata konstatoi se urdhri nr. 138 ishte i paligjshëm pasi ai nuk pajtohej me vendimin nr. 138, sepse ai lejonte demontimin e municioneve të një kalibri të caktuar për të cilin kontraktori nuk ishte as i pajisur dhe as i licencuar.

40. Gjykata e Apelit, ashtu si Gjykata e Rrethit, theksoi se kërkuesi kishte qenë anëtar i grupi të punës që kishte hartuar vendimin nr. 138, dhe në këtë mënyrë, ai nuk mund të mos kishte qenë në dijeni për përmbajtjen e tij. Ajo gjykoi se pasi nuk kishte respektuar vendimin nr. 138, kërkuesi kishte kontribuar në për zgjedhjen e një kontraktori të papërshtatshëm për procesin e demontimit.

41. Në lidhje me L. H, shefi i Stafit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura dhe anëtar i

grupit të punës në vendimin nr. 138, i cili po ashtu ishte akuzuar, gjykata vlerësoi:

“Procesi [i demontimit] i rregulluar nga [urdhri nr. 2044] i hartuar nga i akuzuari D. Ç, L. H., H. J. dhe [kërkuesi] është rreptësisht ushtarak, me elementet e duhura teknike, dhe për këtë arsye dhe për shkak të eksperiencës dhe njohurive të të akuzuuarve, të cilët ishin oficerë të nivelit të lartë, [urdhri] duhej të ishte hartuar në një mënyrë të tillë që të reflektonte pa rrezik procesin e demontimit”.

42. Gjykata e Apelit konstatoi, gjithashtu, se “MEICO ishte ngarkuar me detyrën për të lidhur kontrata për kryerjen e operacioneve [të demontimit], duke bërë një vlerësim paraprak të kapaciteteve teknike dhe masave të sigurisë së procesit të demontimit”.

5. Gjykata e Lartë

43. Më 25 shkurt 2013, kërkuesi paraqiti një ankesë mbi pikat e ligjit, ku përsëriste argumentet e tij të mëparshme. Ai shtoi se Gjykata e Apelit kishte gjykuar se urdhri nr. 2044 ishte një instrument “rreptësisht ushtarak” me “elementet e duhura teknike” (shih paragrafin 41 më sipër), dhe përsëri e kishte dënuar atë – një jurist – për përmbajtjen e tij.

44. Gjithashtu, kërkuesi parashtroi se Gjykata e Apelit kishte deklaruar qartazi se vlerësimi i kapaciteteve dhe masave të sigurisë së procesit të demontimit (shih paragrafin 42 më sipër) kishin qenë detyra të MEICO-s, dhe sidoqoftë ajo e kishte dënuar atë për mosrealizimin e këtyre veprimeve.

45. Në fund, ai u ankua se Gjykata e Apelit kishte theksuar se dashja ishte një element i nevojshëm i veprës (shih paragrafin 38 më sipër) dhe përsëri nuk kishte shpjeguar se përse kishte arritur në përfundimin se kërkuesi kishte vepruar me dashje kriminale, teksa konstatoje, gjithashtu, se shpërthimi kishte qenë i paqëllimshëm (shih paragrafin 37 më sipër).

46. Më 19 korrik 2013, Gjykata e Lartë e rrëzoi ankesën e kërkuesit pasi ajo nuk mbështetej në arsye që ishin nën juridiksionin e saj.

47. Më 23 janar 2014, Gjykata Kushtetuese rrëzoi apelin e kërkuesit, duke mos konstatuar shkelje të parimit *nulla poena sine lege*.

LIGJI PËRKATËS VENDAS

A. Kodi Penal

48. Neni 248 i Kodit Penal, në fuqi në periudhën konkrete, parashikon si në vijim:

“Kryerja ose moskryerja me dashje e veprimeve a e mosveprimeve në kundërshtim me ligjin, që



përbën mospërmbyshje të rregullt të detyrës, nga personi që ushtron funksione publike, kur i kanë sjellë atij ose personave të tjerë përfitime materiale ose jomateriale të padrejta a kanë dëmtuar interesat e ligjshëm të shtetit, të shtetasve dhe të personave të tjerë juridikë, nëse nuk përbën veprë tjetër penale, dënohet me burgim deri në shtatë vjet burgim dhe një gjobë nga treqind mijë deri në një milion lekë.”

B. Vendimi nr. 138 i Këshillit të Ministrave

49. Kapitulli IV, i vendimit nr. 138 të Këshillit të Ministrave, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si në vijim:

“1. Ministria e Mbrojtjes, në funksion të reduktimit të stokeve të vjetëruara të municioneve të kalibrit të vogël, të nxjerra nga përdorimi e armatimi, mund të realizojë shitje për qëllim çmontimi dhe çmilitarizimi. Ky proces përfshin shitjen e municionit, mbikëqyrjen e procesit të çmilitarizimit dhe çmontimit të municioneve dhe të nënprodukteve, të rrjedhura prej tyre...”

3. Procedurat e shitjes së municionit për çmontim dhe çmilitarizim kryhen nga ndërmarrja MEICO, në bazë të kontratave. Në lidhjen e kontratave me subjekte të ndryshme të mbahen parasysh: përvoja e ofertuesit në fushën e armatim-municioneve, kapacitetet teknike, lloji i teknologjisë së përdorur në procesin e çmilitarizimit e çmontimit, afatet, ndikimi në mjedis, respektimi i masave të sigurisë gjatë procesit të çmilitarizimit e të çmontimit dhe çmimet e ...”.

VLERËSIMI I GJYKATËS

50. Kërkuesi u ankua në mbështetje të nenit 7 të Konventës se ai nuk mund të kishte parashikuar se do të do të mbante përgjegjësi penale për arsye se kishte rishikuar ligjshmërinë e projekt-urdhrit nr. 2044.

51. Qeveria nuk ra dakord.

52. Parimet përkatëse së fundmi janë përmbledhur në çështjen *Saakashvili kundër Gjeorgjisë* (nr. 6232/20 dhe 22394/20, §§ 141–43, 23 maj 2024).

53. Gjykata tashmë ka vlerësuar se në rastin kur ka jetë të humbura në kontekstin e aktiviteteve të rrezikshme që potencialisht përfshijnë përgjegjësinë e shtetit, mund të ketë raste përjashtimore ku është i nevojshëm një hetim penal efikas për të përmbyshur detyrimin procedural të parashikuar në nenin 2. Gjithashtu, Gjykata vlerëson se për sa i përket incidentit në Gërdec, hetimi penal ishte i përshtatshëm për faktin se në përgjithësi ai arriti me

sukses që të përcaktonte rrethanat e incidentit dhe të identifikonte personat përgjegjës për të (shih *Durdaj dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, nr. 63543/09 dhe 3 të tjerë, §§ 183–204, 7 nëntor 2023).

54. Përgjegjësia penale e kërkuesit, siç gjykohet nga Gjykata e Apelit, qëndronte në përfshirjen e tij si këshilltar juridik në Ministrinë e Mbrojtjes për hartimin e urdhrit që autorizonte SAC-in të merrej me municionin që nuk ishte i një kalibri të vogël, dhe për të cilin kompania nuk kishte licencat, pajisjet apo ekspertizën e duhur. Së pari, në kundërshtim me parashtrimet e kërkuesit, të dyja problematikat ngrinin çështjet e ligjshmërisë dhe nuk ishin tërësisht të natyrës teknike. As fakti se autoritetet vendase kishin emëruar ekspertë ushtarakë për të shqyrtuar problematikën e parë, dhe as përgjigjet e ekspertëve apo konstatimi i Gjykatës së Apelit në lidhje me L. H. (shih paragrafët 15–17 dhe 41 më sipër) nuk kanë asnjë ndikim në përfundimin e Gjykatës në lidhje me këtë aspekt. Së dyti, në lidhje me aq sa kërkuesi kundërshtoi përfundimet e Gjykatës së Apelit, Gjykata përsërit se nuk është detyra e saj që të zëvendësojë këndvështrimin e saj për atë të autoriteteve vendase. Duke pasur parasysh natyrën ndihmëse të sistemit të Konventës, nuk është funksioni i Gjykatës që të merret me gabimet e faktit apo të ligjit që pretendohen të jenë kryer nga një gjykatë vendase, për aq kohë sa nuk janë cenuar të drejtat dhe liritë e mbrojtura nga Konventa, dhe për aq kohë sa vlerësimi vendas nuk është arbitrar (shih *Vasiliauskas kundër Lituanisë*, [DHM], nr. 35343/06, § 160, GJEDNJ 2015).

55. Në çështjen konkrete Gjykata nuk dallon ndonjë arbitraritet të tillë.

56. Kërkuesi parashtroi se nuk ekzistonte asnjë përkufizim juridik për municionet e kalibrit të vogël. Megjithatë, gjykatat vendase arritën në përfundimin, në procedurat e mbështetura mbi parimin e kontradiktorialitetit, se ishte brenda fushëveprimit të detyrës së tij si këshilltar që të këshillonte ministrin e Mbrojtjes se vendimi nr. 138 autorizonte çmontimin vetëm të municionit të kalibrit të vogël.

57. Në vijim, çështja tjetër ligjore për kërkuesin që duhej të adresohet ishte nëse SAC-i kishte kapacitetin që të trajtonte në mënyrë të sigurt municionin që ishte dhënë faktikisht për çmontim. Teksa vlerësimi fillestar i këtyre aspekteve mund të jetë kryer nga MEICO dhe oficerët ushtarakë, gjykatat vlerësuan se ishte detyra profesionale e kërkuesit që të sigurohej se – ose të paktën të bënte



kërkime nëse – kontraktori privat i propozuar për procesin e çmontimit, sipas urdhrit nr. 2044, plotësonte kushtet juridike të kërkuara. Gjykata nuk konstaton asnjë arsye për të arritur në përfundimin se një interpretim i tillë i ligjit përkatës vendos nga gjykatat e procedurave penale të ishte i paarsyeshëm ose në mospërputhje me thelbin e veprës së shpërdorimit të detyrës (shih *Saakashvili*, cituar më sipër, § 152).

58. Në lidhje me pretendimin për mungesë të elementit të dashjes, ndryshe nga parashtrimet e kërkuarit, konstatimi i gjykatave vendase se shpërthimi kishte qenë i paqëllimshëm, nuk është relevant me *mens rea* për sa i përket mosveprimeve të tij si kryekëshilltar juridik (në krahasim me neglizhencën e thjeshtë në përmbushjen e detyrës së tij). Edhe pse do të ishte e dëshirueshme që gjykatat vendase të kishin ofruar një arsyetim më të gjerë në lidhje me dashjen/qëllimin e tij, shkalla e shpërdorimit të detyrës nga ana e kërkuarit rezultoi të ishte e tillë që të shkonte përtej neglizhencës së thjeshtë.

59. Në përfundim, Gjykata konstaton se ekziston një bazë ligjore për dënimin e kërkuarit dhe për dënimin për shpërdorim detyrë. Përfundimet e gjykatave vendase për elementet përbërse të veprës penale dhe konkretizimi i tyre në sjelljen e kërkuarit duhet të konsiderohen se janë pjesë e kompetencave të atyre gjykatave për të interpretuar dhe zbatuar ligjin vendas, dhe kërkuari, i cili ishte një zyrtar i nivelit të lartë në Ministrinë e Mbrojtjes, mund të kishte parashikuar se sjellja e tij do ta bënte atë përgjegjës penalisht sipas këtyre dispozitave.

60. Për këtë arsye, Gjykata vlerëson se ankesa është qartazi e pambështetur në fakte dhe duhet të rrëzohet në përputhje me nenin 35 §§ 3 (a) dhe 4 të Konventës.

Për këto arsye, Gjykata, në mënyrë unanime,
E shpall kërkesën të papranueshme.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 16 tetor 2025.

Olga Chernishova
ZËVENDËSSEKRETARE

Úna Ní Raifeartaigh
KRYETARE

VENDIM Nr. 45, datë 31.7.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë,
e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Sandër Beci	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, në datat 23.6.2025, 1.7.2025 dhe 31.7.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare publike kërkesën nr. 6 (Nj) 2024 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUES: jo më pak se një e pesta e deputetëve të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga deputetja Ina Zhupa dhe avokatët Franci Nuri dhe Marash Logu, me autorizim.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga sekretari i përgjithshëm Genci Gjonçaj.

Këshilli i Ministrave, përfaqësuar nga Herald Jonuzaj, Edlira Kokona, Vangelt Duni, Sofjan Jaupaj dhe avokatja e shtetit Irma Qosja.

Shoqata Ornitologjike e Shqipërisë, përfaqësuar nga avokatët Irena Dule, Vladimir Meçi dhe Dorian Matlija.

Qendra për Ruajtjen e Ekosistemeve Natyrore në Shqipëri, përfaqësuar nga avokatët Irena Dule, Vladimir Meçi dhe Dorian Matlija.

OBJEKTI: Shfuqizimi i ligjit nr. 21/2024, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, ‘Për zonat e mbrojtura’”, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe marrëveshjet ndërkombëtare.

Pezullimi i zbatimit të ligjit nr. 21/2024, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, ‘Për zonat e mbrojtura’”, derisa vendimi përfundimtar i Gjykatës Kushtetuese të hyjë në fuqi.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, pika 1, 5, 6, 7, 15, 18, 56, 59, pika 1, shkronja “d”, 81, 82, 83, 122, 124, 131, pika 1, shkronjat “a” dhe “e”, 132 dhe 134, pika 1, shkronja “c”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); ligji nr. 8577, datë 10.2.2000,



“Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sandër Beci, shqyrtoi pretendimet e kërkuarit, një grup deputetësh prej jo më pak se një e pesta e deputetëve të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë (*kërkuar*), i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, propësimet e subjekteve të interesuara, Kuvendit të Republikës së Shqipërisë (*Kuvendi*) dhe Këshillit të Ministrave, të cilat kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, parashtrimet e subjekteve të interesuara, Shoqatës Ornitologjike të Shqipërisë (*AOS*) dhe Qendrës për Ruajtjen e Ekosistemeve Natyrore në Shqipëri (*Eco Albania*), të cilat kanë kërkuar pranimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Në datën 4.5.2017, Kuvendi ka miratuar ligjin nr. 81/2017, “Për zonat e mbrojtura” (*“ligji për zonat e mbrojtura”* ose *“ligji bazë”*), i cili është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 116, datë 23.5.2017. Ky ligj ka për objekt shpalljen, ruajtjen, administrimin, menaxhimin, përdorimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura mjedisore dhe të burimeve të tyre natyrore e biologjike, në bazë të parimit të zhvillimit të qëndrueshëm, për të garantuar përmbushjen e funksioneve mjedisore, ekonomike, sociale e kulturore në interes të të gjithë shoqërisë (*neni 1*). Qëllimi i tij është të sigurojë mbrojtje të veçantë të zonave të mbrojtura mjedisore dhe përbërësve të rëndësishëm të biodiversitetit dhe të natyrës në to nëpërmjet: i. shpalljes së zonave të mbrojtura mjedisore, me rëndësi të veçantë për vlerat e tyre natyrore, ekonomike apo sociale, si pjesë e trashëgimisë natyrore dhe kulturore të mjedisit; ii. zhvillimit dhe mbrojtjes së zonave të mbrojtura mjedisore, pasurive kombëtare me rëndësi të veçantë për vlerat e rralla e të pazëvendësueshme të ekuilibrave natyrorë, biodiversitetit, si detyrim në interes të brezave të sotëm dhe të ardhshëm; iii. lehtësimit të kushteve për zhvillimin e qëndrueshëm dhe promovimin e vlerësimit e shërbimeve të

ekosistemeve (mjedisore); iv. informimin dhe edukimin e publikut për gjendjen dhe dobishmërinë e zonave të mbrojtura mjedisore (*neni 2*).

2. Në datën 20.11.2023, një grup prej 12 deputetësh të Kuvendit ka propozuar projektligjin “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, “Për zonat e mbrojtura”, me qëllim rregullimin e disa problematikave që vijnë si pasojë e zbatimit të ligjit lidhur me bashkëpunimin me qeverisjen vendore, si dhe zgjidhjen e disa ngërçeve që burojnë nga fakti se ligji është një ligj strikt mbrojtës, që nuk merr parasysh faktin se zonat e mbrojtura përbëjnë 21.5% të të gjithë territorit të Republikës së Shqipërisë ose 1/5-ën e vendit.

3. Komisioni Parlamentar për Veprimtaritë Prodhuese, Tregtinë dhe Mjedisin (*komisioni përgjegjës*) e ka shqyrtuar këtë projektligj dhe në datën 19.2.2024, ka miratuar raportin përkatës. Nga përmbajtja e raportit rezulton se projektligji nuk përaftron ndonjë akt të veçantë të legjislacionit të Bashkimit Evropian (*BE*), ndërsa për sa i përket procesit të konsultimit, për shkak edhe të ndjeshmërisë së lartë mjedisore që ai përcjell, rezulton se është zhvilluar një proces i gjerë dhe gjithëpërfshirës konsultimi. Sipas raportit të komisionit përgjegjës, ky proces ka nisur me publikimin e projektligjit në platformën “Konsultimi i projektligjeve” në faqen zyrtare të Kuvendit, nga data 7 deri në datën 21 dhjetor 2023. Në të njëjtën kohë me publikimin në platformë ka nisur edhe komunikimi për marrjen e mendimeve të grupeve të interesit nëpërmjet adresës elektronike të komisionit përgjegjës. Sipas raportit, komisioni përgjegjës ka kërkuar edhe mendimin e Këshillit të Ministrave në lidhje me këtë projektligj, bazuar në nenin 82, pika 2, të Kushtetutës dhe nenin 68, pika 3, të Rregullores së Kuvendit. Po sipas raportit, komisioni përgjegjës ka zhvilluar seanca dëgjimore me përfaqësues të grupeve të interesit, të shoqatave/organizatave që veprojnë në fushën e mbrojtjes së mjedisit, me ekspertë të fushës dhe përfaqësues të organizatave mjedisore dhe staf akademik në periudhën 30 janar deri më 12 shkurt 2024. Lidhur me efektet financiare të aktit, ka rezultuar se projektligji i prezantuar si nismë e deputeteve nuk kishte efekte financiare shtesë në buxhetin e shtetit.

4. Gjatë procesit të shqyrtimit të projektligjit, komisioni përgjegjës është njohur edhe me mendimin e Këshillit të Ministrave për projektligjin,



të dërguar nëpërmjet vendimit nr. 56, datë 7.2.2024 të Këshillit të Ministrave “Mendim për projektligjin joqeveritar “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, ‘Për zonat e mbrojtura’” (VKM-ja nr. 56/2024) (shih faqet 21–28 të raportit të komisionit përgjegjës). Sipas Këshillit të Ministrave, edhe pse ndryshimet në ligjin për zonat e mbrojtura janë të nevojshme për zhvillimin e qëndrueshëm të komuniteteve të këtyre zonave, projektligji është vlerësuar i paplotë, për rrjedhojë, sipas tyre, lind nevoja për një rishikim tërësor në një pjesë të konsiderueshme të propozimeve konkrete të cilat cenojnë qëllimin e mbrojtjes/ruajtjes së vlerave të zonave të mbrojtura dhe biodiversitetit. Këshilli i Ministrave ka propozuar ndërhyrje konkrete nën për nen, duke përfshirë propozimin për krijimin e Zyrave të Administrimit të Parqeve Kombëtare (ZAPK).

5. Gjatë shqyrtimit të projektligjit komisioni përgjegjës është njohur edhe me raportet e Komisionit për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut (komisioni i ligjeve) të datës 19.2.2024 dhe të Komisionit për Çështjet Evropiane, po të datës 19.2.2024, në cilësinë e komisioneve për dhënie mendimi. Në përfundim, komisioni përgjegjës ka miratuar variantin integral të projektligjit, në parim, nën për nen dhe në tërësi dhe është shprehur dakord për kalimin e tij për miratim në seancë plenare.

6. Nga përmbajtja e relacionit shoqërues rezulton se qëllimet e tij kanë qenë: i. adresimi i problematikave të evidentuara gjatë zbatimit të ligjit në praktikë lidhur me bashkëpunimin e qeverisjes vendore, komuniteteve dhe administratës së zonave të mbrojtura, si dhe ato lidhur me faktin se ligji bazë ishte strikt/mbrojtës, nuk merrte parasysh faktorin e komunitetit që bashkekziston në këto zona dhe faktin se zonat e mbrojtura përbëjnë më shumë se 1/5-ën e vendit; këto pa kompromentuar parimet bazë të zonave të mbrojtura, të ruajtjes dhe mbrojtjes së tyre; ii. evidentimi i parimeve dhe politikave të reja, të përparuara, në një linjë me organizmat ndërkombëtarë, rezultat i realiteteve të reja dhe i nevojës për një zhvillim të qëndrueshëm; iii. dhënia e mundësisë qeverisjes lokale dhe komuniteteve të jenë pjesë e kësaj vendimarrjeje.

7. Në datën 22.2.2024, tri ditë pas miratimit në komisionin përgjegjës, Kuvendi ka miratuar ligjin nr. 21/2024 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, ‘Për zonat e mbrojtura’” (ligji ndryshues), i

cili është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 50, datë 20.3.2024 dhe ka hyrë në fuqi 15 ditë pas botimit.

8. Ligji ndryshues ka sjellë ndryshime në nenin 3 të ligjit bazë “Përkufizime”, në nenin 4 “Parimet”, në nenin 9 “Objektivat e shpalljes së territoreve si zona të mbrojtura”, në nenin 10 “Shpallja e zonave të mbrojtura”, në nenin 12 “Procedurat për shpalljen e zonave të mbrojtura”, në nenin 16 “Parku kombëtar (kategoria II)”, në drejtim të mundësisë së lejitimit të infrastrukturës dhe veprimtarive të mikpritjes, me standardet më të larta arkitektonike dhe mjedisore, për mbështetjen e turizmit të ekselencës (me 5 yje) dhe infrastrukturës mbështetëse për to në këto zona, në nenin 17 “Monument natyror (kategoria III)”, në nenet 19 “Rezervat natyror i menaxhuar/park natyror (kategoria IV)” dhe 22 “Zona të mbrojtura detare”, në drejtim të lejitimit të veprimtarive dhe infrastrukturës turistike dhe infrastrukturës mbështetëse për to, në nenin 20 “Peizazh i mbrojtur (kategoria V)”, në drejtim të lejitimit të ndërhyrjeve të lejuara urbane, të rekreacionit apo atyre ekonomike brenda zonës. Është shfuqizuar neni 13 “Ndarja në nënzona i territorit të zonës së mbrojtur kombëtare” dhe janë ndryshuar nenet 23 “Kurora e gjelbër” dhe 24 “Parqet natyrore bashkësi”. Ligji ndryshues ka sjellë ndryshime edhe në nenin 33 “Veprimtaritë e lejuara në zonat e mbrojtura”, duke përcaktuar se zonat e mbrojtura shpallen me vendim të Këshillit të Ministrave (VKM), në të cilën përcaktohen edhe veprimtaritë e lejuara në të, si dhe në nenin 36 “Ndryshimi i sipërfaqes”. Janë shtuar nenet 36/1 “Ndryshimi i elementeve tekniko-formale” dhe 39/1 “Zyra e Administrimit të Parqeve Kombëtare”, që parashikon krijimin e ZAPK-ve si institucion tekniko-administrativ në varësi të ministrisë përgjegjëse për zonat e mbrojtura, i organizuar në nivel qendror dhe rajonal, për ushtrimin e veprimtarive brenda territorit gjeografik të zonës së kategorisë “Park kombëtar”. Po kështu, janë ndryshuar edhe nenet 40, 47–50, 57, 66, 67, 69 dhe 74.

9. Në datën 1.11.2024, një grup prej 37 deputetësh të Kuvendit, në cilësinë e subjektit kushtetues jo më pak se një e pesta e deputetëve, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me kërkesë për shfuqizimin e ligjit ndryshues, si të papajtueshëm me Kushtetutën dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, duke kërkuar edhe pezullimin e zbatimit të tij deri në hyrjen në fuqi të vendimit të Gjykatës. Kolegji i Gjykatës, në datën



8.1.2025, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare publike.

10. Në datën 27.1.2025, Mbledhja e Gjyqtarëve, pasi ka marrë në shqyrtim pretendimin e kërkuarit për pezullimin e zbatimit të ligjit ndryshues, në kuptim të parashikimeve të nenit 45 të ligjit nr. 8577/2000, me shumicë votash¹, ka vendosur rrezimin e tij si të pabazuar, pasi ka vlerësuar se argumentet në mbështetje të atij pretendimi kanë natyrë të përgjithshme, duke mos arritur të provojë pasojat e rënda, të pariparueshme dhe reale nga zbatimi i ligjit objekt kërkesë.

11. Në datën 5.3.2025 Mbledhja e Gjyqtarëve, pasi ka marrë në shqyrtim kërkesën e paraqitur nga organizatat jofitimprurëse AOS dhe Eco Albania për të marrë pjesë në këtë gjykim në cilësinë e subjekteve të interesuara, si dhe kërkesën e kërkuarit për pranimin e kësaj kërkesë dhe thirrjen e tyre si subjekte të interesuara, në përputhje me parashikimet e nenit 39 të ligjit nr. 8577/2000, ka vendosur thirrjen në këtë gjykim, në cilësinë e subjekteve të interesuara, të organizatave AOS dhe Eco Albania.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

12. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtruar:

12.1 *Për pezullimin e zbatimit të ligjit ndryshues:*

12.1.1 Zbatimi i ligjit ndryshues do të sillte dëme ndaj interesave të ligjshëm të shtetit, të cilat rrezikojnë që të jenë të pariparueshme ose kthimin në gjendjen e mëparshme, shumë të vështirë. Nëse një subjekt tregtar nis punën në një nga zonat e mbrojtura dhe më pas Gjykata e shfuqizon ligjin si jokushtetues, dëmet e shkaktuara në mjedis, në përgjithësi, dhe në zonat e mbrojtura, në veçanti, do të jenë të mëdha dhe ndoshta të pakthyeshme, duke rrezikuar që ato zona të humbasin karakteristikat për të cilat janë shpallur si të tilla. Ndërkohë edhe subjektit tregtar të pajisur me lejet përkatëse të zhvillimit/ndërtimit do t'i cenohen interesat dhe pritshmëritë e ligjshme.

12.2 *Për themelin:*

12.2.1 Procedura e nismës për projektligjin në rastin në shqyrtim mbart *shkelje të Rregullores së Kuvendit* lidhur me procedurat parlamentare për hartimin, paraqitjen, shqyrtimin dhe miratimin e projektligjeve. Projektligji ka ardhur në Kuvend në mënyrë jotransparente, pasi deputetët propozues pretendojnë se kërkesa ka ardhur nga disa kryetarë bashkish, por kjo kërkesë e tyre nuk i është vënë në dispozicion askujt për efekt transparence.

12.2.2 *Është cenuar e drejta e publikut për t'u informuar për gjendjen e mjedisit*, e parashikuar nga neni 56 i Kushtetutës, Konventa e Aarhusit dhe jurisprudenca e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), të cilat kërkojnë që për parashikime ligjore që prekin mjedisin dhe zonat e mbrojtura, të kryhen konsultime publike gjatë gjithë hallkave të realizimit të procesit ligjvënës. Edhe në jurisprudencën kushtetuese është folur për “pjesëmarrje dhe konsultim efektiv”, që nënkupton mundësinë për palët e përfshira në një procedurë legislative për të kërkuar shpjegime dhe ofruar komentet e tyre për atë që është drafti më i mundshëm për t'u miratuar. Konventa e Aarhusit përcakton detyrimin e shteteve për marrjen e masave në garantimin e së drejtës së publikut për të pasur informacion për mjedisin, për të marrë pjesë në marrjen e vendimeve mjedisore dhe për t'iu drejtuar gjykatës në lidhje me këto çështje, ndërkohë që GJEDNJ-ja ka përcaktuar detyrimin e shteteve që përpara realizimit të projekteve që mund të sjellin pasoja në mjedis, të vënë në dispozicion të publikut informacione të vërteta, të besueshme, të sakta dhe të mjaftueshme, si dhe t'i japin mundësinë popullsisë së prekur për të kundërshtuar procedurat e dhënies së lejeve. Në rastin konkret, projektligji ka ardhur në Kuvend në mënyrë jotransparente, pasi kërkesa ka ardhur nga disa kryetarë bashkish, por ajo nuk është vënë në dispozicion të deputetëve dhe për projektligjin nuk janë kryer konsultimet e nevojshme me publikun. Komisioni përgjegjës parlamentar ka kryer konsultime vetëm për draftin fillestar të projektligjit, ndërsa draftin final, pas ndryshimeve të bëra nga Këshilli i Ministrave, nuk ia ka nënshtruar konsultimit me grupet e interesit dhe publikun, edhe pse ai kishte pësuar ndryshime drastike, për më tepër teknike. Me këto ndryshime kanë kërkuar të

¹ Gjyqtarja Marsida Xhaferllari votoi për pranimin e kërkesës, ndërsa gjyqtari Ilir Toska votoi për shqyrtimin e kërkesës për pezullim në seancë plenare.



konsultohen organizatat mjedisore, çka nuk është pranuar nga komisioni përgjegjës.

12.2.3 *Nuk është respektuar neni 82, pika 1, i Kushtetutës*, pasi edhe pse projektligji në versionin final krijonte efekte financiare shtesë në buxhetin e shtetit, ai nuk është shoqëruar me raportin përkatës që përligj shpenzimet financiare. Qëllimet e kushtetutëbërësit në këtë drejtim kanë qenë informimi i qytetarëve dhe deputetëve për kostot që sjell miratimi i një ligji të ri, si dhe mbrojtja e financave publike. Edhe Rregullorja e Kuvendit në nenin 68, pika 2, të saj përcakton një detyrim të tillë. Vetë raporti i komisionit të ligjeve të datës 9.2.2024, shprehet se projektligji ka efekte financiare, megjithatë më pas e ka injoruar plotësisht faktin se versionin final i projektligjit nuk është në përputhje me detyrimet kushtetuese. Kështu, krijimi i Zyrës së Administrimit të Parkut Kombëtar “Lumi i Vjosës” (ZAPK Vjosa) ka sjellë shtim të shpenzimeve në buxhetin e shtetit për periudhën 2025–2027, në masën 82 milionë lekë.

12.2.4 *Janë cenuar funksionet e Kuvendit dhe sistemi normativ*, pasi Kuvendi i është drejtuar Këshillit të Ministrave për marrje mendimi, duke u bazuar në nenin 82, pika 2, të Kushtetutës, pavarësisht se ajo nuk ishte dispozita e zbatueshme, pasi varianti fillestar i projektligjit nuk kishte efekte financiare shtesë në buxhetin e shtetit. Për më tepër, versionin i rishikuar i projektligjit sipas mendimit të Këshillit të Ministrave ka ndryshuar tërësisht nismën ligjore të deputetëve propozues, duke shtuar nene që krijojnë efekte financiare. Për rrjedhojë, janë anashkaluar procedurat e rregullta parlamentare, duke shtuar këtu edhe mungesën e tabelës së përputhshmërisë së ligjit me *acquis communautaire*.

12.2.5 *Ligji ndryshues cenon parimin e solidaritetit midis brezave*, të deklaruar në Preambulën e Kushtetutës, pasi dispozitat e tij heqin ndalimet ligjore me qëllim lejimin e turizmit të ekscelencës (me 5 vje) dhe infrastrukturës mbështetëse në të gjitha zonat e mbrojtura, përfshirë nënzonat qendrore të tyre, duke bërë që ligji ndryshues të sjellë pasoja të pakthyeshme për këto zona dhe duke cenuar edhe të drejtat dhe interesat e brezave të ardhshëm për të trashëguar një mjedis të pacenuar dhe relativisht të pandryshuar. Edhe Parimet e Maastricht-it për të Drejtat e Njeriut të Brezave të Ardhshëm, të miratuara nga Kombet e Bashkuara në vitin 2023, përcaktojnë se çdo brez ka detyrën të mbrojë dhe të mbështesë trashëgiminë kulturore dhe natyrore të

tokës për brezat e ardhshëm (*parimi 8.b*). Solidariteti midis brezave përbën një qëllim themelor edhe të BE-së, ku Shqipëria synon të integrohet.

12.2.6 *Cenohen parimet e shtetit të së drejtës, barazisë përpara ligjit dhe hierarkisë së normave*, të parashikuara nga nenet 4 dhe 18 të Kushtetutës, pasi edhe pse kërkesa për ndryshimin e ligjit ka ardhur formalisht nga disa kryetarë bashkish drejtuar deputetëve, duket qartë se ligji ndryshues është i destinuar për përfitimin e vetëm një grupi individësh, investitorët e resorteve dhe të hoteleve me 5 vje. Ligji ndryshues nuk synon mbrojtjen e interesit të përgjithshëm dhe as vënien e rregullave të përgjithshme me qëllim ruajtjen e zonave të mbrojtura, por synon heqjen e çdo ndalese dhe hapjen e rrugës për ndërtimin në këto zona.

12.2.7 *Ligji ndryshues cenon nenin 59 të Kushtetutës lidhur me të drejtën për një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm (shkronja “d”), shfrytëzimin racional të pyjeve, kullotave dhe burimeve të tjera natyrore (shkronja “dh”) dhe mbrojtjen e trashëgimisë kombëtare, kulturore (shkronja “g”)*, pasi dispozitat e tij që heqin ndalimet e ligjit bazë dhe bien në kundërshtim me qëllimin parësor të atij ligji, që është sigurimi i mbrojtjes së veçantë për zonat e mbrojtura, duke i bërë ato të cenueshme nga veprimet arbitrare, të cilat mund t’i tkurrin këto zona dhe të dëmtojnë biodiversitetin e tyre. Dispozitat e ligjit ndryshues kanë hequr termat “moslejm”, “përrashtim”, “eliminim”, duke i zëvendësuar me “kufizim”, si dhe sjellin elemente të reja, siç janë termat “zonë natyrore pak e shqetësuar”, “turizëm i ekscelencës (me 5 vje)”, “veprimtaritë e lejuara në zonat e mbrojtura”. Këto të fundit sipas ligjit ndryshues, do të përcaktohen me VKM-në e shpalljes së zonës së mbrojtur dhe do të zbatohen sipas kritereve të miratuara me rregullore të posaçme të Këshillit Kombëtar të Territorit (KKT), pa vendosur kufizime ose kritere se cilat do të konsiderohen veprimtari të lejuara. Heqja e zonës buferike nga “monumentet e natyrës” (si Rana e Hedhun, Pisha Flamur etj.) dhe “rezervat strikte natyrore” do të jetë shkatërruese për to, pasi kjo do të thotë se aktivitetet dhe ndërtimet mund të kryhen në kufirin e monumentit ose rezervës. Ky ndryshim passjell dëmtim të peizazhit, veçorive, habitateve dhe specieve të rëndësishme, për të cilat ato janë shpallur si të tilla. Po kështu, eliminohet kriteri normativ i vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) për zonat e mbrojtura, duke e zëvendësuar me



kriterin e përgjithshëm “raport efektiv në mjedis, duke përfshirë proceset dhe veprimtaritë e lejuara”; shfuqizohen kriteret themelore të zonës së mbrojtur dhe nënzonat, përfshirë zonën buferë; ndryshohen veprimtaritë e ndaluara në nënzonat qendrore, ku zbatohet shkalla e parë e mbrojtjes; hiqet përkufizimi i përdorimit tradicional të nënzonës qendrore; reduktohet mbrojtja dhe ruajtja e “monumenteve natyrore”, duke u hequr atyre shkallën e mbrojtjes “rezervë strikte” dhe duke eliminuar zonën buferike për to; lejohen ndërhyrje urbane, veprimtari rekreative dhe ekonomike brenda zonës “peizazhi i mbrojtur”; hiqet ndalimi për ndërtime të përhershme në to, etj.

12.2.8 *Ligji ndryshues nuk respekton detyrimet që lindin nga marrëveshjet dhe konventat ndërkombëtare* të ratifikuara nga Shqipëria që, në kuptim të neneve 5, 116 dhe 122 të Kushtetutës, janë të detyrueshme për zbatim. Konventa për Ligatinat me Rëndësi Kombëtare, veçanërisht Habitati i Shpendëve Ujorë (*Konventa e Ramsarit*), në nenet 3 dhe 4 të saj ndalon ndërhyrjet që cenojnë në mënyrë të pakthyeshme karakterin ekologjik të këtyre zonave, ndërkohë që ligji ndryshues sjell rreziqe serioze për përmbushjen e detyrimeve që rrjedhin prej saj, pasi lejon zhvillimin e turizmit masiv nëpërmjet strukturave turistike elitare dhe infrastrukturës mbështetëse, për të cilat nuk ekziston më asnjë lloj kufizimi se ku mund të shtrihen. Konventa për Ruajtjen e Jetës së Egër dhe Habiteteve Natyrore të Evropës (*Konventa e Bernës*), në nenin 4, paragrafët 1 dhe 2, sanksionon detyrimin e shtetit për të marrë masa legislative dhe administrative për ruajtjen e habitateve dhe specieve dhe në politikat e tyre të shmangin ose minimizojnë përkeqësimin e këtyre zonave. Përmes lejimit të ndërtimit ekziston rreziku i dëmit të specieve dhe habitateve të tyre dhe qartazi kemi të bëjmë me politika që përkeqësojnë gjendjen e zonave të mbrojtura. Konventa për biodiversitetin (*Konventa e Rio*), në nenin 8 kërkon nga shtetet që të marrin masa për krijimin dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura për ruajtjen *in-situ* të specieve dhe habitateteve të tyre dhe rregullimin e ndikimeve negative nga aktiviteti i njeriut, ndërkohë që ligji ndryshues ul mbrojtjen ekzistuese, heq ndalimin e zhvillimit brenda zonave dhe përfshin kategori të reja menaxhimi. Ndryshimet ligjore vijnë në kundërshtim edhe me objektivat e Unionit Ndërkombëtar për Konservimin e Natyrës (*IUCN*), siç janë përshtatshmëria dhe fleksibiliteti.

12.2.9 *Ligji ndryshues bie ndesh edhe me Marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit (MSA)*, nenin 108 të saj, që i referohet degradimit mjedisor. Sipas nenit 70 të MSA-së, Shqipëria është e detyruar të përafrojë legjislacionin e saj me atë të BE-së, ndaj ligji ndryshues bie ndesh edhe me *acquis communautaire*, konkretisht Direktivën e Këshillit 92/43/KEE, datë 21.5.1992, “Për ruajtjen e habitateve natyrore dhe të florës e faunës së egër”, të ndryshuar (*Direktiva e Habiteteve*), me të cilën është përafëruar pjesërisht ligji bazë, dhe Direktivën 2009/147/EC, datë 30.11.2009, “Për ruajtjen e shpendëve të egër” (*Direktiva e Shpendëve*), të cilat përcaktojnë një regjim ruajtjeje që nuk përputhet me lejimin e zhvillimeve të tilla turistike dhe infrastrukturës mbështetëse (rrugë, pista avionësh, rrjete elektrike të shpërndarjes etj.).

12.2.10 Parimet e ligjit ndryshues bien ndesh me frymën e ligjit bazë dhe me ligje të tjera, duke u hequr kompetencat institucioneve të sotme menaxhuese të zonave të mbrojtura dhe duke ia ngarkuar KKT-së, së cilës i janë dhënë kompetenca të shqyrtojë kërkesa për leje zhvillimi/ndërtimi me rregullat dhe kriteret teknike të veprimtarive të lejuara në monumentet natyrore të kategorisë “peizazh i mbrojtur” dhe “zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara”, të cilat do të miratohen me rregullore të posaçme.

13. ***Subjektet e interesuara, AOS dhe Eco Albania***, në mënyrë të përmbledhur, kanë parashtruar si vijon:

13.1 Për pretendimin se procedurat parlamentare për miratimin e ligjit ndryshues shkelin *nenin 56 të Kushtetutës dhe nenin 8 të Konventës së Aarhusit*, këto subjekte kanë parashtruar, në thelb, të njëjtat argumente si kërkuesi. Për më tepër, sipas tyre, pas njohjes në mënyrë joformale me opinionin e Këshillit të Ministrave, i janë drejtuar këtij të fundit dhe Kuvendit, duke kërkuar mendimin e tyre, kërkesë e mbetur pa përgjigje. Konventa e Aarhus-it e shtrin të drejtën e pjesëmarrjes së publikut edhe gjatë përgatitjes së rregulloreve ekzekutive dhe instrumenteve të përgjithshme ligjore e normative. Sipas udhëzuesit për zbatimin e kësaj konvente, neni 8 mbulon edhe draftet ligjore që përgatiten nga organet ekzekutive, që më pas i kalohen legjislativit për miratim. Kuvendi nuk ka ofruar mundësi reale për komente mbi versionin e ri të projektligjit dhe as nuk ka dokumentuar sesi janë reflektuar në draftin përfundimtar komentet e Këshillit të Ministrave dhe



të palëve të tjera. Pavarësisht se sipas Kuvendit janë pranuar vetëm 15 nga 28 propozimet e Këshillit të Ministrave, nuk sqarohet se ç'peshë juridike kishin dispozitat që u refuzuan dhe pse. Procesi i propozimit, shqyrtimit e miratimit të ligjit ndryshues në tërësi nuk ka qenë transparent, ai ka qenë minimal dhe joefektiv.

13.2 Ligji ndryshues cenon *identitetin dhe trashëgiminë kombëtare* që përfshin jo vetëm trashëgiminë kulturore, por edhe atë natyrore. Në nenin 59 të Kushtetutës theksohet synimi për një mjedis të shëndetshëm dhe shfrytëzim të qëndrueshëm të burimeve natyrore. Trashëgimia kombëtare dhe kulturore sipas shkronjës “g” të pikës 1 të këtij neni përbën një nga objektivat sociale, të cilin shteti, brenda kompetencave dhe mjeteve kushtetuese që disponon, synon të mbrojë. Këto parime formojnë bazën e interesit publik madhor për ruajtjen e pasurive natyrore unike të vendit. Edhe gjuha e përdorur nga Konventa e Parisit për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore dhe Natyrore Botërore, konfirmon se identiteti dhe trashëgimia kombëtare përfshijnë si një element integral edhe pasuritë natyrore. Në këtë kuptim, habitatet e mbrojtura, speciet e rralla dhe peizazhet unike – pasuri të kombit – rrezikojnë të dëmtohen në mënyrë të pakthyeshme nga lejimi i zhvillimeve intensive turistike dhe nga dobësimi i masave mbrojtëse. Shteti, në rolin e kujdestarit të interesit publik, nuk mund të lejojë që pjesë të trashëgimisë kombëtare të vihen në rrezik për interesa afatshkurtër ekonomike, pasi kjo bie ndesh edhe me *parimin e proporcionalitetit* në kufizimin e interesit publik.

13.3 Ligji ndryshues cenon *parimin e sigurisë juridike*.

13.3.1 Në kontekstin e *përafrimit me acquis communautaire*. Për këtë pretendim, këto subjekte të interesuara, në thelb, kanë parashtruar të njëjtat argumente si kërkuesi. Sipas tyre, sipas Gjykatës Evropiane të Drejtësisë, fuqia e shteteve për të zvogëluar sipërfaqen e një zone të mbrojtur speciale mund të justifikohet vetëm për shkaqe krejtësisht të jashtëzakonshme, ndërsa shkaqet ekonomike ose rekreative nuk mund të merren parasysh si justifikim për zvogëlimin apo degradimin e një zonë të tillë, pasi interesi ekologjik i ruajtjes së specieve ka përparësi ndaj tyre (*çështja Komisioni kundër Gjermanisë, C-57/89*).

13.3.2 Në kontekstin e *pritsshmërive legjitime të komuniteteve në zonat e mbrojtura*, pasi ligji bazë ka ndërtuar një kuadër të qëndrueshëm ligjor për menaxhimin dhe mbrojtjen e zonave të mbrojtura, të harmonizuar me standardet evropiane dhe konventat ndërkombëtare. Komunitetet vendore, duke iu përshtatur këtij kuadri ligjor ekzistues, kanë investuar dhe janë përgatitur për aktivitete tradicionale si bujqësia, blegtoia ose ekoturizmi, me besimin se karakteri natyror dhe kulturor i mjedisit të tyre do të mbrohej dhe do të shërbente si bazë për mirëqenien e tyre afatgjatë. Kësisoj, është krijuar pritshmëria se modeli i zhvillimit do të mbetej tradicional dhe i qëndrueshëm, pa ndërhyrje të papritura masive. Pasojat e këtij ndryshimi regresiv janë shumëplanëshe, në aspektin mjedisor, në aspektin social e ekonomik dhe në aspektin e ndikimeve kulturore, pasi komunitete me tradita të lashta rrezikojnë të zhbëhen nga një valë e papritur zhvillimi komercial, që nuk përputhet me identitetin e tyre lokal. Këto ndryshime nuk ishin parashikuar në politikat publike ose strategjitë e zhvillimit, por erdhën si një nismë ligjore e papritur dhe pa konsultim të mirëfilltë me komunitetet lokale të prekura.

13.3.3 Lidhur me *objektivat e IUCN-së*, këto subjekte të interesuara, në thelb, kanë parashtruar të njëjtat argumente si kërkuesi.

13.3.4 Në kontekstin e *lirisë së kërkimit shkencor*, të garantuar nga neni 58 i Kushtetutës, pasi organizatat mjedisore, universitetet publike dhe institucionet shkencore i trajtojnë parqet kombëtare, lagunat dhe lumenjtë si laboratorë natyrorë. Me lejimet e ligjit ndryshues, integriteti shkencor i këtyre zonave të mbrojtura rrezikon të prishet, pasi një habitat i fragmentuar, i ndriçuar dhe i zhurmshëm shndërrohet në një eksperiment të dështuar. Në këtë mënyrë, studuesve u hiqet objekti i studimit dhe siguria se mund t'i përdorin rezultatet për dobi publike.

13.4 Ligji ndryshues bie ndesh me dispozitat e *konventave ndërkombëtare të ratifikuara*, të cilat, sipas nenit 122 të Kushtetutës, janë pjesë e rendit juridik të brendshëm dhe kanë përparësi ndaj ligjeve të brendshme në rast mospërputhjeje, konkretisht: i. *Konventën e Ramsarit*, në nenet 2, 3, 4 dhe 5, për shkak se dispozitat që lejojnë turizmin me 5 yje dhe infrastrukturën mbështetëse brenda lagunës, krijojnë rreziqe serioze për mospërmbushjen e detyrimeve sipas konventës, në masën që u lejon



zonave të mbrojtura, përfshirë ato me status Ramsar, zhvillime intensive turistike dhe infrastrukturë, të cilat rrezikojnë të prekin strukturën dhe funksionet e ekosistemeve të ligatinave; ii. *Konventën e Bernës*, në nenet 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11 dhe 12, pasi ndryshimet ligjore që lehtësojnë ndërtimet në zona të mbrojtura bien ndesh me detyrimet e kësaj konvente, e cila kërkon ruajtje rigorozë të habitateve të specieve të mbrojtura dhe që çdo zhvillim ekonomik të planifikohet duke mos i dëmtuar ato habitate. *Parimi i mosregresit* në të drejtën mjedisore ndërkombëtare nënkupton që kur është arritur një nivel mbrojtjeje, shtetet nuk duhet ta ulin atë nëse nuk ka arsye madhore dhe ligji ndryshues përfaqëson pikërisht një regres të tillë; iii. *Konventën e Rios*, në nenet 6, 7, 8, 10 dhe 11, pasi ndryshimet e miratuara me ligjin ndryshues, që sanksionojnë ulje të mbrojtjes ekzistuese, shfuqizimin e ndalimit të zhvillimit brenda zonave të mbrojtura ose përfshirjen e kategorive të reja të menaxhimit, pa qartësi mbi objektivat e ruajtjes, paraqesin shkelje të detyrimeve të Shqipërisë sipas kësaj konvente, e cila synon mbrojtjen e biodiversitetit, promovimin e përdorimit të tij të qëndrueshëm dhe ndarjen e drejtë të përfitimeve që rrjedhin nga burimet gjenetike, si dhe bien ndesh me frymën e saj; iv. *Konventën për Ruajtjen e Specieve Shteguese të Kafshëve të Egra (Konventa e Bonit)*.

14. **Subjekti i interesuar, Kuvendi**, në mënyrë të përmblëdhur, ka prapësuar si vijon:

14.1 Pretendimi për *mosrespektim të Rregullores së Kuvendit* nuk mund të përbëjë çështje për Gjykatën, e cila, në respektim të parimit të vetërregullimit të Kuvendit, ka vlerësuar se në parim rregullorja e tij nuk i nënshtrohet kontrollit kushtetues, duke mos u ngritur ky pretendim në nivel kushtetues.

14.2 Pretendimi për cenimin e së drejtës për t'u informuar për gjendjen e mjedisit e mbrojtjen e tij nuk është ngritur në nivel kushtetues, pasi neni 56 i Kushtetutës dhe Konventa e Aarhusit i referohen kontekstit të vendimmarrjeve për raste dhe çështje konkrete që kanë të bëjnë me mjedisin dhe nuk lidhen me akte rregullatore me fuqi juridike të përgjithshme. Megjithatë, procedura e shqyrtimit dhe miratimit të ligjit kanë qenë në përputhje me këto parashikime, pasi komisioni përgjegjës ka zhvilluar një proces të gjerë dhe gjithëpërfshirës konsultimi, në respektim të parimit të transparencës dhe të gjithëpërfshirjes mbi të cilat zhvillohet

veprimtaria parlamentare; projektligji është publikuar në platformën “Konsultimi i projektligjeve” në faqen zyrtare të Kuvendit; grupet e interesit, organizatat/shoqatat mjedisore dhe ekspertët individualë ose stafi akademik, me të cilët komisioni përgjegjës ka zhvilluar 4 seanca dëgjimore në periudhën 30 janar deri më 12 shkurt 2024 kanë dhënë opinionet e tyre; komisioni përgjegjës ka administruar, shqyrtuar dhe trajtuar komentet dhe sugjerimet e përfaqësuesve të grupeve të interesit, ka adresuar komentet dhe vërejtjet e tyre, duke bërë riformulime të disa neneve, ka administruar mendimin e Këshillit të Ministrave dhe rekomandimet e komisioneve parlamentare; janë thirrur në seancë dëgjimore edhe organizatat e shoqërisë civile, duke pasur mundësi për t'u shprehur në mënyrë shteruese në lidhje me shqetësimet e tyre Pas njohjes me opinionin e Këshillit të Ministrave, organizatat kishin lirinë të sillnin opinionet e tyre me shkrim.

14.3 Pretendimi për detyrimin për shoqërimin e projektligjit me raportin që përligj shpenzimet financiare është i pabazuar, pasi projektligji nismë e deputetëve nuk ka pasur efekte financiare, ndërsa krijimi i ZAPK-ve ka ardhur si propozim i Këshillit të Ministrave. Krijimi i këtyre zyrave, struktura dhe organika e tyre miratohen me VKM-n, ndaj efektet financiare do të vijnë në një fazë të mëvonshme, atë të ngritjes së zyrës për zonën e mbrojtur specifike me VKM. Kurse mendimi i Këshillit të Ministrave nuk barazohet me nismën ligjore, ndaj nuk kishte detyrim të shoqërohej me raportin përkatës për shpenzimet financiare.

14.4 Pretendimi për cenimin e funksioneve të Kuvendit dhe sistemit normativ është i pabazuar. Komisioni i Ligjeve e ka vlerësuar projektligjin në përputhje me Kushtetutën, legjislacionin në fuqi dhe Rregulloren e Kuvendit, si dhe i ka rekomanduar komisionit përgjegjës që të adresojë shqetësimet e ardhura nga grupet e interesit dhe mendimin e Këshillit të Ministrave, me qëllim hartimin e një varianti të përmirësuar. Për më tepër, Kuvendi ka një praktikë të konsoliduar për nismat e deputetëve që i dërgohen për mendim Këshillit të Ministrave, jo vetëm kur nisma ka efekte financiare, por edhe në kuadër të rolit që ka ai organ në përcaktimin e politikave shtetërore.

14.5 Pretendimi për cenimin e parimit të solidaritetit midis brezave është i pabazuar. Ndryshimet ligjore kanë për qëllim përmirësimin e kuadrit ligjor për



mbrojtjen e zonave të mbrojtura, duke vendosur rregulla të qarta të menaxhimit të tyre, si dhe duke ruajtur ekuilibrin midis zhvillimit ekonomik dhe ruajtjes së pasurisë natyrore. Ndryshimet ligjore nuk i cenojnë, por i mbrojnë interesat e brezave të ardhshëm, duke respektuar parimet e Maastricht-it për të Drejtat e Njeriut të Brezave të Ardhshëm.

14.6 Për sa i përket pretendimit për cenimin e *parimeve të shtetit të së drejtës, barazisë përpara ligjit dhe të hierarkisë së akteve*, ai është i paargumentuar, pasi ligji ndryshues është një akt me karakter normativ, që plotëson kuadrin ligjor ekzistues. Ndryshimet ligjore parashikojnë sistemin e zonave të mbrojtura me interes kombëtar, modeli i të cilave është mbështetur në kriteret e IUCN-së.

14.7 Pretendimet për cenimin e *nenit 59 të Kushtetutës të lidhur me shkronjat "d", "dh" dhe "g"* nuk janë të natyrës kushtetuese. Ato përbëjnë vlerësim subjektiv dhe të paargumentuar të kërkuarit për efekte të mundshme të ligjit, për më tepër që janë të natyrës teknike dhe nuk janë ngritur në nivel kushtetues. Ndryshimet sjellin risi në shkallën e mbrojtjes së zonës së mbrojtur dhe garantojnë siguri juridike, pasi miratohen me VKM. Ushtrimi i veprimtarive lejohet vetëm pasi të jetë marrë leja e mjedisit ose miratimi me shkrim i organit të mbrojtjes së zonës. Në këtë mënyrë prezantohet një regjim i ekuilibruar, që lejon zhvillimin e veprimtarive të ndryshme në zonat e mbrojtura, por vetëm nëse ato janë në përputhje me qëllimin e mbrojtjes së këtyre zonave dhe janë të kushtëzuara nga një kontroll i rreptë nga organet kompetente. Shtimi i përkufizimeve dhe parimeve ka si qëllim qartësimin dhe detajimin e klasifikimit të zonave të mbrojtura, duke e bërë ligjin më specifik dhe efektiv në zbatim. Përfshirja e KKT-së përbën një mekanizëm të domosdoshëm për të garantuar koherencën midis politikave kombëtare dhe atyre vendore në fushën e mjedisit. Ndryshimet që rregullojnë zonimin dhe nënzonimin reflektojnë zhvillimet e doktrinës ndërkombëtare dhe janë bërë me qëllim saktësimin e kategorive të zonave të mbrojtura ku zbatohet zonimi dhe nënzonimi, sipas shkallës respektive të mbrojtjes dhe fokusohen në kategoritë II dhe IV, në funksion të rritjes së efektshmërisë së menaxhimit dhe mbrojtjes të territorit të zonës së mbrojtur për ato kategori. Ndërsa, krijimi i ZAPK-ve është në përputhje me parimet e IUCN-së dhe rekomandim nga ekspertët e saj për një menaxhim eficient të atyre sipërfaqeve

që kanë shkallën më të lartë të mbrojtjes dhe janë shumë të shtrira.

14.8 Pretendimi për cenimin e *parimeve të shtetit të së drejtës, barazisë përpara ligjit dhe të hierarkisë së akteve juridike* është i pambështetur në parashikime kushtetuese, madje dhe ligjore ose faktike. Ligji respekton parimet e barazisë dhe të interesit publik dhe garanton një balancim midis mbrojtjes së zonave natyrore dhe zhvillimit të qëndrueshëm. Ai parashikon një sërë rregullash për ndërtimet në zonat e mbrojtura, ku në çdo rast prioritet ka ruajtja e vlerave dhe elementeve të biodiversitetit, për të cilat zona e mbrojtur është shpallur si e tillë. Ligji nuk heq kufizimet mjedisore ekzistuese, por përcakton kriteret e qarta për çdo veprimtari të tillë. Parashikimet ligjore për mundësinë e ndërtimit të turizmit të ekselencës nuk shkelin detyrimin për të garantuar ruajtjen e veçantë të zonave të mbrojtura.

14.9 Për pretendimin se ligji ndryshues është në kundërshtim me *acquis communautaire* ose *konventat e ratifikuara*, kërkuar nuk ka argumentuar se cilat dispozita të ligjit bien ndesh me to. Ndërsa ligji bazë synonte përafrimin e pjesshëm me Direktivën e Habitave, ligji ndryshues nuk synonte përafrimin, për më tepër nuk ndryshon asnjë nga këto nene. Nenet 13, 18, 19 dhe 20 mbajnë në konsideratë parashikimet e pikës 1, të nenit 6 të Direktivës së Habitave, në të cilën i jepet e drejta shtetit anëtar për të vendosur masa në përputhje me planet e menaxhimit të këtyre zonave. Rekomandimet e organizatave mjedisore janë diskutuar nga komisioni përgjegjës dhe në përfundim të shqyrtimit është miratuar riformulimi i neneve 7, 8 dhe 10 të projektligjit, duke adresuar ato.

14.10 Pretendimi se ndryshimet e *ligjit të kundërshtuar bien në kundërshtim me objektivat e IUCN-së* është i pabazuar, pasi ligji në përgjithësi mban në konsideratë parimet dhe rekomandimet e IUCN-së. Mundësia e ndërtimeve të resorteve me 5 yje është në referim të parashikimeve të IUCN-së për ndërtimin e strukturave akomoduese miqësore me biodiversitetin. Ndryshimet ligjore parashikojnë sistemin e zonave të mbrojtura me interes kombëtar, modeli i të cilave është mbështetur në kriteret e IUCN-së. Ndërsa krijimi i ZAPK-ve ka qenë një rekomandim nga ekspertët e IUCN-së në raste të tjera, për një menaxhim eficient të atyre sipërfaqeve që kanë shkallën më të lartë të mbrojtjes dhe shumë të shtrirë.



14.11 Pretendimi se ka *përplasje mes normave ligjore* në fuqi, referuar kompetencave të KKT-së, nuk prek probleme të kushtetutshmërisë, por të raportit që duhet të kenë në zbatim normat me fuqi të njëjtë juridike, të cilat mund të zgjidhen nga ligjzbatuesi, organet administrative dhe në fund nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, pra nuk janë në juridiksionin e Gjykatës.

15. **Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave,** në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar si vijon:

15.1 Për pretendimin për *mosrespektim të Rregullores së Kuvendit*, subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se mosrespektimi i saj e bën veprimtarinë parlamentare jokushtetuese vetëm nëse janë prekur dispozita të nivelit kushtetues që gjejnë pasqyrim në të, ndërsa për çështje të tjera rregullorja nuk mund të jetë objekt i kontrollit kushtetues.

15.2 Këshilli i Ministrave ka parashtruar, në thelb, të njëjtat prapësime si Kuvendi për sa i përket pretendimit të kërkuesit për cenimin e *së drejtës për t'u informuar për gjendjen e mjedisit e mbrojtjen e tij*, për të cilin ka prapësuar se nuk është ngritur në nivel kushtetues. Zbatimi i ligjit ndryshues kërkon nxjerrjen e akteve nënligjore, gjatë të cilave do të parashikohen procedura të reja për konsultimin publik dhe informimin e palëve të interesuara. Pavarësisht kësaj, pretendimi nuk qëndron, pasi Kuvendi ka zhvilluar një konsultim publik të gjerë. Edhe mendimi i Këshilli të Ministrave është bazuar në mendimin e Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, e cila ka zhvilluar konsultime në mënyrë elektronike në përputhje me parimin e transparencës dhe përfshirjes efektive të publikut në procesin legjislativ.

15.3 Pretendimi për *detyrimin për shoqërimin e projektligjit me raportin që përlegj shpenzimet financiare* është i pabazuar, pasi ndikimet financiare do të jenë të zbatueshme vetëm në fazën e implementimit, ku Këshilli i Ministrave do të luajë rolin e tij përmes akteve nënligjore. Po kështu, qëllimi i kushtetutëbërësit ka qenë që në situatën e miratimit të një ligji që sjell efekte financiare të bëhen edhe ndryshimet përkatëse në ligjin e buxhetit. Por nëse efektet financiare që mund të ketë një ligj përfshihen në buxhetin aktual të miratuar të ministrisë, siç ishte në këtë rast ZAPK Vjosa, atëherë efektet financiare nuk konsiderohen të jenë “shtesë”, pasi janë të përthithura brenda buxhetit të vitit ekzistues dhe, në këtë kuptim, situata është në përputhje të plotë dhe

me atë që parashikon vetë relacioni i Kuvendit sipas të cilit projektligji që nuk ka efekte financiare shtesë.

15.4 Pretendimi për cenimin e *funksioneve të Kuvendit dhe sistemit normativ* nuk është i bazuar, pasi projektligji prekte çështje nën përgjegjësi të Këshillit të Ministrave dhe që lidheshin me veprimtarinë e organeve në varësi të tij. Në këtë kuadër, marrja e mendimit të Këshillit të Ministrave ishte më se e arsyeshme dhe e justifikuar, si dhe nuk ka asnjë papajtueshmëri në faktin e të kërkuarit të mendimit të këtij organi në këto kushte. Projektligji ka qenë nismë e një grupi deputetësh dhe është shqyrtuar nga komisioni përgjegjës dhe komisionet për dhënie mendimi, duke ezauruar të gjitha hapat dhe procedurat e parashikuara në Rregulloren e Kuvendit për shqyrtimin dhe miratimin e projektligjit.

15.5 Për pretendimin se ligji cenon *parimin e solidaritetit midis brezave*, subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se është i pabazuar, pasi ndryshimet ligjore janë në përputhje me parimet e traktatit të Maastricht-it dhe synojnë të përmirësojnë kuadrin e ri ligjor për mbrojtjen e zonave të mbrojtura, duke rritur standardet për mbrojtjen e tyre përmes vendosjes së rregullave të qarta dhe të forta për menaxhimin, si dhe duke përcaktuar kushte për zhvillimin e aktiviteteve të qëndrueshme. Ligji ruan një ekuilibër midis zhvillimit ekonomik dhe ruajtjes së pasurive natyrore, duke mbrojtur interesat e brezave të ardhshëm dhe përmban kritere për përdorimin dhe zhvillimin që minimizojnë rreziqet për mjedisin dhe promovojnë ruajtjen afatgjatë. Ligji përmban disa kritere-kufij që nuk mund të kapërcehen, siç mund të jenë mundësitë për investime të rënda infrastrukturore ose industriale brenda territoreve të zonave të mbrojtura. Pjesëmarrja e autoriteteve lokale siguron që menaxhimi të jetë i përshtatshëm për nevojat dhe interesat e komuniteteve lokale dhe brezave të ardhshëm.

15.6 Për sa i përket pretendimit të kërkuesit për cenimin e *parimeve të barazisë përpara ligjit dhe të hierarkisë së normave*, Këshilli i Ministrave ka prapësuar se ai është i pambështetur në parashikime kushtetuese dhe nuk vë në diskutim asnjë vlerë kushtetuese në rastin konkret. Ndryshimet sjellin koncepte të reja të kategorizimit të biodiversitetit në vend sipas rëndësisë, por edhe mundësinë e përditësimit të tij në mënyrë më të shpeshtë, si dhe i



jep mundësi qeverisjes lokale dhe komuniteteve të jenë pjesë e kësaj vendimmarrjeje.

15.7 Për pretendimin për cenimin e *nenit 59 të Kushtetutës*, shkronjat: “d”, “dh” dhe “g”, subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se argumentet në mbështetje të tij nuk ngrenë ndonjë problematikë të natyrës kushtetuese, për sa kohë që kërkuesi nuk evidenton shkeljen e normave dhe parimeve të Kushtetutës. Neni 59 parashikon objektivat sociale të shtetit, të cilët nuk përfshihen në rrethin e çështjeve që i përkasin juridiksionit kushtetues. Ndryshimet kanë synuar përmirësimin e menaxhimit të zonave të mbrojtura; zgjidhjen e disa problematikave konkrete në terren; harmonizimin midis ligjeve; garantimin e të drejtave që banorët e këtyre zonave duhet të gëzojnë për plotësimin e nevojave dhe aksesimin e shërbimeve; vendosjen e rregullave të qarta dhe të përshtatshme për të siguruar mbarëvajtjen e monitoruar të paketave turistike në këto zona, duke krijuar edhe hapësira për vende pune dhe perspektivë rajonale; vendosjen e një ekuilibri midis zonave të mbrojtura dhe nevojës që ka komuniteti dhe pushteti vendor për zhvillimin e agroturizmit, për zhvillimin e aktiviteteve të lejuara në zonat e mbrojtura. Futja e terminologjisë së re shërben për të qartësuar dhe detajuar klasifikimin e zonave të mbrojtura, duke e bërë ligjin më specifik dhe efektiv në zbatim. Dispozitat që u hapin mundësinë ndërtimeve të resorteve me 5 yje ose hoteleve “brand name” nuk shkelin detyrimin për të garantuar ruajtje të veçantë të zonave të mbrojtura dhe nuk i cenojnë ato, por synojnë t’u hapin rrugë infrastrukturës dhe veprimtarive të mikpritjes miqësore me biodiversitetin, me standardet më të larta arkitektonike dhe mjedisore, referuar edhe parashikimeve të IUCN-së mbi ndërtimin e strukturave akomoduese miqësore me biodiversitetin. Ligji parashikon një sërë rregullash për ndërtimet në zonat e mbrojtura, ku në çdo rast kanë prioritet ruajtja e vlerave dhe elementeve të biodiversitetit për të cilat zona e mbrojtur është shpallur e tillë.

15.8 Për sa i përket pretendimit se ligji ndryshues është në kundërshtim me *acquis communautaire* ose konventat e ratifikuara, kërkuesi nuk ka paraqitur fakte dhe argumente të nivelit kushtetues. Ligji bazë ka synuar vetëm përafrim të pjesshëm me Direktivën e Habitave dhe vetëm një numër i kufizuar dispozitash të tij janë të përafëruara me të. Këto dispozita nuk janë ndryshuar nga ligji ndryshues.

Niveli i përafrimit të legjislacionit është një çështje që ka të bëjë me ecurinë e procesit të integritetit, por nuk përbën mosmarrëveshje kushtetuese.

15.9 Lidhur me objektivat e IUCN-së, subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se infrastruktura dhe veprimtaritë e mikpritjes miqësore me biodiversitetin, me standardet më të larta arkitektonike dhe mjedisore, si dhe sistemi i zonave të mbrojtura me interes kombëtar janë në përputhje me parashikimet ose modelet e IUCN-së.

15.10 Ndërsa lidhur me pretendimin e *përplasjes mes normave ligjore* në fuqi referuar kompetencave të KKT-së, subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se konfliktet që mund të ekzistojnë mes hierarkisë së akteve, ligjit të zbatueshëm ose edhe konflikti mes normave me të njëjtën fuqi juridike, nuk janë lëndë për këtë Gjykatë, por mund të zgjidhen nga ligjzbatuesi, organet administrative dhe në fund nga gjykatat e juridiksionit të përgjithshëm.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkesës

16. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar si një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Për sa i takon legjitimitimit të kërkuarit për vënien në lëvizje të Gjykatës për kontrollin abstrakt të normës ligjore, në jurisprudencën kushtetuese në mënyrë të vazhdueshme është vlerësuar se ky subjekt, i parashikuar në nenin 134, pika 1, shkronja “c”, të Kushtetutës dhe nenin 49, pika 1, të ligjit nr. 8577/2000, ka të drejtë të paraqesë kërkesë për arsye të një interesi publik, pa u kushtëzuar me një interes subjektiv konkret. Interesi i këtyre funksionarëve publikë për të mbrojtur sistemin normativ dhe parimet shtetformuese, si konstitucionalizmi, shteti i së drejtës, demokracia, dinjteti njerëzor, barazia sociale etj., të shpalosura në Kushtetutë, nuk është i kushtëzuar (*shih vendimet nr. 18, datë 7.7.2022; nr. 55, datë 27.7.2015, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim, për legjitimitimin *ratione personae*, Gjykata vëren se ajo është vënë në lëvizje nga një grup prej 37 deputetësh të Kuvendit, që përbën subjektin kushtetues jo më pak se një e pesta e deputetëve të Kuvendit, për rrjedhojë kërkuesi legjitimohet si në aspektin formal, ashtu edhe substancial për vënien në lëvizje të këtij gjykimi kushtetues.



17. Kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*, bazuar në përmbajtjen e nenit 50, pika 1, të ligjit nr. 8577/2000, pasi ligji ndryshues është publikuar në Fletoren Zyrtare nr. 50, datë 20.3.2024 dhe ka hyrë në fuqi 15 ditë pas botimit në këtë fletore, ndërsa kërkesa është regjistruar në Gjykatë në datën 1.11.2024, pra brenda afatit 2-vjeçar.

18. Për sa i takon legjitimitet *ratione materiae*, Gjykata vëren se kërkuesi ka parashtruar argumentet e tij në dy drejtime: i. për procedurën e miratimit të ligjit, lidhur me: a) *detyrimin për raportin shoqëruar të projektligjit*, sipas nenit 82, pika 1, të Kushtetutës; dhe b) *të drejtën për t'u informuar për gjendjen e mjedisit*, të parashikuar nga neni 56 i Kushtetutës; ii. për përmbajtjen e tij, lidhur me: a) *parimin e solidaritetit midis brezave*, të deklaruar në Preambulën e Kushtetutës; b) *nenin 59 të Kushtetutës* në lidhje me të drejtën për një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm (shkronja “d”), shfrytëzimin racional të burimeve natyrore mbi bazën e parimit të zhvillimit të qëndrueshëm (shkronja “dh”) dhe mbrojtjen e trashëgimisë kombëtare kulturore (shkronja “g”); c) *parimet e shtetit të së drejtës, barazisë përpara ligjit dhe hierarkisë së normave*, të garantuara nga nenet 3, 4, 18 dhe 116 të Kushtetutës; d) *funksionet e Kuvendit dhe të sistemit normativ*; e) *MSA-në* në drejtim të *acquis communautaire* dhe *marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara*, sipas nenit 122 të Kushtetutës.

19. Po në këtë drejtim, subjektet e interesuara, AOS dhe Eco Albania, kanë mbështetur pretendimet e kërkuesit dhe kanë parashtruar edhe disa pretendime shtesë, që kanë të bëjnë me cenimin e *parimit të sigurisë juridike* në drejtim të *prishmërive të ligjshme të komuniteteve në zonat e mbrojtura, lirisë së kërkimit shkencor dhe sigurisë juridike të lidhur me të*, të garantuar nga neni 4 i Kushtetutës, si dhe *mospërputhjen e ligjit ndryshues me Konventën e Bonit*. Gjykata, duke pasur parasysh se subjektet e interesuara thirren në gjykim në mënyrë që të kontribuojnë në shqyrtimin e çështjes që po gjykohet, në rastin konkret në lidhje me kërkesën e kërkuesit për shfuqizimin e ligjit ndryshues si të papajtueshëm me Kushtetutën dhe marrëveshjet ndërkombëtare, si dhe në situatën kur këto subjekte të interesuara nuk i janë drejtuar në formë dhe në përmbajtje Gjykatës për kundërshtimin e ligjit me kërkesë, kërkimet në tejkalim të kërkesës së kërkuesit të paraqitura nga këto subjekte, çmon se nuk mund t'i marrë në konsideratë.

20. Gjykata vëren se kërkuesi ka pretenduar cenimin e *funksioneve të Kuvendit dhe të sistemit normativ* të lidhur me parashikimet e pikës 2 të nenit 82 të Kushtetutës, pasi: *së pari*, Kuvendi i është drejtuar Këshillit të Ministrave për mendim në kapërcim të parashikimeve kushtetuese dhe në anashkalim të procedurave të rregullta parlamentare, edhe pse nuk kanë qenë kushtet për një gjë të tillë, duke qenë se varianti fillestar i projektligjit nuk kishte efekte financiare shtesë në buxhetin e shtetit; *së dyti*, sepse mendimi i Këshillit të Ministrave jo vetëm që nuk ka të bëjë me efektet financiare të projektligjit, por e ka ndryshuar tërësisht nismën ligjore të deputetëve propozues, duke shtuar madje nene që krijojnë efekte financiare, si p.sh. krijimi i ZAPK-ve.

21. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se ky pretendim nuk gjen mbështetje në parashikimet kushtetuese, pasi projektligji prekte çështje për të cilat, trajtimi në nivel ekzekutiv është përgjegjësi e Këshillit të Ministrave, pasi lidhen me veprimtarinë e organeve në varësi të tij. Sipas këtyre subjekteve, marrja e mendimit të Këshillit të Ministrave ishte më se e arsyeshme dhe e justifikuar nga pikëpamja ligjore e kushtetuese, si dhe nuk ka asnjë papajtueshmëri në faktin e të kërkuarit të mendimit të këtij organi në këto kushte. Në rastin konkret, sipas tyre, projektligji ka qenë nismë e një grupi deputetësh dhe është depozituar në Kuvend në datën 20.11.2023, e ndërmarrë në përgjigje të një letre drejtuar Kuvendit nga kryetarët e disa bashkive. Ai është shqyrtuar nga komisioni përgjegjës, Komisioni për Çështjet Evropiane, dhe komisioni i ligjeve, duke ezauruar të gjithë hapat dhe procedurat e parashikuara në Rregulloren e Kuvendit për shqyrtimin dhe miratimin e projektligjit. Për më tepër, ato kanë sqaruar se është tashmë praktikë e konsoliduar e Kuvendit që të marrë mendimin e Këshillit të Ministrave për nismat ligjvënëse të deputetëve për të konsideruar impaktin që ato nisma mund të kenë, pavarësisht nëse ato kanë efekte financiare ose jo.

22. Për këtë pretendim Gjykata vlerëson se kërkuesi nuk ka arritur ta argumentojë në këndvështrim kushtetues, pasi ai nuk shpjegon sesi norma kushtetuese e përdorur si referencë e ndalon marrjen e mendimit nga Këshilli i Ministrave për projektligje joqeveritare që nuk i rrisin shpenzimet në buxhetin e shtetit dhe as pakësojnë të ardhurat. Për rrjedhojë, ky pretendim nuk mund të merret në shqyrtim.



23. Po kështu, Gjykata vëren se kërkuesi ka pretenduar cenimin e *parimeve të shtetit të së drejtës, të barazisë përpara ligjit dhe hierarkisë së normave*, duke argumentuar se ligji ndryshues duhet të jetë i përgjithshëm dhe në funksion të interesit të shoqërisë dhe jo të një individi apo një grupi individësh të paracaktuar ose të përcaktueshëm lehtësisht. Sipas kërkuetit, marrja shkas nga disa shqetësime në nivel lokal për të zhbërë tërësisht ligjin për zonat e mbrojtura bëhet vetëm në funksion të një grupi personash, pasi nga analiza e kombinuar e neneve të tij duket qartë se ligji ndryshues është i destinuar për përfitimin e investitorëve të resorteve dhe hoteleve me 5 yje. Sipas tij, ligji ndryshues nuk synon mbrojtjen e interesit të përgjithshëm dhe as vënien e rregullave të përgjithshme, me qëllim ruajtjen e zonave të mbrojtura, por përkundrazi synon heqjen e çdo ndalese dhe hapjen rrugë të ndërtimit në to në shkelje të nenit 18 të Kushtetutës. Për më tepër, sipas kërkuetit, pas ndryshimit ka përplasje të neneve me njëri-tjetrin. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se ky pretendim është i pambështetur në parashikime kushtetuese, pasi nuk është vënë në diskutim asnjë vlerë kushtetuese në rastin konkret.

24. Lidhur me këtë pretendim, Gjykata vlerëson se kërkuesi, në thelb, e ka lidhur atë me lejjimin e ndërtimeve të resorteve dhe hoteleve me 5 yje në territorin e zonave të mbrojtura, por ai nuk ka parashtruar asnjë argument kushtetues në mbështetje të këtyre pretendimeve, duke paraqitur vetëm argumente me natyrë të përgjithshme. Për sa kohë që kërkuesi nuk ka arritur të argumentojë sesi lejjimi i ndërtimeve të resorteve dhe hoteleve me 5 yje në territorin e zonave të mbrojtura cenon parimin e shtetit të së drejtës, Gjykata çmon se ky pretendim i tij nuk mund të merret në shqyrtim².

25. Për sa i përket pretendimit të kërkuetit për papajtueshmërinë e ligjit ndryshues me MSA-në në drejtim të përputhshmërisë me të drejtën e BE-së, veçanërisht në lidhje me Direktivën e Habitaveve, me të cilën është përafëruar pjesërisht ligji bazë (nenet 3, pikat: 8, 9, 10, 11, 18, 23, 24, 25, 27, 31 dhe 32, 28, 29, 30, 31, 32 dhe 62) dhe me Direktivën e Shpendëve, me të cilën nuk rezulton që ligji bazë të jetë përafëruar, në përfundim të diskutimeve

vlerësimet e gjyqtarëve u ndanë në dy qëndrime dhe Gjykata nuk arriti numrin e kërkuar të votave për vendimmarrje, sipas parashikimeve të nenit 133, pika 2, të Kushtetutës, të detajuar edhe në nenin 72, pika 2, të ligjit nr. 8577/2000.

26. Konkretisht, sipas njërit qëndrim, vihet në dukje se, siç ka theksuar Gjykata, MSA-ja është një marrëveshje kuadër për marrëdhëniet ndërmjet Republikës së Shqipërisë, nga njëra anë, e BE-së dhe shteteve anëtare të saj, nga ana tjetër. Kjo marrëveshje është ratifikuar me ligjin nr. 9590, datë 27.7.2006 dhe ka hyrë në fuqi në datën 1.4.2009, pas ratifikimit të saj nga të gjitha vendet anëtare të BE-së. Ajo synon mbështetjen e Shqipërisë për forcimin e demokracisë dhe shtetit të së drejtës, dhënien e kontributit për stabilitetin politik, ekonomik dhe social në Shqipëri dhe në rajon, përafrimin e legjislacionit shqiptar me të drejtën komunitare dhe mbështetjen e Shqipërisë për të përfunduar tranzicionin drejt një ekonomie tregu funksionale. Në këtë mënyrë, MSA-ja është një marrëveshje që ka krijuar një proces asociimi të palëve në funksion të stabilizimit dhe përgatitjes së Republikës së Shqipërisë për anëtarësimin eventual në BE (*shih vendimet nr. 21, datë 18.4.2023; nr. 30, datë 2.11.2022; nr. 14, datë 21.3.2014, të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Për sa më sipër, sipas këtij qëndrimi, MSA-ja është një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj, që synon një proces për t'u ndërmarrë nga shteti shqiptar. Si e tillë, ajo është pjesë e sistemit të brendshëm juridik dhe ka epërsi mbi aktet normative të brendshme që nuk pajtohen me të, në përputhje me parashikimet e neneve 116 dhe 122 të Kushtetutës. Për rrjedhojë, Gjykata ka shqyrtuar edhe më parë në praktikën e saj pajtueshmërinë e akteve të tjera normative me MSA-në, siç është rasti i parashikime të saj për rregullat e konkurrencës (*shih vendimet nr. 8, datë 21.2.2025; nr. 21, datë 18.4.2023; nr. 30, datë 2.11.2022, të Gjykatës Kushtetuese*). Nën këtë optikë, edhe detyrimet e përgjithshme që burojnë nga neni 108 i MSA-së për mosdegradimin mjedisor janë të zbatueshme nga shteti shqiptar dhe, në këtë kuptim, përbëjnë edhe parametër të kontrollit kushtetues që kryhet nga Gjykata, e cila, në kuadër të pretendimeve të kërkuetit, do të vlerësojë, në vijim, edhe atë për pajtueshmërinë me këtë

² Gjyqtarja Marjana Semini votoi për shqyrtimin në themel të pretendimit për cenimin e parimit të barazisë përpara ligjit, me argumentin se përdorimi i fjalëve “*ekselencë*” dhe/ose “*me 5 yje*” në të gjithë tekstin e ligjit bie

ndesh me këtë parim, pasi zhvillimi i zonave të mbrojtura nuk duhet të krijojë favorizime të lidhura me llojin ose natyrën e subjektit që e kryen këtë zhvillim.



dispozitë. Megjithatë, pretendimi konkret ka të bëjë me pajtueshmërinë me direktivat e BE-së dhe jo me detyrimet që burojnë nga MSA-ja në vetvete, e cila i përcakton direktivat si bazë dhe referencë për përafrimin e legjislacionit, por pa i bërë ato instrumente me forcë detyruese dhe pjesë të së drejtës së brendshme në kuptimin kushtetues. Edhe pse në disa raste Gjykata në vendimmarrjen e saj i është referuar së drejtës komunitare (*shih vendimet nr. 30, datë 2.11.2022; nr. 56, datë 27.7.2016; nr. 48, datë 15.11.2013, të Gjykatës Kushtetuese*), ajo nuk ka vendosur për pajtueshmërinë e akteve normative të rendit juridik të brendshëm me një akt të BE-së, por ky referim i ka shërbyer analizës kushtetuese krahasimore në drejtim të zhvillimit të koncepteve kushtetuese nën dritën e standardeve ndërkombëtare. Në rastin konkret, vërehet se, për shkak të angazhimit të Shqipërisë në procesin e integritetit evropian, ligji bazë është përafruar pjesërisht me Direktivën e Habitave, megjithatë kjo direktivë mbetet pjesë e së drejtës së BE-së dhe në kushtet kur Republika e Shqipërisë nuk është ende shtet anëtar i saj, ky akt nuk është pjesë e rendit juridik të brendshëm, por i tillë është vetëm ligji që ka përafruar pjesërisht direktivën në fjalë. Në një interpretim *a contrario*, nëse Gjykata do të vendoste për pajtueshmërinë e akteve normative të brendshme me aktet e BE-së, do të dukej sikur ajo ka përthithur një funksion të pushtetit legjislativ, duke i bërë kështu ato pjesë të së drejtës së brendshme, për rrjedhojë duke u dhënë forcë të detyrueshme në rendin e brendshëm juridik, çka do të përbënte cenim të parimit të ndarjes së pushteteve. Për rrjedhojë, ky pretendim i kërkuesit nuk mund të merret në shqyrtim nga Gjykata.³

28. Ndërsa, sipas qëndrimit tjetër, është e vërtetë që e drejta komunitare nuk është pjesë e rendit juridik të brendshëm, megjithatë çështja në shqyrtim lidhet me karakterin detyrues të MSA-së. Kjo e fundit ka krijuar një proces asociimi të palëve në funksion të stabilizimit dhe përgatitjes së Republikës së Shqipërisë për anëtarësimin eventuale në BE (*shih vendimet nr. 21, datë 18.4.2023; nr. 30, datë 2.11.2022; nr. 14, datë 21.3.2014, të Gjykatës Kushtetuese*), por nuk mund të mohohet se MSA-ja përbën marrëveshje ndërkombëtare të ratifikuar me ligj, e cila përmban të drejta dhe detyrime të ndërsjella për palët e saj, që

në rastin e Republikës së Shqipërisë kanë të bëjnë, ndër të tjera, me përafrimin e legjislacionit vendas me të drejtën komunitare. Si e tillë, MSA-ja, bazuar në nenin 122, pika 1 dhe 2 të Kushtetutës, është pjesë e sistemit të brendshëm juridik, që ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të dhe zbatimi i saj kërkon, ndër të tjera, nxjerrjen e ligjeve në përputhje me *acquis communautaire*. Në zbatim të këtij detyrimi ndërkombëtar, Kuvendi ka miratuar ligjin nr. 81/2017 “Për zonat e mbrojtura”, i cili, siç pasqyrohet në atributet e tij, është përafruar pjesërisht me Direktivën e Këshillit 92/43/KEE, datë 21 maj 1992 “Për ruajtjen e habitateve natyrore dhe të florës dhe faunës së egër”, të ndryshuar” (*Numri cexx 31992L0043, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, Seria L, nr. 206, datë 22.7.1992, faqe 7–50*). Në këtë situatë duket se kur ndërmerren nisma për të ndryshuar ligjin “Për zonat e mbrojtura”, Kuvendi duhet të analizojë sa dhe si nisma në fjalë ndërhyjnë te procesi i përafrimit për të garantuar që ai proces, edhe pse gradual, të mos kthehet pas në masën që të bjerë ndesh me detyrimet e Shqipërisë në kuadër të MSA-së.

29. Për sa më lart, sipas këtij qëndrimi, pretendimi i kërkuesit se ligji i kundërshtuar bie ndesh me nenin 108 të MSA-së nuk mund të përjashtohet nga juridiksioni kushtetues, për sa kohë neni 131, pika 1, shkronja “a”, i Kushtetutës përcakton se Gjykata ka kompetencë të shqyrtojë pajtueshmërinë e ligjit me marrëveshjet ndërkombëtare, siç parashikohet në nenin 122 të saj. Në vijim të këtij arsyetimi, është e qartë se detyrimet që përcakton neni 108 i MSA-së për të promovuar qëndrueshmërinë mjedisore nuk mund të vlerësohen nga pikëpamja kushtetuese pa referencat specifike në të drejtën e BE-së, veçanërisht në lidhje me Direktivën e Habitave, pasi ndryshe neni 108 do të mbetej pa substancë. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuesit hyn në juridiksionin kushtetues dhe duhet shqyrtuar themeli i tij.⁴

30. Për shkak të qëndrimeve të mësipërme, Gjykata konstatoi se nuk ishte e mundur të formohej numri i kërkuar prej 5 gjyqtarësh për të vijuar me shqyrtimin dhe vendimmarrjen për themelin e pretendimit të lidhur me papajtueshmërinë e ligjit ndryshues me MSA-në në drejtim të përputhshmërisë me të drejtën e BE-së.

³ Votuan sipas këtij qëndrimi gjyqtarët Holta Zaçaj, Sonila Bejtja, Sandër Beci dhe Genti Ibrahim. Faqe | 24618

⁴ Votuan sipas këtij qëndrimi gjyqtarët Marsida Xhaferllari, Fiona Papajorgji, Ilir Toska dhe Marjana Semini.



31. Gjykata vëren, gjithashtu, se kërkuesi dhe subjektet e interesuara, AOS dhe Eco Albania, kanë pretenduar se dispozitat e ligjit objekt gjykimi cenojnë *parimin e solidaritetit midis brezave*, të deklaruar në Preambulën e Kushtetutës, *identitetin dhe trashëgiminë kulturore*, të garantuar në nenin 3 të Kushtetutës dhe *nenin 59, pika 1*, në lidhje me të drejtën për një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm (shkronja “d”), *shfrytëzimin racional të burimeve natyrore mbi bazën e parimit të zhvillimit të qëndrueshëm* (shkronja “dh”) dhe *mbrojtjen e trashëgimisë kombëtare kulturore* (shkronja “g”). Në këtë kuptim, Gjykata vëren se Kushtetuta në nenin 3 të saj ka përcaktuar se identiteti dhe trashëgimia kombëtare përbëjnë vlera themelore, që shteti ka detyrë t’i respektojë dhe mbrojë. Mbrojtja e trashëgimisë kombëtare, kulturore përbën gjithashtu objektiv social sipas pikës 1, të nenit 59 të Kushtetutës (shkronja “g”). Edhe parimi i solidaritetit midis brezave, krahas deklarimit në Preambulën e Kushtetutës, është parashikuar nga neni 59 i lidhur me të drejtën për një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm, si detyrim për brezat e sotëm dhe të ardhshëm (shkronja “d”). Megjithatë, ndonëse identiteti kombëtar në drejtim të trashëgimisë kombëtare, e drejta për një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm si një detyrim për brezat e sotëm dhe të ardhshëm, si dhe shfrytëzimi racional i burimeve natyrore, janë parashikuar në Kushtetutë, ato kanë të bëjnë me objektivat sociale të parashikuar nga neni 59 i Kushtetutës, të cilat, shteti, brenda kompetencave kushtetuese dhe mjeteve që disponon, synon t’i plotësojë. Ashtu sikurse parashikon vetë pika 2 e këtij neni, përmbushja e objektiveve sociale nuk mund të kërkohej drejtpërdrejt në gjykatë. Në vijim të këtij arsyetimi, duke marrë në konsideratë edhe faktin se palët nuk kanë ngritur argumente të mirëfillta kushtetuese në mbështetje të tyre, Gjykata do t’i vlerësojë pretendimet në lidhje me to në këndvështrim të së drejtës ndërkombëtare të ratifikuar dhe detyrimeve që rrjedhin ndaj shtetit shqiptar në lidhje me identitetin kombëtar dhe trashëgiminë natyrore, sipas nenit 122 të Kushtetutës. Siç ka thekuar edhe më parë Gjykata, edhe në trajtimin konventor, Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) nuk i ka parashikuar ato si të drejta më vete, por janë trajtuar në jurisprudencën e GJEDNJ-së të ndërlidhura me

të drejta të tjera të parashikuara në të (shih vendimin nr. 3, datë 30.1.2024, të Gjykatës Kushtetuese).

32. Në mbështetje të këtyre pretendimeve kërkuesi dhe subjektet e interesuara, AOS dhe Eco Albania, në mënyrë të përmblodhur, kanë parashtruar se për shkak të heqjes së “ndalimeve” dhe zëvendësimit të tyre me “kufizime”, ligji ndryshues mund të sjellë pasoja të pakthyeshme te pasuritë natyrore të vendit, si një element përbërës i identitetit dhe trashëgimisë kombëtare, pasi dobëson mbrojtjen e tyre si një detyrim për brezat e sotëm dhe të ardhshëm. Ky pretendim është i lidhur veçanërisht me nenin 14 të ligjit ndryshues, që ndryshon nenin 33 të ligjit bazë “Veprimtaritë e lejuara në zonat e mbrojtura”. Nëpërmjet lejimit të turizmit elitare dhe infrastrukturës mbështetëse të tij, ligji ndryshues, sipas tyre, e zhvendos balancën nga ruajtja e pasurisë natyrore drejt lehtësisë të aktiviteteve zhvillimore, ndaj është i papajtueshëm me nenin 108 të MSA-së. Po kështu, sipas tyre, ekzistojnë rreziqe serioze për mospërmbushjen e detyrimeve që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, specifikuat: i. Konventa e Ramsarit, në nenet 2, 3, 4 dhe 5; ii. Konventa e Bernës, në nenin 4, paragrafët 1 dhe 2, si dhe nenet 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11 dhe 12; iii. Konventa e Rios, në nenet 6, 8, 10 dhe 11; iv. Konventa e Parisit.

33. Subjekti i interesuar, Kuvendi, ka prapësuar se këto janë vlerësime subjektive dhe të paargumentuara, për efekte të mundshme të ligjit, për më tepër që mbeten të natyrës teknike dhe nuk kanë mundur të ngrihen në nivel kushtetues. Sipas këtij subjekti të interesuar, pretendimi se ligji mund të hapë rrugë për ndryshime arbitrare nuk qëndron, pasi çdo ndryshim ose veprim në zonat e mbrojtura do të bazohet në akte nënligjore dhe procedura të mirëpërcaktuara. Ndryshimet ligjore, sipas këtij subjekti, passjellin risi në shkallën e mbrojtjes së zonës së mbrojtur, por edhe garantojnë siguri juridike, pasi miratohen me VKM dhe ushtrimi i veprimtarive lejohet vetëm pasi të jetë marrë leja e mjedisit ose miratimi me shkrim i organit të mbrojtjes së zonës. Në këtë mënyrë, prezantohet një regjim i ekuilibruar, që lejon zhvillimin e veprimtarive të ndryshme në zonat e mbrojtura, por vetëm nëse ato janë në përputhje me qëllimin e mbrojtjes së këtyre zonave dhe janë të kushtëzuara nga një kontroll i rreptë nga organet kompetente. Ndërsa subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka



prapësuar se argumentet në mbështetje të pretendimit se ligji cenon nenin 59 të Kushtetutës nuk ngrenë ndonjë problematikë të natyrës kushtetuese, por janë pretendime me natyrë ligjore, çka bën që shqyrtimi i tyre të jetë jashtë juridiksionit të kësaj Gjykate.

34. Gjykata ka theksuar se trashëgimia kombëtare përbën një nga bazat e shtetit, respektimi dhe mbrojtja e saj përbëjnë vlerë kushtetuese, ndaj është detyrë e shtetit të miratojë dhe përcaktojë mënyrat e format për garantimin dhe mbrojtjen e saj, si dhe të sigurojë ruajtjen për brezat e ardhshëm. Ajo është pjesë e trashëgimisë së popullit, përbën kujtesën e prekshme dhe të paprekshme të asaj që njeriu ka krijuar (dhe vazhdon të krijojë) për pasardhësit e tij, si dhe një formë të veçantë të shprehjes së kulturës së popullit dhe përfshin çdo gjë që konsiderohet vendimtare për identitetin e një shoqërie ose vendi. Për këtë arsye, identiteti kombëtar dhe trashëgimia kombëtare parashikohen në nenin 3 të Kushtetutës, që përcakton se shteti ka për detyrë të mbrojë dhe të respektojë bazat e përcaktuara në të, të cilat nuk janë gjë tjetër veçse vlera themelore, pra që qëndrojnë në themel të organizimit shtetëror (*shih vendimin nr. 29, datë 2.7.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

35. Po sipas Gjykatës, në bazë të nenit 122 të Kushtetutës çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar përbën pjesë të sistemit të brendshëm juridik pasi botohet në Fletoren Zyrtare dhe ajo zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç rasteve kur nuk është e vetëzbatueshme dhe zbatimi kërkon nxjerrjen e një ligji. Një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit kur nuk pajtohen me të. Nën dritën e parashikimeve të neneve 5, 116 dhe 122 të Kushtetutës, Gjykata ka theksuar se Republika e Shqipërisë zbaton të drejtën ndërkombëtare të detyrueshme për të, duke i radhatur marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, të cilat janë pjesë e sistemit të brendshëm juridik, në hierarkinë e akteve normative që kanë fuqi përpara ligjeve (*shih vendimet nr. 3 datë 30.1.2024; nr. 30, datë 2.11.2022; nr. 14, datë 21.3.2014, të Gjykatës Kushtetuese*).

36. Referuar edhe sa më sipër, Gjykata ka evidentuar se MSA-ja është një marrëveshje kuadër për marrëdhëniet ndërmjet Republikës së Shqipërisë, nga njëra anë, dhe BE-së dhe shteteve anëtare të saj, nga ana tjetër. Kjo marrëveshje në nenin 108 të saj “Degradimi mjedisor” parashikon se “palët do të zhvillojnë dhe forcojnë

bashkëpunimin në detyrën shumë të rëndësishme të luftës kundër degradimit mjedisor, me synim promovimin e qëndrueshmërisë mjedisore”. Po kështu, Gjykata evidenton se nëpërmjet Konventës së Parisit shtetet palë kanë marrë përsipër jo vetëm të ruajnë sitet e pasurisë botërore që ndodhen në territorin e tyre, por edhe që të mbrojnë pasurinë kombëtare. Konventa e Ramsarit parashikon se shtetet palë formulojnë dhe zbatojnë plane për promovimin dhe mbrojtjen e ligatinave të përfshira në listë, si dhe për përdorimin sa më racional të ligatinave në territorin e tyre. Objekti i Konventës së Bernës është të sigurojë ruajtjen e florës, të faunës së egër, vendbanimet e tyre natyrale, veçanërisht speciet dhe vendstrehimet për të cilat ruajtja kërkon kooperimin e shumë shteteve, si dhe të nxisë këtë bashkëpunim. Ndërsa objekti i Konventës së Rios është ruajtja e diversitetit biologjik, përdorimi i qëndrueshëm i përbërësve të tij dhe ndarja e drejtë dhe e barabartë e përfitimeve që rrjedhin nga shfrytëzimi i burimeve gjenetike.

37. Në rastin në shqyrtim, me ligjin ndryshues janë bërë disa ndryshime, shtesa dhe shfuqizime në ligjin bazë, si: shtimi i disa përkufizimeve (neni 1) dhe parimeve (neni 2); lejimi i infrastrukturës dhe veprimtarive të mikpritjes për mbështetjen e turizmit të ekselencës (me 5 vje) dhe infrastrukturës mbështetëse në zonën e llojit “Park kombëtar” (neni 7); lejimi i veprimtarive dhe infrastrukturës turistike dhe infrastrukturës mbështetëse për zonat “Rezervat natyrori i menaxhuar/park natyror” (neni 9) dhe “Zonë e mbrojtur detare” (neni 11); lejimi i ndërhyrjeve të lejuara urbane, të rekreacionit apo atyre ekonomike brenda zonës “Peizazh i mbrojtur” (neni 10); përcaktimi i veprimtarive të lejuara në zonat e mbrojtura (neni 14); prezantimi i mundësisë së ndryshimit të sipërfaqes së zonës (neni 16); parashikimi i krijimit të ZAPK-ve si institucion tekniko-administrativ në varësi të ministrisë përgjegjëse për zonat e mbrojtura, i organizuar në nivel qendror dhe rajonal, i cili do të ushtrojë veprimtari brenda territorit gjeografik të zonës së kategorisë “Park kombëtar” (neni 17); mundësia e lidhjes së kontratave tripalëshe me bashkinë dhe subjektet e interesuara për dhënien për përdorim të përkohshëm të territoreve kullota, pjesë e zonave të mbrojtura (neni 18).

38. Për sa më sipër, Gjykata vëren se ligji për zonat e mbrojtura është një ligj kuadër dhe, si i tillë, ky ligj nuk është i vetëzbatueshëm, pra nuk sjell



pasoja në vetvete. Duke qenë se pretendimet e kërkesit dhe subjekteve të interesuara, AOS dhe Eco Albania, në këtë drejtim janë specifike dhe lidhen kryesisht me mundësinë hipotetike të ndërtimit të resorteve dhe hoteleve me 5 yje në zona të mbrojtura me karakteristika të caktuara, Gjykata çmon se është e pamundur për të verifikuar në këtë moment sesi pretendimi specifik i kërkesit dhe këtyre subjekteve të interesuara mund të dëmtojë karakteristikat e një zone me specifika të caktuara, tek e cila mund të mos ndërtohet asnjëherë. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se ligji i kundërshtuar, duke qenë ligj kuadër, edhe pse shton disa elemente të reja të administrimit të zonave të mbrojtura, nuk duket të sjellë pasoja konkrete të drejtpërdrejta në këtë drejtim. Në këtë kuptim, Gjykata, duke pasur parasysh se për zbatimin e ligjit do të nxirren VKM-të specifike për shpalljen e zonave të mbrojtura, të cilat do të bëjnë përcaktimet e detajuara përkatëse për secilën zonë sipas nenit 33 të ligjit bazë, evidenton se vetëm atëherë do të jetë e mundur të verifikohet përputhja ose jo e këtyre VKM-ve me detyrimet e përgjithshme që burojnë nga neni 108 i MSA-së për mosdegradim mjedisor, në varësi të specifikave të zonës së mbrojtur konkrete të shpallur në VKM-në për të cilën ka dalë akti, i cili në çdo rast mund t'i nënshtrohet kontrollit të ligjshmërisë ose kushtetutshmërisë së tij. E njëjta analizë si për MSA-në vlen edhe për përputhshmërinë e ligjit ndryshues me konventat ndërkombëtare të Parisit, Ramsarit, Bernës dhe Rios, për shkak të mungesës së efekteve dhe pasojave konkrete të ligjit kuadër objekt shqyrtimi. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi për papajtueshmërinë e ligjit me marrëveshjet ndërkombëtare në lidhje me identitetin kombëtar dhe trashëgiminë natyrore është haptazi i pabazuar⁵.

39. Gjykata vëren se kërkesi ka pretenduar se procedura e propozimit të projektligjit në rastin në shqyrtim mbart *shkelje të Rregullores së Kuvendit* lidhur me procedurat parlamentare për hartimin, paraqitjen, shqyrtimin dhe miratimin e projektligjeve. Sipas tij, projektligji ka ardhur në

Kuvend në mënyrë jotransparente, pasi deputetët propozues pretendojnë se kërkesa ka ardhur nga disa kryetarë bashkish, por kjo kërkesë e tyre nuk i është vënë në dispozicion askujt për efekt transparence.

40. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se mosrespektimi i Rregullores së Kuvendit e bën veprimtarinë parlamentare jokushtetuese vetëm nëse janë prekur dispozita të nivelit kushtetues, që gjejnë pasqyrim në të, ndërsa për çështje të tjera, rregullorja nuk mund të jetë objekt kontrolli kushtetues.

41. Në rastet kur ka shqyrtuar pretendime në lidhje me pajtueshmërinë e procedurës së miratimit të akteve ligjore me rregulloren, Gjykata është shprehur se në respektim të parimit të vetërregullimit të Kuvendit, ky akt, në parim, nuk i nënshtrohet kontrollit kushtetues. Kuvendi është organi që me rregullore interpreton jo vetëm normat kushtetuese, por edhe normat e tjera të këtij akti në praktikën e rasteve konkrete (*shih vendimet nr. 1, datë 16.2.2022; nr. 44, datë 7.10.2011; nr. 29, datë 21.10.2009, të Gjykatës Kushtetuese*). Kompetenca e saj për kontrollin e rregullores është e kufizuar vetëm në pretendime që kanë të bëjnë me cenimin e normave kushtetuese, për rrjedhojë edhe kontrolli kushtetues shtrihet vetëm ndaj atyre dispozitave të rregullores që prekin normat kushtetuese (*shih vendimin nr. 48, datë 30.5.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

42. Në rastin në shqyrtim Gjykata vëren se kërkesi, në thelb, ka pretenduar mungesën e transparencës lidhur me origjinën e projektligjit të propozuar, duke argumentuar se letra e kryetarëve të bashkive drejtuar deputetëve nuk është bërë publike. Gjykata vëren se sipas nenit 81 të Kushtetutës të drejtën për të propozuar ligje e ka Këshilli i Ministrave, çdo deputet, si dhe 20 mijë zgjedhës dhe se ajo nuk përmban rregulla të përcaktuara për procedurën përgatitëse/përpara propozimit të projektligjeve. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se ky pretendim i kërkesit nuk është ngritur në nivel kushtetues, pasi për shkeljen e pretenduar nuk është referuar dispozita ose standardi kushtetues i cenuar,

⁵ Gjyqtarja Marjana Semini votoi për shqyrtimin në themel të pretendimit për papajtueshmërinë e ligjit me marrëveshjet ndërkombëtare në lidhje me identitetin kombëtar dhe trashëgiminë kulturore në drejtim të solidaritetit midis brezave sipas neneve 3 dhe 122 të Kushtetutës, që lidhet me *parimin e fleksibilitetit të menaxhimit*, të parashikuar në shkronjën “e”, të nenit 2 të ligjit

ndryshues, pasi çdo formë menaxhimi e zonave të mbrojtura duhet të ketë prioritet *parimin e zhvillimit të qëndrueshëm*, që do të thotë se duhet t'i referohet vetëm një menaxhimi të kujdesshëm në mbrojtje të pasurive natyrore në drejtim të nevojave të brezave të tashëm dhe të ardhshëm.



për rrjedhojë ky pretendim i kërkuarit nuk mund të merret në shqyrtim nga Gjykata.

43. Lidhur me pretendimin tjetër të kërkuarit se ligji ndryshues është në kundërshtim me frymën e ligjit ekzistues dhe se ka *përplasje mes normave ligjore* në fuqi referuar kompetencave të KKT-së, Gjykata vë në dukje se në juridiksionin kushtetues hyjnë papajtueshmëria e ligjeve ose kodeve me Kushtetutën, kurse mënyra e të kuptuarit, e të zbatuarit të ligjit dhe harmonizimit ndërmjet dispozitave të tij me ligje të tjera nuk janë çështje që i përkasin kontrollit kushtetues, ndaj nuk janë objekt shqyrtimi nga Gjykata (*shih vendimet nr. 5, datë 5.2.2015; nr. 1, datë 6.2.2013; nr. 2, datë 3.2.2010, të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë, kjo çështje nuk mund të përfshihet në juridiksionin kushtetues, ndaj ky pretendim i kërkuarit nuk mund të merret në shqyrtim prej saj.

44. Pjesën e mbetur të pretendimeve Gjykata vlerëson t'i shqyrtojë në vijim, në themel, në drejtëm të konsultimit publik të lidhur me të *drejtën për t'u informuar për gjendjen e mjedisit dhe për mbrojtjen e tij dhe detyrimin për shoqërimin e projektligjit me raportin që përligj shpenzimet financiare*, respektivisht sipas neneve 56 dhe 82 të Kushtetutës.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për detyrimin për shoqërimin e projektligjit me raportin që përligj shpenzimet financiare, sipas nenit 82, pika 1, të Kushtetutës

45. Kërkuarja ka pretenduar se nuk është respektuar neni 82, pika 1, i Kushtetutës, pasi edhe pse projektligji në versionin final krijonte efekte financiare shtesë në buxhetin e shtetit, ai nuk u shoqërua me raportin përkatës që përligj shpenzimet financiare. Qëllimet e kushtetutëbërësit në këtë drejtim kanë qenë informimi i qytetarëve dhe deputetëve për kostot që sjell miratimi i një ligji të ri, si dhe mbrojtja e financave publike. Edhe Rregullorja e Kuvendit në nenin 68, pika 2, të saj, përcakton një detyrim të tillë. Vetë raporti i Komisionit të Ligjeve, i datës 9.2.2024, shprehet se projektligji ka efekte financiare, megjithatë më pas e ka injoruar plotësisht faktin se versioni final i projektligjit nuk është në përputhje me detyrimet kushtetuese. Kështu, krijimi i ZAPK-së Vjosa ka sjellë shtim të shpenzimeve në buxhetin e shtetit për periudhën 2025–2027 në masën 82 milionë lekë.

46. Subjekti i interesuar, Kuvendi, ka prapësuar se ky pretendim është i pabazuar, pasi projektligji nismë e deputetëve nuk ka pasur efekte financiare,

ndërsa krijimi i ZAPK-ve ka ardhur si propozim i Këshillit të Ministrave. Krijimi i këtij institucioni, struktura dhe organika e tij miratohet me VKM, ndaj efektet financiare do të jenë të zbatueshme vetëm në fazën e ngritjes së këtij institucioni. Kurse mendimi i Këshillit të Ministrave nuk bazohet me nismën ligjore, ndaj nuk kishte detyrim të shoqërohej me raportin përkatës për shpenzimet financiare.

47. Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se ky pretendim është i pabazuar, pasi efektet financiare do të jenë zbatueshme vetëm në fazën e implementimit, ku Këshilli i Ministrave do të luajë rolin e tij përmes akteve nënligjore. Po kështu, qëllimi i kushtetutëbërësit ka qenë që në situatën e miratimit të një ligji që sjell efekte financiare, të bëhen edhe ndryshimet përkatëse në ligjin e buxhetit. Por nëse efektet financiare që mund të ketë një ligj përfshihen në buxhetin aktual të miratuar të ministrisë, siç ishte në këtë rast ZAPK-ja Vjosa, atëherë efektet financiare nuk konsiderohen të jenë “shtesë”, pasi janë të përthithura brenda buxhetit të vitit ekzistues dhe, në këtë kuptim, situata është në përputhje të plotë edhe me atë që parashikon vetë relacioni i Kuvendit që pohon se projektligji nuk ka efekte financiare shtesë.

48. Kushtetuta në nenin 82 parashikon se propozimi i ligjit, kur është rasti, duhet të shoqërohet me raportin që përligj shpenzimet financiare për zbatimin e tij (pika 1). Asnjë projektligj joqeveritar që bën të nevojshme rritjen e shpenzimeve të buxhetit të shtetit ose që pakëson të ardhurat nuk mund të miratohet pa marrë mendimin e Këshillit të Ministrave, i cili duhet të shprehet brenda 30 ditëve nga marrja e projektligjit (pika 2). Neni 82 i Kushtetutës, në thelb, përcakton detyrimin për paraqitjen e raportit që përligj shpenzimet financiare në rastet kur projektligji ndërhyr në financat publike, pra ndikon në buxhetin e shtetit, duke sjellë rritje shpenzimesh ose pakësim të të ardhurave të tij (*shih vendimin nr. 32, datë 27.10.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

49. Për sa më lart, pas shqyrtimit të pretendimit për cenimin e nenit 82 të Kushtetutës në lidhje me raportin shoqërues të projektligjit që përligj shpenzimet financiare për zbatimin e tij, në përfundim të diskutimeve vlerësimet e gjyqtarëve u ndanë në dy qëndrime dhe Gjykata nuk arriti numrin e kërkuar të votave për vendimarrje, sipas parashikimeve të nenit 133, pika 2, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 2, të ligjit nr. 8577/2000.



50. Sipas njërit qëndrim, nga interpretimi literal i normës kushtetuese të pretenduar të cenuar, synimi i kushtetutëbërësit në këtë rast është i lidhur me përligjjen e shpenzimeve financiare për zbatimin e projektligjeve që rrisin shpenzimet e buxhetit të shtetit ose pakësojnë të ardhurat dhe nuk ka të bëjë me verifikimin e masës së tyre, pra me përllogaritjen. Neni 17 i ligjit ndryshues, që parashikon krijimin e këtyre strukturave të reja për zonat e mbrojtura “Park kombëtar”, parashikon se ZAPK-të brenda territorit të veprimtarisë së tyre ushtrojnë çdo funksion administrimi, menaxhimi që ligji parashikon për administratën rajonale të zonave të mbrojtura, pra, me fjalë të tjera, funksionet e tyre, në thelb, mbeten të njëjta me ato të strukturave ekzistuese dhe, për rrjedhojë, nuk duket se ka pasur nevojë për një përligje të mëtejshme të këtyre shpenzimeve.

51. Pavarësisht sa më sipër, gjyqtarët që mbajnë këtë qëndrim vërejnë se ligji ndryshues me nenin 17 të tij ka shtuar në ligjin bazë nenin 39/1 të titulluar “Zyra e Administrimit të Parqeve Kombëtare”. Në pikën 8 të këtij neni parashikohet se krijimi i Zyrës së Administrimit të Parkut Kombëtar, struktura dhe organika e saj miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për zonat e mbrojtura. Në këtë kuptim, sipas tyre, nga mënyra sesi është formuluar neni 17 i ligjit ndryshues, në veçanti pika 8 e tij në lidhje me krijimin e ZAPK-ve, duket se ai nuk passjell shpenzime financiare, pasi nuk është i vetëzbatueshëm. Ashtu siç prapësojnë edhe subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, përllogaritja e efekteve financiare që do të vinin si pasojë e krijimit të ZAPK-ve, është e mundshme vetëm në fazën e ngritjes së zyrës përkatëse nga Këshilli i Ministrave nëpërmjet akteve nënligjore dhe jo në momentin e miratimit të ligjit të kundërshtuar, për shkak se këto shpenzime do të ishin të pamatshme në atë moment. Për më tepër, subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, gjatë seancës plenare ka prapësuar se në rastin e strukturës së re të krijuar me VKM, ZAPK-ja Vjosa, efektet financiare që e shoqërojnë atë janë të përthithura brenda buxhetit të vitit ekzistues të ministrisë përgjegjëse për zonat e mbrojtura dhe, në këtë kuptim, nuk ka një efekt të shtuar financiar në

buxhetin e shtetit. Kjo situatë, sipas këtij subjekti të interesuar, është në përputhje të plotë edhe me atë që parashikon vetë relacioni i komisioni përgjegjës, që pohon se projektligji nuk ka efekte financiare shtesë. Për rrjedhojë, pretendimi për cenimin e nenit 82, pika 1, të Kushtetutës, është i pabazuar.⁶

52. Sipas qëndrimit tjetër, neni 82, pika 1, i Kushtetutës vendos detyrimin që projektligji të shoqërohet kurdoherë kur është rasti me raportin që përligj shpenzimet financiare për zbatimin e tij. Përligjja e shpenzimeve nënkupton detyrimin për llogaritjen e shpenzimeve financiare dhe identifikimin e burimit ligjor për mbulimin e tyre, që nuk është gjë tjetër përveçse parashikimi i atij burimi në buxhetin e shtetit. Ky detyrim është në funksion të mbrojtjes dhe të menaxhimit të përshtatshëm të financave publike, të cilat Kushtetuta i rregullon në mënyrë të detajuar në pjesën e trembëdhjetë të saj (nenet 155–161). Nga analiza e këtyre dispozitave konstatohet lehtësisht se financat publike mbrohen në nivel kushtetues dhe menaxhimi i tyre bazohet në parimin e transparencës dhe të llogaridhënies. Për këtë arsye, organet e pushtetit qendror dhe atij vendor janë të detyruara t'i bëjnë publike të ardhurat dhe shpenzimet (neni 157, pika 4); hartimi, miratimi dhe zbatimi i buxhetit u nënshtrohen procedurave specifike kushtetuese, të ndryshme nga ajo e procesit ligjvënës (neni 158), ku një prej ndryshimeve thelbësore lidhet me karakteristikën e përvitshmërisë së ligjit për buxhetin; zbatimi i buxhetit të shtetit kontrollohet nga një organ kushtetues i specializuar – Kontrolli i Lartë i Shtetit (nenet 158, pika 5 dhe 162–165). Ndonëse Kushtetuta lejon ndryshime në buxhet gjatë vitit financiar (neni 160, pika 1), ajo parashikon ndalim të shprehur për uljen e shpenzimeve të parashikuara me ligje të tjera, për sa kohë këto ligje janë në fuqi (neni 160, pika 2).

53. Sipas këtij qëndrimi, duke zbatuar këtë kuadër normativ në çështjen konkrete, vihet re se ligji i kundërshtuar parashikon ngritjen e ZAPK-ve, si strukturë e re shtetërore, e cila është e pajisur me funksione të reja që kanë të bëjnë me planet e menaxhimit për veprimtaritë ekonomike, turistike dhe infrastrukturën mbështetëse për to. Nuk ka dyshim që ngritja e kësaj strukture mbart efekte financiare, që e bëjnë të nevojshëm hartimin e

⁶ Votuan sipas këtij qëndrimi gjyqtarët Holta Zaçaj, Sandër Beci, Genti Ibrahimini dhe Marjana Semini.



raportit që i përligj ato. Efektet financiare rezultojnë jo vetëm nga përmbajtja e ligjit që parashikon krijimin e këtyre zyrave, por konfirmohen edhe nga raporti i Komisionit të Ligjeve që ka pohuar se projektligji sjell efekte financiare. Gjithashtu, këto efekte dukshëm janë pranuar edhe në përgjigjet e pyetjeve të drejtuara nga Gjykata, nga subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, i cili, ndonëse i lidhi ato me aktin nënligjor, informoi se ngritja e ZAPK-së Vjosa paraqiste efekte financiare për strukturën e re me 19 punonjës në varësi të Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, arsye për të cilën u çel produkti i ri buxhetor “Parku Vjosë i mirëmenaxhuar”. Sipas këtij subjekti të interesuar, fondet buxhetore u detajuan për aparatin e Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit deri në momentin e krijimit të institucionit, duke u *rialokuar* shpenzimet korrente të buxhetit për vitet 2025–2027 (26 milionë lekë për vitin 2025, 28 milionë lekë për vitin 2026 dhe 28 milionë lekë për vitin 2027) nga aparati i ministrisë për njësinë e re shpenzuese.

54. Në këtë kuptim, sipas këtij qëndrimi, raporti që përligjte shpenzimet financiare duhet të përmbante shumën e përgjithshme të shpenzimeve vjetore për ngritjen dhe funksionimin e Zyrës; parashikimet e hollësishme për çdo zë të buxhetit, të nevojshme për ngritjen dhe funksionimin e saj; kohën e fillimit të efekteve financiare në raport me parashikimin e hyrjes në fuqi të ligjit; shpenzimet e detajuara për strukturat që ngarkohen me ngritjen e Zyrës; burimet e sigurta dhe të pritshme të financimit; analizën e rritjes ose të pakësimit të shpenzimeve buxhetore të paktën për tre vjetët e para të zbatimit të ligjit; vlerën e detyrimeve fiskale të pritshme ose të përjashtuara, nëse kishte të tilla. Mungesa e një raporti të tillë nuk është një mangësi formale dhe nuk mund të riparohet për përlogaritjen e tyre në kohën e nxjerrjes së akteve nënligjore, sepse një veprim i tillë, në thelb, deformon menaxhimin e financave publike, duke lejuar ndryshime në buxhetin e shtetit jo me ligj, por me akte nënligjore të pakontrolluara nga Kuvendi. Për rrjedhojë, në kushtet kur detyrimi për hartimin e raportit të shpenzimeve financiare nuk është përmbushur, neni 17 i ligjit të kundërshtuar dhe dispozitat e tjera që lidhen me të duhen shfuqizuar.⁷

55. Për shkak të qëndrimeve të mësipërme, Gjykata vëren se në kushtet kur nuk u formua shumica prej 5 gjyqtarësh, në kuptim të nenit 73, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000, pretendimi për cenimin e nenit 82, pika 1, të Kushtetutës konsiderohet i rrëzuar.

B.2 Për cenimin e së drejtës për t’u informuar për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij

56. Kërkuesi ka pretenduar se është cenuar e drejta e publikut për t’u informuar për gjendjen e mjedisit, e parashikuar nga neni 56 i Kushtetutës, Konventa e Aarhus-it dhe jurisprudenca e GJEDNJ-së, të cilat kërkojnë që për parashikimet ligjore që prekin mjedisin dhe zonat e mbrojtura të kryhen konsultime publike gjatë gjithë hallkave të realizimit të procesit ligjvënës. Edhe në jurisprudencën kushtetuese është folur për “pjesëmarrje dhe konsultim efektiv”, që nënkupton mundësinë për palët e përfshira në një procedurë legjislative për të kërkuar shpjegime dhe të ofruar komentet e tyre mbi atë që është drafti më i mundshëm për t’u miratuar. Konventa e Aarhus-it përcakton detyrimin e shteteve për marrjen e masave në garantimin e së drejtës së publikut për të pasur informacion për mjedisin, për të marrë pjesë në marrjen e vendimeve mjedisore dhe për t’iu drejtuar gjykatës për këto çështje, ndërkohë që GJEDNJ-ja ka përcaktuar detyrimin e shteteve që, përpara realizimit të projekteve që mund të sjellin pasoja në mjedis, të vënë në dispozicion të publikut informacione të vërteta, të besueshme, të sakta dhe të mjaftueshme, si dhe t’i japin mundësinë popullsisë së prekur për të kundërshtuar lidhur me procedurat e dhënies së lejeve. Në rastin konkret, projektligji ka ardhur në Kuvend në mënyrë jotransparente, pasi kërkesa ka ardhur nga disa kryetarë bashkish, por ajo nuk është vënë në dispozicion të deputetëve dhe për projektligjin nuk janë kryer konsultimet e nevojshme me publikun. Komisioni përgjegjës parlamentar ka kryer konsultime vetëm për draftin fillestar të projektligjit, ndërsa draftin final, pas ndryshimeve të bëra nga Këshilli i Ministrave, nuk ia ka nënshtruar konsultimit me grupet e interesit dhe publikun, edhe pse ai kishte pësuar ndryshime drastike, për më tepër teknike. Me këto ndryshime kanë kërkuar të

⁷ Votuan sipas këtij qëndrimi gjyqtarët Marsida Xhaferllari, Fiona Papajorgji, Sonila Bejtja dhe Ilir Toska.
Faqe | 24624



konsultohen organizatat mjedisore, çka nuk është pranuar nga komisioni përgjegjës.

57. Subjektet e interesuara, AOS dhe Eco Albania, kanë parashtruar në thelb të njëjtat argumente si kërkuuesi. Për më tepër, sipas tyre, pas njohjes në mënyrë joformale me opinionin e Këshillit të Ministrave, i janë drejtuar këtij të fundit dhe Kuvendit, duke kërkuar mendimin e tyre, kërkesë e mbetur pa përgjigje. Konventa e Aarhus-it e shtrin të drejtën e pjesëmarrjes së publikut edhe gjatë përgatitjes së rregulloreve ekzekutive dhe instrumenteve të përgjithshme ligjore e normative. Sipas udhëzuesit për zbatimin e kësaj konvente, neni 8 mbulon edhe draftet ligjore që përgatiten nga organet ekzekutive, që më pas i kalohen legjislativit për miratim. Kuvendi nuk ka ofruar mundësi reale për komente për versionin e ri të projektligjit dhe as nuk është dokumentuar sesi janë reflektuar në draftin përfundimtar komentet e Këshillit të Ministrave dhe të të tjerëve. Pavarësisht se sipas Kuvendit janë pranuar vetëm 15 nga 28 propozimet e Këshillit të Ministrave, nuk sqarohet se ç'peshë juridike kishin dispozitat që u refuzuan dhe pse. Procesi i propozimit, shqyrtimit e miratimit të ligjit ndryshues në tërësi nuk ka qenë transparent, ai ka qenë minimal dhe joefektiv.

58. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se ky pretendim nuk është ngritur në nivel kushtetues, pasi neni 56 i Kushtetutës dhe Konventa e Aarhusit i referohen kontekstit të vendimmarrjeve për raste dhe çështje konkrete që kanë të bëjnë me mjedisin dhe nuk lidhen me akte rregullatore me fuqi juridike të përgjithshme. Megjithatë, procedura e shqyrtimit dhe miratimit të ligjit ka qenë në përputhje me këto parashikime, pasi: komisioni përgjegjës ka zhvilluar një proces të gjerë dhe gjithëpërfshirës konsultimi, në respektim të parimit të transparencës dhe të gjithëpërfshirjes mbi të cilat zhvillohet veprimtaria parlamentare; projektligji është publikuar në platformën “Konsultimi i projektligjeve” në faqen zyrtare të Kuvendit; grupet e interesit, organizatat/shoqatat mjedisore dhe ekspertët individualë ose stafi akademik, me të cilët komisioni përgjegjës ka zhvilluar 4 seanca dëgjimore në periudhën 30 janar deri më 12 shkurt 2024, kanë dhënë opinione; komisioni përgjegjës ka administruar, shqyrtuar dhe trajtuar komentet dhe sugjerimet e përfaqësuesve të grupeve të interesit, ka adresuar komentet dhe vërejtjet e tyre duke bërë

reformulime të disa neneve, ka administruar mendimin e Këshillit të Ministrave dhe rekomandimet e komisioneve parlamentare; në seancë dëgjimore janë thirrur edhe organizatat e shoqërisë civile, duke pasur mundësi për t'u shprehur në mënyrë shteruese në lidhje me shqetësimet e tyre. Pas njohjes me opinionin e Këshillit të Ministrave, organizatat mund të sillnin opinionet e tyre me shkrim.

59. Kushtetuta në nenin 56 të saj parashikon se kushdo ka të drejtë të informohet për gjendjen e mjedisit dhe për mbrojtjen e tij. Siç është shprehur edhe Gjykata në jurisprudencën e saj, krahas së drejtës për t'u informuar për gjendjen e mjedisit, kjo dispozitë kushtetuese përfshin edhe të drejtën për t'u informuar për mbrojtjen e tij, në drejtëm të masave të ndërmarra ose që duhet të ndërmerren për këtë qëllim. Në garantimin e kësaj të drejte kushtetuese, një rol të veçantë luan edhe transparenca e autoriteteve shtetërore përmes garantimit të aksesit të publikut në informacion dhe përfshirjes së tij në proceset e veprimtaritë që sjellin ndikim në mjedis (*shih vendimin nr. 3, datë 30.1.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

60. Gjykata ka pohuar se ndonëse e drejta për një mjedis të shëndetshëm dhe për t'u informuar për gjendjen e tij nuk parashikohet drejtpërsëdrejti nga KEDNJ-ja, në jurisprudencën e saj në këtë drejtim GJEDNJ-ja ka theksuar se krahas detyrimit për të miratuar legjislationin e nevojshëm për mbrojtjen e mjedisit, në aspektin procedural shtetet kanë detyrimin që përpara realizimit të projekteve që mund të sjellin pasoja në mjedis, të vënë në dispozicion të publikut informacionin e nevojshëm në lidhje me to. Ky informacion duhet të jetë i vërtetë, i besueshëm, i saktë dhe i mjaftueshëm. Po kështu, shtetet duhet t'i japin mundësinë popullsisë së prekur për të marrë pjesë në procedurat e dhënies së lejeve, si dhe për të paraqitur kundërshtime (*shih vendimin nr. 3 datë 30.1.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

61. Po kështu, sipas Gjykatës, në bazë të nenit 122 të Kushtetutës çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar përbën pjesë të sistemit të brendshëm juridik pasi botohet në Fletoren Zyrtare dhe ajo zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç rasteve kur nuk është e vetëzbatueshme dhe zbatimi kërkon nxjerrjen e një ligji. Një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit kur nuk pajtohen me të. Nën dritën e parashikimeve të neneve 5, 116 dhe 122 të Kushtetutës, Gjykata ka



theksuar se Republika e Shqipërisë zbaton të drejtën ndërkombëtare të detyrueshme për të, duke i radhitur marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, të cilat janë pjesë e sistemit të brendshëm juridik, në hierarkinë e akteve normative që kanë fuqi përpara ligjeve (*shih vendimet nr. 3 datë 30.1.2024; nr. 30, datë 2.11.2022; nr. 14, datë 21.3.2014, të Gjykatës Kushtetuese*).

62. Në vështirim të standardeve të mësipërme, Gjykata vë në dukje se me ligjin nr. 8672, datë 26.10.2000, Republika e Shqipërisë ka ratifikuar Konventën e Aarhus-it, e cila, me qëllim që të kontribuohet në mbrojtjen e së drejtës së çdo individi e të brezave të sotëm e të ardhshëm për të jetuar në një mjedis të përshtatshëm për shëndetin dhe mirëqenien e tij, përcakton detyrimin e shteteve për marrjen e masave në garantimin e së drejtës së publikut për të pasur informacion për mjedisin, për të marrë pjesë në marrjen e vendimeve mjedisore dhe për t'iu drejtuar gjykatës në lidhje me çështje të mjedisit.

63. Sipas nenit 8 të Konventës së Aarhus-it, shtetet anëtare kanë detyrimin të garantojnë, në një periudhë të përshtatshme dhe ndërsa alternativat për ndërhyrjet me ndikim në mjedis janë ende të hapura, pjesëmarrjen efektive të publikut gjatë përgatitjes prej autoriteteve publike të rregulloreve ekzekutive dhe rregullave të tjera ligjore të përgjithshme e detyruese, të cilat mund të kenë një efekt të rëndësishëm në mjedis. Për këtë qëllim, ajo kërkon që pjesëmarrja e publikut të realizohet që në fazat e para të përgatitjes së këtyre rregulloreve dhe/ose instrumenteve të përgjithshme ligjore e normative, përmes ndërmarrjes së disa hapave si: përcaktimi i afateve kohore të mjaftueshme për pjesëmarrje efektive; publikimi ose bërja të disponueshme për publikun e projekteve dhe rregullave ligjore; dhënia e mundësisë publikut për të komentuar drejtpërdrejt ose nëpërmjet organeve përfaqësuese këshillimore; marrja parasysh e rezultateve të pjesëmarrjes publike, për aq sa të jetë e mundur.

64. Sipas nenit 6 të Konventës së Aarhus-it, publiku i interesuar ka të drejtë të informohet me lajmërim publik ose individualisht që në procedurën e hershme të marrjes së një vendimi për mjedisin dhe në mënyrë të përshtatshme, efektive dhe në kohë, midis të tjerash, për: a) veprimtarinë e propozuar dhe aplikimin mbi të cilin do të merret vendim; b) natyrën e vendimeve të mundshme ose draftin e vendimit; c) autoritetin publik përgjegjës

për marrjen e vendimit; ç) procedurën e parashikuar, mënyrën dhe kohën kur ky informacion mund të jepet, përfshirë: i. fillimin e procedurave; ii. mundësitë e publikut për të marrë pjesë; iii. kohën dhe vendin e çdo mbledhjeje publike të parashikuar; iv. adresimin tek autoriteti publik, prej të cilit mund të merret informacioni përkatës dhe ku ky informacion depozitohet për shqyrtim nga publiku; v. adresimin tek autoriteti publik ose çdo organ tjetër zyrtar, të cilit mund t'i drejtohen komente ose pyetje, si edhe informimi për kohën ose afatet kohore të paraqitjes së këtyre pyetjeve ose komenteve; vi. informimin për informacionin e disponueshëm mjedisor në lidhje me veprimtarinë e propozuar; d) faktin që veprimtaria i nënshtrohet një procedure kombëtare ose ndërkufitare të vlerësimit të ndikimit në mjedis (*pika 2*). Informacioni që i jepet publikut të interesuar përfshin përshkrim të vendit dhe karakteristikave fizike e teknike të veprimtarisë së propozuar, të efekteve të rëndësishme të veprimtarisë së propozuar në mjedis; përshkrim të masave të parashikuara për të parandaluar dhe/ose pakësuar efektet.

65. Ashtu siç ka theksuar Gjykata, shteti shqiptar duhet të ofrojë mundësi të përshtatshme për pjesëmarrjen e publikut në procesin vendimmarrës, si dhe të miratojë një kuadër të qartë, transparent dhe të qëndrueshëm ligjor për zbatimin e dispozitave të konventës (*shih vendimin nr. 3 datë 30.1.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Po sipas kësaj jurisprudence, aktet e hartuara nga shtetet në zbatim të Konventës së Aarhus-it duhet të garantojnë njoftimin në kohë, adekuat dhe efektiv të publikut të interesuar, dhënien e mundësisë efektive për pjesëmarrje të tij që në fazat e hershme, si dhe marrjen parasysh të rezultatit të pjesëmarrjes së publikut në vendimmarrje, çka do të ndihmonte në shmangien e paqartësive në të ardhmen (*shih vendimin nr. 3, datë 30.1.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

66. Në kuadër të legjislacionit të brendshëm, ligji nr. 10431, datë 9.6.2011, "Për mbrojtjen e mjedisit", përcakton si një ndër parimet e mbrojtjes së mjedisit edhe parimin e së drejtës për informim dhe të pjesëmarrjes së publikut (*neni 13*) në çështje që kanë të bëjnë me mjedisin, ndërsa ligji nr. 146/2014, "Për njoftimin dhe konsultimin publik" (*ligji nr. 146/2014*) rregullon procesin e njoftimit dhe të konsultimit publik të projektligjeve, projekt-dokumenteve strategjike kombëtare dhe vendore, si dhe politikave me interes të lartë publik përmes



përcaktimit të rregullave procedurale që duhen zbatuar për të garantuar transparencën dhe pjesëmarrjen e publikut në proceset politikëbërëse dhe vendimmarrëse nga organet publike, me qëllim nxitjen e transparencës, të përgjegjshmërisë dhe integritetit të autoriteteve publike. Ligji nr. 146/2014 përcakton, ndër të tjera, detyrimin e organeve publike për marrjen e masave të nevojshme për krijimin e mundësive për pjesëmarrjen e publikut dhe të të gjitha palëve të interesuara në procesin e njoftimit të konsultimit publik dhe organizimin e konsultimeve të drejtpërdrejta ose të takimeve publike me palët e interesuara, të cilat dokumentohen me procesverbal (*neni 6*). Ai parashikon gjithashtu rregullat e procesit të njoftimit dhe konsultimit publik, zhvillimin e takimeve publike në rastet e projektakteve që paraqesin interes të lartë publik (*neni 17*), si dhe të drejtën e ankimit të palëve të interesuara pranë titullarit të organit publik përgjegjës për procesin e njoftimit dhe konsultimit publik, kur projektakti nuk është miratuar ende ose pranë Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale (*neni 21*).

67. Për sa kohë që ligji objekt gjykimi ka ndikim në mjedis, lind detyrimi për respektimin e nenit 56 të Kushtetutës dhe Konventës së Aarhus-it. Për rrjedhojë, Gjykata do të vlerësojë nëse në kuptim të nenit 8 të Konventës së Aarhus-it detyrimet për organet shtetërore shtrihen edhe në veprimtarinë parlamentare, për të verifikuar më pas nëse Kuvendi e ka përmbushur një detyrim të tillë.

68. Për sa i përket detyrimit sipas nenit 56 të Kushtetutës, Gjykata vëren se e drejta e konsultimit publik përfshin jo vetëm informimin për gjendjen e mjedisit, por edhe atë për mbrojtjen e tij. Ky parashikim është i përgjithshëm dhe e shtrin detyrimin e shtetit për të garantuar këtë të drejtë të publikut kundrejt të gjithë publikut, pa e kategorizuar atë. Duke qenë se e drejta për t'u informuar për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij është një e drejtë kushtetuese, ajo shtrihet ndaj të gjitha organeve shtetërore, përfshirë Kuvendin.

69. Gjykata, referuar rrethanave të çështjes konkrete, vëren se Kuvendi ka realizuar një proces konsultimi publik të gjerë dhe gjithëpërfshirës, i cili ka nisur me publikimin e projektligjit në platformën “Konsultimi i projektligjeve” në faqen zyrtare të Kuvendit, ka vijuar me komunikimin për marrjen e mendimeve të grupeve të interesit, të shoqatave/organizatave që veprojnë në fushën e

mbrojtjes së mjedisit, ekspertëve të fushës dhe përfaqësuesve të stafit akademik, si dhe me marrjen e mendimit të Këshillit të Ministrave. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se konsultimi publik i bërë nga Kuvendi në lidhje me projektligjin për disa ndryshime në ligjin për zonat e mbrojtura, nismë e 12 deputetëve të Kuvendit, përmbush detyrimin e përcaktuar nga neni 56 i Kushtetutës.

70. Për sa i përket detyrimit sipas nenit 8 të konventës, Gjykata evidenton se duke qenë se konventa u drejtohet kryesisht autoriteteve publike ekzekutive, ajo synon të garantojë pjesëmarrjen e publikut në procesin e hartimit të legjislacionit përmes veprimtarisë së këtyre autoriteteve. Edhe sipas Udhëzuesit të Konventës së Aarhus-it, neni 8 i saj trajton rolin e degës ekzekutive në hartimin e ligjeve dhe përcakton konkretisht që publiku duhet të jetë i përfshirë. Ky nen gjithashtu përfshin pjesëmarrjen e autoriteteve publike në procesin legjislativ, deri në momentin kur draftet e përgatitura nga dega ekzekutive i kalojnë legjislativit. Neni 8, sipas udhëzuesit, përcakton pjesëmarrjen e publikut në përgatitjen e rregullave të tilla, si një qëllim i Konventës dhe vendos kërkesa të caktuara që palët duhet të përmbushin për arritjen e saj. Secila palë, sipas udhëzuesit, do të përpiqet të nxisë pjesëmarrjen efektive të publikut në një fazë të përshtatshme dhe ndërsa opsionet janë ende të hapura, gjatë përgatitjes nga autoritetet publike të akteve ekzekutive dhe rregullave të tjera të zbatueshme, ligjërisht të detyrueshme, që mund të kenë një efekt të rëndësishëm në mjedis. Meqenëse Konventa u drejtohet kryesisht autoriteteve publike, ajo synon të zbatojë pjesëmarrjen e publikut në ligjvënje përmes këtyre aktorëve. Pasi projektligji të mos jetë më në duart e autoriteteve publike dhe i ka kaluar për miratim organit legjislativ, ai nuk konsiderohet më në fazë “përgatitjeje” nga një autoritet publik dhe neni 8 i konventës nuk është më i zbatueshëm. Për më tepër, referuar udhëzuesit, kur një autoritet publik miraton një ligj të hartuar nga një organ legjislativ që vepron në një kapacitet legjislativ (për shembull, kur Presidenti dekreton një ligj të miratuar nga Kuvendi), neni 8 nuk gjen zbatim, pasi kjo veprimtari nuk përbën “përgatitje” në kuptim të konventës. Me fjalë të tjera, çështja e zbatueshmërisë së nenit 8 të Konventës së Aarhus-it, që së bashku me nenin 56 të Kushtetutës përcaktojnë detyrimin pozitiv për konsultim publik, lidhet vetëm me aktet qeveritare dhe procedurat e ndërmarra nga



autoritetet publike ekzekutive dhe jo ndaj atyre legislative. Në këtë kuptim, në rastin në shqyrtim, nisma për ndryshimin e ligjit për zonat e mbrojtura është një nismë e deputetëve dhe pavarësisht faktit se ajo nismë ka pësuar ndryshime, ndër të tjera, bazuar në sugjerimet e Këshillit të Ministrave, ajo mbetet një nismë origjinale e deputetëve. Sasia e propozimeve të pranuar në këtë nismë dhe prejardhja e tyre nuk e ndryshojnë origjinën e nismës. Për këtë shkak, Gjykata çmon se neni 8 i Konventës së Aarhus-it, për sa më sipër, nuk gjen zbatim për ligjet e propozuara nga deputetët. Po kështu, neni 8 i Konventës nuk gjen zbatim as për opinionin e Këshillit të Ministrave për projektligjin, për sa kohë kjo nuk është një nismë ligjore qeveritare.

71. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se pretendimi për cenimin e së drejtës për t'u informuar për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij është i pabazuar.

72. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit janë të pabazuara, sipas arsyetimit të mësipërm, ndaj kërkesa rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja "a" dhe 134, pika 1, shkronja "c", të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 31.7.2025.

Shpallur më 31.10.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Gentë Ibrahim Sandër Beci

Anëtarë kundër: Fiona Papajorgji, Ilir Toska, Marsida Xhaferllari

Anëtarë pjesërisht kundër: Sonila Bejtja, Marjana Semini

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të vënë në lëvizje nga një grup prej 37 deputetësh të Kuvendit (jo më pak se një e pesta), me objekt shfuqizimin e ligjit nr. 21/2024, "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017, 'Për zonat e mbrojtura'", si të papajtueshëm me Kushtetutën dhe marrëveshjet ndërkombëtare, si dhe pezullimin e zbatimit të tij deri në vendimin përfundimtar të Gjykatës, ne, gjyqtarët në pakicë, jemi kundër qëndrimit të shumicës që ka vendosur rrëzimin e kërkesës. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashitrojmë në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin tonë kundër.

2. *Së pari*, ndajmë mendim të ndryshëm nga shumica, e cila ka vlerësuar se pretendimi për *pajftueshmërinë e ligjit me marrëveshjet ndërkombëtare në lidhje me identitetin kombëtar dhe trashëgiminë kulturore*, sipas nenit 122 të Kushtetutës, është haptazi i pabazuar, pasi ligji për zonat e mbrojtura është një ligj kuadër dhe si i tillë nuk është i vetëzbatueshëm, por se për zbatimin e ligjit do të nxirren VKM-të specifike për shpalljen e zonave të mbrojtura, të cilat në çdo rast mund t'i nënshtrohen kontrollit të ligjshmërisë ose kushtetutshmërisë së tyre.

3. Në thelb, pretendimet e kërkuarit dhe subjekteve të interesuara, AOS dhe Eco Albania, kanë të bëjnë me faktin se për shkak të heqjes së "ndalimeve" dhe zëvendësimit të tyre me "kufizime", ligji ndryshues mund të sjellë pasoja të pakthyeshme të pasuritë natyrore të vendit, si një element përbërës i identitetit dhe trashëgimisë kombëtare, pasi dobëson mbrojtjen e tyre si një detyrim për brezat e sotëm dhe të ardhshëm. Ky pretendim është i lidhur veçanërisht me nenin 14 të ligjit ndryshues, që ndryshon nenin 33 të ligjit bazë "Veprimtaritë e lejuara në zonat e mbrojtura". Nëpërmjet lejimit të turizmit elitë dhe infrastrukturës mbështetëse të tij, ligji ndryshues, sipas tyre, e zhvendos balancën nga ruajtja e pasurisë natyrore drejt lehtësisë të aktiviteteve zhvillimore, ndaj është i papajtueshëm me nenin 108 të MSA-së. Po kështu, sipas tyre, ekzistojnë rreziqe serioze për mospërmbytjen e detyrimeve që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, specifikisht: i. Konventa e Ramsarit, në nenet 2, 3, 4



dhe 5; ii. Konventa e Bernës, në nenet 1, 2, 3, 4, paragrafët 1 dhe 2, 5, 8, 9, 10, 11 dhe 12; iii. Konventa e Rios, në nenet 6, 8, 10 dhe 11; iv. Konventa e Parisit.

4. Sikurse konstaton edhe shumica (*shih paragrafin 37 të vendimit*) me ligjin ndryshues janë bërë disa ndryshime, shtesa dhe shfuqizime në ligjin bazë, si: shtimi i disa përkufizimeve (*neni 1*) dhe parimeve (*neni 2*); lejimi i infrastrukturës dhe veprimtarive të mikpritjes për mbështetjen e turizmit të ekselencës (me 5 vje) dhe infrastrukturës mbështetëse në zonat e llojit “Park kombëtar” (*neni 7*), “Rezervat natyror i menaxhuar/park natyror” (*neni 9*), “Zonë e mbrojtur detare” (*neni 11*); lejimi i ndërhyrjeve të lejuara urbane, rekreacioni apo ekonomike brenda zonës “Peizazh i mbrojtur” (*neni 10*); përcaktimi i veprimtarive të lejuara në zonat e mbrojtura (*neni 14*); prezantimi i mundësisë së ndryshimit të sipërfaqes së zonës (*neni 16*); parashikimi i krijimit të Zyrës së Administrimit të Parqeve Kombëtare si një institucion tekniko-administrativ në varësi të ministrisë përgjegjëse për zonat e mbrojtura, i organizuar në nivel qendror dhe rajonal, i cili do të ushtrojë veprimtari brenda territorit gjeografik të zonës së kategorisë “Park kombëtar” (*neni 17*); mundësia e lidhjes së kontratave tripalëshe me bashkinë dhe subjektet e interesuara për dhënien për përdorim të përkohshëm të territoreve “kullota”, pjesë e zonave të mbrojtura (*neni 18*).

5. Shumica, edhe pse ka konstatuar se ligji i kundërshtuar shton disa elemente të reja të administrimit të zonave të mbrojtura, ka vlerësuar se ai duke qenë ligj kuadër nuk duket të sjellë pasoja konkrete të drejtpërdrejta në këtë drejtim. Kështu, shumica ka evidentuar se duke pasur parasysh se për zbatimin e ligjit do të nxirren VKM-të specifike për shpalljen e zonave të mbrojtura, të cilat do të bëjnë përcaktimet e detajuara përkatëse për secilën zonë sipas nenit 33 të ligjit bazë, vetëm atëherë do të jetë e mundur të verifikohet përputhja ose jo e tyre me detyrimet e përgjithshme që burojnë nga neni 108 i MSA-së për mosdegradim mjedisor. Kjo, sipas shumicës, në varësi të specifikave të zonës së mbrojtur konkrete të shpallur në VKM-në për të cilën ka dalë akti, i cili në çdo rast mund t'i nënshtrohet kontrollit të ligjshmërisë ose kushtetutshmërisë së tij. E njëjta analizë si për MSA-në, në vlerësimin e shumicës, vlen edhe për përputhshmërinë e ligjit ndryshues me konventat ndërkombëtare të Parisit, Ramsarit, Bernës dhe

Rios, për shkak të mungesës së efekteve dhe pasojave konkrete të ligjit kuadër objekt shqyrtimi (*shih paragrafin 38 të vendimit*).

6. Neni 33 i ligjit bazë përcakton se veprimtaritë e lejuara në zonat e mbrojtura mjedisore janë ato veprimtari të përcaktuara në VKM-të e shpalljes së zonës së mbrojtur (*pika 1, e nenit 33*); veprimtaritë e zhvilluara në struktura akomoduese të ekselencës, 5 vje apo më shumë, në fushën e turizmit dhe çdo veprimtari/infrastrukturë tjetër mbështetëse ose në funksion të tyre, *pararësisht* nëse kjo përcaktohet në VKM-në e shpalljes së zonës së mbrojtur (*pika 2, e nenit 33*); veprimtaritë e zhvilluara në struktura akomoduese të agroturizmit dhe çdo veprimtari/infrastrukturë tjetër mbështetëse ose në funksion të tyre, *pararësisht* nëse kjo përcaktohet në vendimin e shpalljes së zonës së mbrojtur (*pika 3, e nenit 33*).

7. Në ndryshim nga shumica vlerësojmë se elementet e reja në administrimin e zonave të mbrojtura janë pasoje e drejtpërdrejta të ndryshimeve në ligjin e kundërshtuar. Kjo do të thotë se nuk janë VKM-të konkrete, që do të dalin në zbatim të këtij ligji, ato që sjellin pasoja të pakthyeshme të pasuritë natyrore të vendit dhe dobësojnë mbrojtjen e tyre. Shprehimisht, neni 33, pikat 2 dhe 3, i ligjit bazë parashikon se veprimtaritë lejohen *pararësisht* nëse ato përcaktohen në vendimin e shpalljes së zonës së mbrojtur. Edhe neni 16, pika 3, i ligjit bazë, në lidhje me zonën e mbrojtur “Park Kombëtar”, parashikon se në këtë zonë mund të ushtrohen veprimtari të lejuara të përcaktuara në VKM-në e shpalljes së zonës së mbrojtur, si dhe ato të parashikuara në nenin 33 të këtij ligji. Me fjalë të tjera, VKM-ja e shpalljes së zonës së mbrojtur mund të shtojë veprimtari të tjera, përveç atyre të parashikuara në nenin 33 të ligjit, në bazë të karakteristikave dhe kategorisë së zonës së mbrojtur. I njëjti parashikim gjendet edhe në nenin 20, pika 4, të ligjit bazë në lidhje me zonën e mbrojtur “Rezervat natyror i menaxhuar/park natyror”, si dhe në nenin 20, pika 2, nën-pika 2/1, në lidhje me zonën e mbrojtur “Zona të mbrojtura detare”.

8. Ndërkohë, vërejmë se për sa i takon *ratio legis* në lidhje me veprimtaritë e lejuara, në relacionin e projektligjit që ndryshon ligjin bazë rezulton se qëllimi i nismës është adresimi i problematikave të përfaqësuesve të qeverisjes vendore, kryesisht të lidhura me faktin se ligji bazë është strikt mbrojtës dhe nuk merr parasysh faktorin e komunitetit në të



dhe se këto zona përbëjnë më shumë se 1/5-ën e territorit të vendit. Sipas atij relacioni, ndryshimet vijnë për të siguruar që vendi të ofrojë një paketë turistike të larmishme, por edhe të qëndrueshme dhe që komuniteteve lokale t'u ofrohet një mundësi zhvillimi, duke krijuar vende pune, rritje ekonomike dhe një perspektivë rajonale (*shih faqet 1 dhe 2 të relacionit të projektligjit*). Referuar raportit të komisionit përgjegjës për miratimin e variantit integral të projektligjit, lidhur me fjalën e deputetëve në prezantimin e nismës së tyre, vërehet se ndryshimet e propozuara synojnë të vendosin një ekuilibër midis zonave të mbrojtura dhe nevojës që ka komuniteti e pushteti vendor për zhvillimin e agroturizimit dhe për zhvillimin e aktiviteteve të lejuara në zonat e mbrojtura (*shih faqen 20 të raportit të komisionit përgjegjës*). Nisur nga këto konsiderata, si dhe duke mbajtur në vëmendje, nga njëra anë, se identiteti kombëtar dhe trashëgimia kombëtare parashikohen si vlera themelore në nenin 3 të Kushtetutës, që përcakton se shteti ka për detyrë t'i mbrojë dhe t'i respektojë ato (*shih vendimin nr. 29, datë 2.7.2021, të Gjykatës Kushtetuese*) dhe se pasuritë natyrore, sipas nenit 1 të Konventës së Parisit, konsiderohen si trashëgimi kulturore, dhe nga ana tjetër, se standardet globale të IUCN-së përcaktojnë zgjidhje të mbështetura te natyra për hartimin, verifikimin dhe zbatimin e projekteve, ne, gjyqtarët në pakicë, jemi të mendimit se ndryshimet në ligj që lejojnë ushtrimin e veprimtarive/infrastrukturave në zonat e mbrojtura bien ndesh me marrëveshjet ndërkombëtare në lidhje me identitetin kombëtar dhe trashëgiminë kulturore.

9. *Së dyti*, ndajmë mendim të ndryshëm nga shumica lidhur me pretendimin për *cenimin e së drejtës për t'u informuar për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij*. Shumica e ka vlerësuar të pabazuar këtë pretendim, duke argumentuar ndarazi përmbajtjen e nenit 56 të Kushtetutës me atë të nenit 8 të Konventës së Aarhusit.

10. Konkretisht, shumica është shprehur se e drejta e konsultimit publik, e garantuar nga neni 56 i Kushtetutës, përfshin edhe informimin për gjendjen e mjedisit, që i përkon detyrimit të të gjitha organeve shtetërore, përfshirë Kuvendin, ta garantojnë këtë të drejtë kundrejt të gjithë publikut. Sipas shumicës, Kuvendi ka realizuar një proces konsultimi publik të gjerë dhe gjithëpërfshirës, i cili ka nisur me publikimin e projektligjit në platformën "Konsultimi i projektligjeve" në faqen zyrtare të tij,

ka vijuar me komunikimin për marrjen e mendimeve të grupeve të interesit, të shoqatave/organizatave që veprojnë në fushën e mbrojtjes së mjedisit, ekspertëve të fushës dhe përfaqësuesve të stafit akademik, si dhe me marrjen e mendimit të Këshillit të Ministrave. Për rrjedhojë, konsultimi publik i bërë nga Kuvendi në lidhje me projektligjin për disa ndryshime në ligjin për zonat e mbrojtura, nismë e 12 deputetëve të Kuvendit, përmbush detyrimin e përcaktuar nga neni 56 i Kushtetutës (*shih paragrafët 64–65 të vendimit*). Ndërsa neni 8 i Konventës së Aarhusit, që flet për të drejtën e konsultimit të publikut, u drejtohet autoriteteve publike ekzekutive, pra jo organit legjislativ, që do të thotë, sipas shumicës, se kur një projektligj kalon për miratim në organin legjislativ, ky i fundit nuk ka detyrimin për konsultim. Në këtë kuptim, shprehet shumica, pavarësisht se ligji i kundërshtuar ka pësuar disa ndryshime bazuar në sugjerimet e Këshillit të Ministrave, sasia e të cilave nuk është e rëndësishme, ligji është nismë origjinale e deputetëve të Kuvendit, ndaj neni 8 i Konventës së Aarhusit nuk gjen zbatim (*shih paragrafin 66 të vendimit*).

11. Nuk pajtohemi me këto argumente të shumicës, duke vënë në dukje fillimisht se ligji i kundërshtuar ka në objektin e tij rregulla që lidhen me masat mbrojtëse ndaj mjedisit. Ky ligj u iniciua me nismën e 12 deputetëve të Kuvendit, bazuar në një letër të disa kryebashkiakëve për pengesat që ata hasnin në menaxhimin e territorit. Në këtë pikëpamje, me qëllim adresimin e pengesave, është e qartë që nisma ka synuar të zvogëlojë disa masa ligjore mbrojtëse të mjedisit drejt lehtësimit të aktiviteteve zhvillimore, duke u përfshirë në këtë mënyrë në konceptin e masave që kanë të bëjnë me mbrojtjen e mjedisit, të parashikuar nga neni 56 i Kushtetutës. Kjo dispozitë, e cila tregon edhe natyrën bashkëkohore të Kushtetutës, kur garanton të drejtën e kujt do për t'u informuar për gjendjen dhe mbrojtjen e mjedisit, krijon njëkohësisht edhe detyrimin pozitiv të të gjitha organeve shtetërore që të ofrojnë mekanizmat e duhur të informimit, pa pasur ndarje midis pushtetit ekzekutiv dhe atij legjislativ. Nën këtë optikë, shpërfillja e kërkesave konstante të shoqatave të shoqërisë civile për t'u përfshirë në konsultim përgjatë të gjithë procesit legjislativ të miratimit të nismës në fjalë, me argumentin se ato ishin thirrur dhe dëgjuar në seanca parlamentare për versionin fillestar të projektligjit, nuk përbën gjë tjetër përveçse konsultim formal.



Mirëpo, siç është pohuar në jurisprudencën kushtetuese, informimi, konsultimi, pjesëmarrja e publikut dhe negocimi kanë rëndësi thelbësore në garantimin e së drejtës për të marrë informacion për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij. Ushtrimi efektiv i kësaj të drejte do të mund të realizohet atëherë kur organet shtetërore garantojnë përfshirjen e publikut të interesuar në çdo etapë të procesit, si një premisë për të garantuar një proces të drejtë e transparent vendimmarrës nga ana e autoriteteve publike, bazuar në një kuadër të plotë informativ mbi efektet e projektit, çka sjell garantimin e së drejtës për një mjedis të shëndetshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm (*shih vendimin nr. 3, datë 30.1.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në vijim të këtij argumenti, duhet evidentuar se për shkak të sugjerimeve të paraqitura nga Këshilli i Ministrave, gjatë procesit të konsultimit, nisma fillestare e deputetëve ka pësuar ndryshime të konsiderueshme (për ilustrim, duke iu referuar përgjigjeve të Kuvendit rezulton se janë hequr 8 nga 22 nene, janë riformuluar 11 prej tyre, si dhe janë shtuar 8 të tjera) dhe rrënjësore, në kuptimin që kanë prekur thelbin e normave (zonimin, aktivitetet e lejuara dhe institucionet vendimmarrëse). Sugjerimet u paraqitën të formalizuara me vendimin nr. 56, datë 7.2.2024, të Këshillit të Ministrave, në një kohë kur seancat dëgjimore parlamentare me organizatat e interesuara të mjedisit kishin përfunduar. Sugjerimet u reflektuan nga Kuvendi dhe nisma e deputetëve u ndryshua rrënjësisht në përmbajtjen e saj, duke marrë tiparet e një teksti të ri të hartuar nga Këshilli i Ministrave. Ashtu siç vuri në dukje kërkuesi, por edhe subjektet e interesuara, AOS dhe Eco Albania, paraqitja e këtyre sugjerimeve përbën ndërhyrje të drejtpërdrejtë të Këshillit të Ministrave, pa marrë ky i fundit përgjegjësi formale të nismës legjislative dhe për të shmangur në këtë mënyrë detyrimin për konsultim sipas nenit 8 të Konventës së Aarhusit.

13. Në analizë të sa më sipër, vlerësojmë se procedura e ndjekur në miratimin e ligjit të kundërshtuar bie ndesh me nenin 56 të Kushtetutës dhe nenin 8 të Konventës së Aarhusit, ndaj si rrjedhojë ligji i kundërshtuar duhet shfuqizuar.

14. Për të gjitha argumentet e mësipërme, ne, gjyqtarët në pakicë, bazuar në nenet 3, 56, 59, 81–85, 116, 122 dhe 131, shkronja “a”, të Kushtetutës, vlerësojmë se ligji objekt kundërshtimi është i papajtueshëm me Kushtetutën dhe marrëveshjet

ndërkombëtare të ratifikuara. Për rrjedhojë, Gjykata duhet të kishte pranuar kërkesën pjesërisht dhe të vendoste shfuqizimin e ligjit objekt kërkesë.

Anëtarë: Marsida Xhaferllari, Fiona Papajorgji, Ilir Toska

VENDIM
Nr. 54, datë 9.10.2025

**NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË**

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare,

me sekretare Anjeza Puka, në datën 9.10.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 4 (B) 2025 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: Bahrije Lluka, përfaqësuar nga avokat Erdi Prifti, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Ministria e Shëndetësisë, në mungesë.

Drejtoria e Shërbimit Spitalor Pukë, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2024-4408, datë 6.11.2024, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Konstatimi i cenimit të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm të çështjes administrative nr. 31003-01713-00-2019 regjistri, datë 6.9.2019, në shqyrtim pranë Gjykatës së Lartë.

Detyrimi i Gjykatës së Lartë të gjykojë çështjen e kërkuës brenda gjashtë muajve.

Detyrimi i subjekteve të interesuara të paguajnë shpenzimet gjyqësore, sipas faturës nr. 2/2025, datë 16.1.2025, të përgatitjes së ankimit kushtetues individual nga përfaqësuesi.

BAZA LIGJORE: Nenet 41, 42, 43, 124, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 142, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 6, pika 1, dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e



Njeriut (*KEDNJ*); nenet 28, 49, 71 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

pas i dëgjoi relatorin e çështjes Holta Zaçaj, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuases Bahrije Lluka (*kërkuesja*), e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, konstatoi mungesën e parashtrimeve me shkrim të subjekteve të interesuara, Ministrisë së Shëndetësisë dhe Drejtorisë së Shërbimit Spitalor Pukë, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesja ka qenë në marrëdhënie pune pranë Drejtorisë së Shërbimit Spitalor Pukë, në pozicionin e infermieres në Spitalin e Pukës, për periudhën 1.1.2009 deri më 15.3.2016. Me shkresën nr. 4987/1, datë 30.10.2015, Ministria e Shëndetësisë i ka dërguar Drejtorisë së Shërbimit Spitalor Pukë “Strukturën analitike të Shërbimit Spitalor Pukë”, sipas së cilës kishte ndryshuar numri i punonjësve. Mbi këtë bazë, me shkresën nr. 206 prot., datë 14.11.2015, kërkuesja është njoftuar për fillimin e bisedimeve për zgjidhjen e kontratës së punës, në mbështetje të neneve 141-145 të Kodit të Punës (*KP*). Me shkresën nr. 287 prot., datë 27.11.2015 të drejtorit të Shërbimit Spitalor Pukë është zgjidhur kontrata e punës me kërkuosen, duke iu ndërprerë marrëdhëniet financiare në datën 13.3.2016, bazuar në nenin 143, pika 1, të *KP*-së, për shkak të afatit të njoftimit referuar vjetërsisë së saj në punë. Sipas këtij urdhri, kërkuesja do të përfitonte pushimet vjetore të pakryera deri në momentin e ndërprerjes së marrëdhënies së punës dhe bazuar në nenin 145 të *KP*-së, edhe shpërblim për vjetërsi në punë në masën 3,5 paga.

2. Duke mos qenë dakord me sa më sipër, kërkuesja i është drejtuar gjykatës me padi kundër Ministrisë së Shëndetësisë dhe Drejtorisë së Shërbimit Spitalor Pukë, me objekt deklarimin e pavlefshmërisë së veprimeve administrative, shkresave nr. 4987, datë 30.10.2015 dhe nr. 4987/1, datë 30.10.2015 të Ministrisë së Shëndetësisë për miratimin dhe dërgimin e strukturës analitike të Shërbimit Spitalor Pukë, si dhe nr. 287 prot., datë 27.11.2015 të Drejtorisë së Shërbimit Spitalor Pukë,

për shkak të zgjidhjes së kontratës së punës pa shkaqe të arsyeshme e të pajustificuara; konstatimin e shkeljes së të drejtave, lirive e interesave kushtetues e ligjorë; rikthimin e paditëses (kërkueses) në vendin e mëparshëm të punës; detyrimin e palëve të paditura ta dëmshpërblejnë me 3 paga mujore për mosrespektim të afatit të njoftimit për zgjidhjen e kontratës së punës, 2 paga mujore për mosrespektim të procedurës së zgjidhjes së kontratës së punës, 12 paga mujore për shkak të zgjidhjes së menjëhershme pa shkaqe të justifikuara të kontratës së punës, 12 paga mujore për shkak të zgjidhjes së menjëhershme pa shkaqe të arsyeshme të kontratës së punës dhe 20 paga mujore shpërblim për vjetërsinë në punë prej 40 vitesh, duke iu referuar pagës bruto në momentin e ndërprerjes së marrëdhënies së punës.

3. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 2481, datë 19.5.2016, ka shpallur moskompetencën tokësore dhe i ka dërguar aktet Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër, e cila, me vendimin nr. 631 (550), datë 3.10.2016, ka vendosur pranimin e pjesshëm të padisë, duke detyruar palën e paditur të shpërblejë paditësen (kërkuesen) me 2 paga mujore për mosrespektim të procedurës së njoftimit, sipas nenit 114, pika 5, të *KP*-së dhe rrëzimin e pjesës tjetër të padisë. Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim kërkuesja.

4. Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 1625, datë 28.5.2019, ka vendosur ndryshimin pjesërisht të vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër, duke detyruar palën e paditur që t'i paguajë paditëses (kërkueses) 11.5 paga mujore si shpërblim për vjetërsi në punë dhe lënien në fuqi të vendimit për pjesën tjetër. Kundër vendimit kërkuesja ka paraqitur ankim në Gjykatën e Lartë, ku është regjistruar çështja nr. 31003-01713-00-2019, datë 6.9.2019.

5. Në datën 24.4.2023, në pritje të shqyrtimit të çështjes së saj, kërkuesja i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e gjykimit. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-1993, datë 24.5.2023, ka vendosur rrëzimin e kërkesës, duke vlerësuar se edhe pse çështja e ka kaluar afatin e shqyrtimit sipas nenit 399/2, pika 1, shkronja “b”, të Kodit të Procedurës Civile (*KPC*), kjo vonesë është rrjedhojë e një problematike të përgjithshme që tejkalon rastin konkret. Sipas atij kolegji, mosveprimi i gjykatës nuk ka ndodhur për



shkaqe subjektive që lidhen me vlerësime dhe qëndrime abuzive të gjyqtarit relator, i cili ka marrë të gjitha masat e nevojshme, duke përcaktuar edhe kritere transparente për marrjen në shqyrtim sipas radhës së vjetërsisë të çështjeve që i janë caktuar, për rrjedhojë nuk vërehet ndonjë zvarritje e qëllimshme prej tij.

6. Në datën 22.10.2024 kërkesja i është drejtuar sërish Gjykatës së Lartë me kërkesë për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përsheptimin e gjykimit të çështjes së saj. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, pasi është njohur edhe me informacionin e paraqitur nga gjyqtari relator, me vendimin nr. 00-2024-4408, datë 6.11.2024, ka vendosur rrëzimin e kërkesës, mbi të njëjtat argumente si më sipër. Edhe sipas atij kolegji, vonesa e gjatë në shqyrtimin e mosmarrëveshjes konkrete është rrjedhojë e një problematike të përgjithshme, që ka krijuar kosto për qytetarët në tejzgjatjen e afateve për gjykimin e çështjeve gjyqësore, vështirësi këto që janë proporcionale në raport me të mirën e përgjithshme që krijon procesi i reformës në drejtësi. Kolegji Civil ka vlerësuar se referuar numrit të përgjithshëm të çështjeve të regjistruara në atë gjykatë dhe atyre me natyrë administrative, si dhe faktit të mungesave të gjyqtarëve, aktualisht Kolegji Administrativ po përfundon shqyrtimin e çështjeve të themelit të regjistruara në vitin 2017. Po sipas atij kolegji, mosveprimi i gjykatës nuk ka ndodhur për shkaqe subjektive që lidhen me vlerësime dhe qëndrime abuzive të gjyqtarit relator, i cili ka marrë të gjitha masat e nevojshme, duke përcaktuar edhe kritere transparente për marrjen në shqyrtim sipas radhës së vjetërsisë të çështjeve që i janë caktuar.

7. Në datën 20.1.2025 kërkesja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij dhe Kolegji i Gjykatës, me vendimin e datës 28.3.2025, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

8. Kërkesja, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor, e parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës, në drejtim të:

8.1. Standardit të gjykimit brenda një afati të arsyeshëm, për shkak se çështja e kërkeses edhe pse është

regjistruar në Gjykatën e Lartë në datën 6.9.2019 nuk është gjykuar ende, në kundërshtim me afatin për gjykimin e çështjeve në atë gjykatë, që është 1 vit sipas nenit 399 të KPC-së dhe 90 ditë sipas ligjit nr. 49/2012, “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (*ligji nr. 49/2012*). Kërkesja ka paraqitur prova të plota përpara gjykatës dhe nuk ka kërkuar kryerjen e ndonjë akti ekspertimi, si dhe nuk ka paraqitur ndonjë kërkesë për shtyrje të gjykimit, pra nuk është bërë shkak për vonesat. Kjo situatë, duke pasur parasysh edhe moshën e kërkeses (pensioniste), i ka krijuar një gjendje të rënduar psikologjike, pa pasur parasysh edhe vështirësitë e saj ekonomike. Çështja në pritje të gjykimit ka për objekt të padisë marrëdhënien e punësimit të kërkeses dhe shpërblimin e dëmit që rrjedh prej saj, e cila, për shkak të pasojave me natyrë sociale dhe financiare, përbën interes vetjak dhe jetësor për kërkesen që është pensioniste, ndaj duhet të trajtohet me përparësi.

8.2. Së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj dhe e paanshme, pasi Kolegji Civil ka vepruar pa shqyrtuar çështjen, përderisa në vendim shprehet se këto lloj mosmarrëveshjesh duhet të gjykohen me prioritet, ndërsa në fund ka vendosur rrëzimin e kërkesës.

8.3. Standardit të arsytimit, pasi vendimi i Kolegjit Civil është i paarsyetuar dhe bie ndesh edhe me vetë shpjegimet e tij.

8.4. Parimit të sigurisë juridike, pasi Kolegji Civil ka disponuar jo në bazë të përcaktimeve të ligjit procedural civil dhe atij administrativ.

9. Subjektet e interesuara, Ministria e Shëndetësisë dhe Drejtoria e Shërbimit Spitalor Pukë, nuk kanë paraqitur parashtrime me shkrim edhe pse janë njoftuar rregullisht.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkeses

10. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të



drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë edhe kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, si dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

11. Në kuptim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se kërkesja legjitimohet *ratione personae*, pasi është palë ndërgjyqëse në procesin gjyqësor, për të cilin ka pretenduar se i është cenuar e drejta për gjykim brenda afatit të arsyeshëm, ndaj justifikon interesin në çështjen e parashtruar.

12. Për sa i përket kriterit të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, të parashikuar nga neni 131, pika 1, shkronja “P”, i Kushtetutës dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000, kërkesja ka paraqitur ankim kushtetues individual, pasi i është drejtuar më parë Gjykatës së Lartë me kërkesë për konstatimin e kohëzgjatjes së paarsyeshme dhe përsheptimin e gjykimit, në zbatim të nenit 399/6, pika 1, shkronja “c”, të KPC-së, për të cilën ajo gjykatë ka vendosur rrëzimin. Për rrjedhojë, konsiderohet se është përmbushur kriteri i shterimit të mjeteve juridike në dispozicion.

13. Kërkesja legjitimohet edhe *ratione temporis*, në kuptim të përmbajtjes së nenit 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi jo vetëm që shkelja është vazhduese, por edhe se vendimi i Gjykatës së Lartë objekt ankimi mban datën 6.11.2024, kurse ankimi kushtetues individual është paraqitur në datën 20.1.2025, brenda afatit 4-mujor.

14. Në drejtim të legjitimitetit *ratione materiae*, kërkesja ka ngritur pretendime për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të *kohëzgjatjes së paarsyeshme* të procesit gjyqësor në Gjykatën e Lartë, si edhe në drejtim të *së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj dhe e paanshme, standardit të arsyetimit dhe parimit të sigurisë juridike*, të cilat, edhe pse janë ngritur si pretendime të mëvetshme, në thelb kanë të bëjnë me mënyrën sesi Kolegji Civil ka arsyetuar dhe argumentuar vendimin e tij për rrëzimin e kërkesës së kërkuar për kohëzgjatjen e gjykimit dhe përsheptimin e procedurave. Për rrjedhojë, bazuar në natyrën dhe thelbin e këtyre pretendimeve, ato do të trajtohen në vijim në këndvështrim të së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm

15. Kërkesja ka pretenduar se çështja e saj është regjistruar në Gjykatën e Lartë në datën 6.9.2019, por nuk është gjykuar ende, në kundërshtim me afatin për gjykimin e çështjeve në atë gjykatë, që është 1 vit sipas nenit 399 të KPC-së dhe 90 ditë sipas ligjit nr. 49/2012. Në lidhje me sjelljen e saj, kërkesja ka parashtruar se nuk është bërë shkak për vonesat, se ka paraqitur prova të plota përpara gjykatës dhe nuk ka kërkuar kryerjen e ndonjë akti ekspertimi, si dhe nuk ka paraqitur ndonjë kërkesë për shtyrje të gjykimit. Sipas saj, objekti i gjykimit është marrëdhënia e punësimit dhe shpërblimi i dëmit, që, për shkak të pasojave me natyrë sociale dhe financiare, përbën interes vetjak dhe jetësor për kërkuarësen që është pensioniste, ndaj duhet të trajtohet me përparësi. Kjo situatë, duke pasur parasysh edhe moshën e saj, i ka krijuar kërkuarës një gjendje të rënduar psikologjike, pa pasur parasysh edhe vështirësitë e saj ekonomike. Kërkesja ka pretenduar se Kolegji Civil, edhe pse shprehet se këto mosmarrëveshje duhet të gjykohen me prioritet, ka vendosur rrëzimin e kërkesës, vendim që është i paarsyetuar pasi ajo gjykatë nuk ka disponuar në bazë të përcaktimeve të ligjit procedural civil dhe atij administrativ.

16. Neni 42, pika 2, i Kushtetutës parashikon se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese dhe ligjore, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe brenda një afati të arsyeshëm. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka vlerësuar se kohëzgjatja e gjykimit, normalisht, llogaritet nga momenti i fillimit të procesit gjyqësor deri në momentin kur jepet vendimi (*shih vendimet nr. 27, datë 11.4.2024; nr. 46, datë 3.10.2023; nr. 6, datë 16.2.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Gjykata vëren se çështja e kërkuarës është regjistruar në Gjykatën e Lartë në datën 6.9.2019, me numër 31003-01713-00-2019 dhe ndonëse aktualisht kanë kaluar 6 vjet që prej datës së regjistrimit, referuar të dhënave të faqes zyrtare të Gjykatës së Lartë, rezulton se ende nuk ka një datë të planifikuar për shqyrtimin e saj nga Kolegji Administrativ i asaj gjykate. Po kështu, sipas informacionit të datës 6.10.2025 të dërguar prej Gjykatës së Lartë përmes postës elektronike, rezulton se çështja e kërkuarës “*ndodhet ende në fazë studimi dhe aktualisht nuk ka një datë të planifikuar në sistemin ICMLS*”. Për rrjedhojë, kohëzgjatja e



shqyrtimit të çështjes së kërkuësës ka tejkaluar afatin 2-vjeçar, që sipas nenit 399/2, pika 1, shkronja “b”, të KPC-së është parashikuar si i arsyeshëm për gjykimin civil në Gjykatën e Lartë dhe atë 90-ditor të parashikuar nga neni 60, pika 2, i ligjit nr. 49/2012 për gjykimin administrativ në po atë gjykatë. Gjykata vëren, gjithashtu, se kohëzgjatja tërësore e procesit gjyqësor deri në këtë fazë të tij është mbi 9 vjet, referuar datës së regjistrimit të padisë në gjykatën e shkallës së parë (datë 30.5.2016).

18. Gjykata ka theksuar se arsyeshmëria e kohëzgjatjes së procedurave, në kuptim të rrethanave të veçanta të çështjes konkrete, vlerësohet nën dritën e këtyre kriterëve: i. sjellja e kërkuësit; ii. kompleksiteti i çështjes; iii. sjellja e autoriteteve; iv. rëndësia e asaj çfarë rrezikon kërkuësi. Për sa u përket kriterëve që kanë të bëjnë me sjelljen e kërkuësës, kompleksitetin e çështjes dhe sjelljen e autoriteteve, bazuar në qëndrimin e konsoliduar të saj për vlerësimin e tyre (*shih vendimet nr. 15, datë 3.4.2025; nr. 57, datë 17.9.2024; nr. 6, datë 16.2.2023, të Gjykatës Kushtetuese*), Gjykata thekson se në rastin konkret nuk konstatohet ndonjë shkak ose rrethanë e re, ose e ndryshme për të arritur ajo në një qëndrim të ndryshëm për sa i përket respektimit të tyre. Për rrjedhojë, për të vlerësuar arsyeshmërinë e kohëzgjatjes së procesit gjyqësor, Gjykata vlerëson të ndalet në vijim vetëm në analizën e kriterit të *asaj se çfarë rrezikon kërkuësja* në rastin konkret për shkak të vonesave në gjykimin e çështjes së saj.

19. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se disa çështje që lidhen me interesa “vetjakë e jetësorë” nevojitet të trajtohen me shpejtësi e përparësi, të tilla si ato që lidhen me statusin civil, kujdestarinë e fëmijëve, marrëdhëniet e punësimit, sëmundjet e pashërueshme, pensionin etj., edhe pse kjo listë nuk mund të jetë shteruese dhe interesi i kërkuësit verifikohet rast pas rasti (*shih vendimet nr. 43, datë 4.6.2024; nr. 21, datë 4.4.2024; nr. 6, datë 16.2.2023, të Gjykatës Kushtetuese*). Nga ana tjetër, Gjykata, referuar qëndrimit të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, vëren se një periudhë e gjatë mosveprimi nuk mund të konsiderohet si një kohë e arsyeshme dhe se palët në mosmarrëveshjet civile që nuk kërkojnë ndonjë trajtim të veçantë prioritar kanë megjithatë të drejtë, sipas nenit 6, pika 1, të KEDNJ-së, për një proces brenda një afati të arsyeshëm dhe ato nuk janë të detyruara të tregojnë, për këtë qëllim, se u është shkaktuar ndonjë dëm i veçantë ose shtesë nga

vonesat procedurale. Sipas asaj gjykate, një periudhë e gjatë mosveprimi nuk mund të konsiderohet e arsyeshme kur argumenti i vetëm për vonesën është reforma në sistemin e drejtësisë dhe ngarkesa e gjyqtarëve e krijuar për këtë shkak dhe faktorë të tillë të një natyre të përgjithshme mund të merren parasysh në një masë të përshtatshme në përcaktimin e çdo kohëzgjatjeje të procedurave në një çështje të veçantë, por nuk janë të afta, në vetvete, të justifikojnë vonesa të një mase të tillë (*shih ARB sh.p.k. e të tjerë kundër Shqipërisë, §§§ 111, 118, 122, datë 27 maj 2025*).

20. Në analizë të kriterëve si më sipër, Gjykata vëren se në rastin konkret në shqyrtim thelbi i çështjes gjyqësore të vënë në lëvizje nga kërkuësja ka të bëjë me marrëdhëniet e punës dhe pasojat që rrjedhin prej kësaj mosmarrëveshjeje, për rrjedhojë kjo çështje, për nga natyra e saj, lidhet me interesa *vetjakë* dhe *jetësorë*, të tillë që duhet të shqyrtohen me prioritet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Për më tepër, kërkuësja ka arritur të parashtrojë shkaqe objektive, specifike dhe të mjaftueshme për të provuar se çështja është e një natyre të tillë që interesi i saj rrezikohet në shkallë të konsiderueshme nga kohëzgjatja e procedurave gjyqësore, duke pasur parasysh këtu edhe se ajo është pensioniste dhe në një moshë të caktuar. Për rrjedhojë, Gjykata, në kontekst të rrethanave të çështjes konkrete, si dhe në drejtim të rëndësisë së asaj çfarë rrezikon kërkuësja nga vonesa në gjykim, çmon se është argumentuar dhe provuar rreziku për interesat e kërkuësës, natyra dhe rëndësia e të cilave justifikojnë trajtimin me përparësi dhe shpejtësi të veçantë të çështjes së saj nga Gjykata e Lartë.

21. Në përfundim, Gjykata, duke pasur parasysh periudhën prej 6 vjetësh gjatë së cilës çështja është në pritje të shqyrtimit në Gjykatën e Lartë, arrin në përfundimin se ka pasur shkelje të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës.

22. Për sa më sipër, duke marrë në konsideratë veçoritë e çështjes së kërkuësës, si dhe mundësitë aktuale të Gjykatës së Lartë, Gjykata çmon që, bazuar në nenin 81, pika 3, të ligjit nr. 8577/2000, të urdhërojë detyrimin e asaj gjykate për shqyrtimin e çështjes me përparësi.

C. Për shpenzimet e përfaqësimit në Gjykatën Kushtetuese

23. Në objektin e ankimit kushtetues individual kërkuësja ka kërkuar edhe detyrimin e subjekteve të



interesuara që të paguajnë shpenzimet gjyqësore të përgatitjes së ankimit kushtetues individual nga përfaqësuesi i saj në këtë gjykim. Për këtë qëllim, ajo ka paraqitur faturën e datës 16.1.2025, të lëshuar nga përfaqësuesi i saj Erdi Prifti, në vlerën 25,000 lekë (pa TVSH), të përshkruar si pagesë për ofrimin e shërbimit të përgatitjes së ankimit kushtetues individual.

24. Gjykata vëren se në nenin 28 të ligjit nr. 8577/2000 janë parashikuar rregullat për sa u takon shpenzimeve gjyqësore, sipas të cilave, shpenzimet e procesit gjyqësor përpara saj u nënshtrohen rregullave të parashikuara në ligjin për tarifat gjyqësore (*pika 1*); kur vendos pranimin e ankimit kushtetues individual, ajo mund të shprehet edhe për shpenzimet e përfaqësimit pjesërisht ose tërësisht, nëse kërkohet nga kërkuesi (*pika 2*). Kjo dispozitë është konkretizuar edhe në nenin 14 të Rregullores për Procedurat Gjyqësore të Gjykatës, sipas së cilit me paraqitjen e kërkesës paraqitet edhe akti që provon shlyerjen e tarifave përkatëse (*pika 2*); kur vendoset pranimi i ankimit kushtetues individual, Gjykata shprehet në dispozitiv edhe për shpenzimet e përfaqësimit dhe masën e tyre, nëse kjo kërkohet nga kërkuesi (*pika 4*).

25. Gjykata ka theksuar se në parim çështja e shpenzimeve të përfaqësimit në gjykimin kushtetues të ankimit individual është pjesë e procesit të rregullt ligjor dhe refuzimi për mbulimin e tyre rrezikon të kufizojë në mënyrë të pajustificuar të drejtën e individit për akses në gjykatë, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës. Po kështu, referuar përmbajtjes së dispozitave si më sipër, *së pari*, disponimi për shpenzimet vihet në lëvizje vetëm me kërkesë formale nga ankuesi dhe, *së dyti*, një kërkesë e tillë mund të paraqitet së bashku me ankimin kushtetues individual deri kur deklarohet mbyllja e seancës plenare nga Gjykata. Individi ka të drejtën e mbulimit të shpenzimeve vetëm nëse vërteton se ato janë kryer, kanë qenë të nevojshme dhe në masë të arsyeshme, ndaj ai duhet të paraqesë edhe aktet që dokumentojnë në mënyrë reale dhe të nevojshme masën e shpenzimeve të kryera për qëllim të procesit kushtetues, të cilat në çdo rast duhet të jenë të arsyeshme dhe të shoqëruara me fatura tatimore të lëshuara sipas legjislacionit në fuqi. Sipas udhëzimit të përbashkët nr. 18, datë 5.8.2020, të ministrit të Drejtësisë dhe ministrit të Financave, “Për miratimin e kriterëve të përfitimit të pagesave dhe tarifat e shpërbimit të avokatëve që ofrojnë ndihmë

juridike dytësore” (*udhëzimi nr. 18/2020*), shpenzimet për ofrimin e mbrojtjes juridike për përfaqësimin në Gjykatë përcaktohen në vlerat 50,000 lekë dhe 60,000 lekë, ndërsa për shërbime juridike jashtëgjyqësore përcaktohen në vlerat 25,000 lekë (përgatitje kërkesë) dhe 500 deri në 1,500 lekë ora (ofrimi i ndihmës juridike në formën e këshillimit – shih rubrikat I dhe II të shtojcës 1 “*Tarifat e shërbimeve juridike të avokatëve të ndihmës juridike*”). Nga ana tjetër, kriteret bazë për llogaritjen e masës lidhen me: kompleksitetin e çështjes, nivelin e formimit dhe përvojën juridike të kërkuesit për të kuptuar çështjen, moshën dhe gjendjen financiare të kërkuesit, si dhe elemente të tjera që ndikojnë në vlerën e kërkuar (*shih vendimin nr. 47, datë 18.9.2025, të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Për sa i takon subjektit që ngarkohet për mbulimin e shpenzimeve të përfaqësimit, Gjykata ka theksuar se natyra dhe objekti i gjykimin kushtetues ndryshojnë nga gjykimi i zakonshëm, për sa kohë që në gjykimin kushtetues individ i kërkon të mbrojë të drejtat themelore të shkelura si pasojë e veprimtarisë së autoriteteve publike, ku përfshihet edhe ajo e gjykatave të zakonshme, që i kanë pasjellë atij cenimin e të drejtave themelore, ndaj përgjegjësia në këtë gjykim i takon vetë shtetit. Kjo logjikë ndiqet nga rregullimet ligjore për kompensimin e shkeljes të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm, ku në gjykimin e zakonshëm thirren të paditur Ministria e Drejtësisë dhe Ministria e Financave (*neni 399/4, pika 2, i KPC-së*) (*shih vendimin nr. 47, datë 18.9.2025, të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Për sa më sipër, Gjykata vëren se kërkimi për shpenzimet gjyqësore (tarifa e përgatitjes së ankimit kushtetues individual) është paraqitur nga kërkuesja në ankimin kushtetues individual, duke bashkëlidhur edhe faturën tatimore të lëshuar nga avokati, në të cilën përshkruhet shërbimi i ofruar prej tij dhe vlera e këtij shërbimi në masën 25,000 lekë, vlerë kjo e përcaktuar edhe nga udhëzimi nr. 18/2020 për shërbimin juridik jashtëgjyqësor, përgatitje kërkesë në Gjykatë. Këto shpenzime, duke pasur parasysh natyrën e çështjes konkrete, që ka të bëjë me konstatimin e cenimit të së drejtës për proces të rregullt për shkak të kohëzgjatjes së paarsyeshme të procesit gjyqësor, i ngarkohen Ministrisë së Financave. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se kërkesa për shpenzimet e përfaqësimit është e drejtë dhe pranohet.



28. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuases janë të bazuara sipas arsytimit të mësipërm, ndaj kërkesa pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 28, 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës.
 2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-4408, datë 6.11.2024, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.
 3. Konstatimin e cenimit të së drejtës për një gjykim brenda afatit të arsyeshëm.
 4. Detyrimin e Gjykatës së Lartë ta shqyrtojë çështjen me përparësi.
 5. Shpenzimet e përfaqësimit të kërkuases në vlerën 25,000 lekë i ngarkohen Ministrisë së Financave.
- Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 9.10.2025.

Shpallur më 30.10.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Marjana Semini, Genti Ibrahim

VENDIM

Nr. 1455, datë 29.10.2025

**PËR DHËNIEN E MANDATIT TË
DEPUTETIT TË KUVENDIT TË
SHQIPËRISË, ZNJ. BRISEIDA KRENAR
ÇAKËRRI, KANDIDAT I LISTËS
SHUMEMËRORE TË “PARTISË
SOCIALISTE TË SHQIPËRISË”, QARKU
VLORE, PËR ZGJEDHJET PËR
KUVEND TË DATËS 11 MAJ 2025**

Në mbështetje të neneve 19, pikat 1, shkronjat “I”, “n” e 2, 163 pika 2, 164 pika 2, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së

Shqipërisë”, të ndryshuar; të nenit 11, të ligjit nr. 138/2015, “Për garantimin e integritetit të personave që zgjidhen, emërohen ose ushtrojnë funksione publike”; dhe të kreut V, të vendimit nr. 17/2016, të Kuvendit, “Për përcaktimin e rregullave të detajuara mbi zbatimin e ndalimeve të parashikuara në ligjin nr. 138/2015, “Për garantimin e integritetit të personave që zgjidhen, emërohen ose ushtrojnë funksione publike”, pasi shqyrtova dokumentacionin përkatës,

VËREJ:

Me shkresën nr. 2994/1 prot., datë 27.10.2025, Kuvendi i Republikës së Shqipërisë ka njoftuar Komisionin Qendror të Zgjedhjeve për krijimin e vakancës në Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, vakancë kjo e krijuar për shkak të dorëheqjes së deputetit znj. Brunilda Flamur Mersini, e zgjedhur në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, propozuar nga “Partia Socialiste e Shqipërisë”.

“Partia Socialiste e Shqipërisë” është regjistruar si subjekt zgjedhor për zgjedhjet për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, me vendimin nr. 154, datë 24.2.2025, të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve.

Komisioni Rregullator, me vendimin nr. 34, datë 28.8.2025, shpalli rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë të zhvilluara më datë 11.5.2025.

Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve, nëpërmjet vendimit nr. 1339, datë 27.6.2025, miratoi shpërndarjen e mandateve midis subjekteve zgjedhore dhe përcaktimin e kandidatëve fitues në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, për zgjedhjet për Kuvend të datës 11 Maj 2025.

Sipas këtij vendimi, Partia Socialiste të Shqipërisë, për zonën zgjedhore Qarku Vlorë, për zgjedhjet për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë të datës 11 Maj 2025, ka fituar 9 (nëntë) mandate.

Rezulton se lista shumëmemërore e “Partisë Socialiste të Shqipërisë”, në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, i plotëson të gjitha kriteret e përcaktuara në nenin 67 të Kodit Zgjedhor, duke përfshirë dhe kriterin e gjinisë.

Zëvendësimi i vakancës do të bëhet në mbështetje të nenit 164, pika 2, të Kodit Zgjedhor, si dhe vendimit 1339, datë 27.6.2025, të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve, në të cilin është miratuar rirënditja e kandidatëve, të cilët nuk kanë përfituar mandat në bazë të numrit të votave parapëlqyese.



Sipas këtij vendimi, rezulton se kandidati, të cilit i kalon mandati i deputetit, është kandidati me numër rendor 01 (një) në listën me parapëlqim, znj. Briseida Krenar Çakërri.

Me shkresën nr. 6773 prot, datë 27.10.2025, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve i është drejtuar kandidati për deputet të “Partisë Socialiste të Shqipërisë”, në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, znj. Briseida Krenar Çakërri, me kërkesë për plotësim dokumentacioni.

Referuar nenit 11, të ligjit nr. 138/2015, “Për garantimin e integritetit të personave që zgjidhen, emërohen ose ushtrojnë funksione publike”, vetëdeklarimi dhe verifikimi i kushteve të të dhënave, në përputhje me këtë ligj, kryhet për çdo kandidat të listës shumemërore për zgjedhjet pararendëse, për Kuvendin, të cilit i takon të marrë mandatin e deputetit për vendin vakant.

Kandidati për deputet, znj. Briseida Krenar Çakërri, ka plotësuar e depozituar formularin e vetëdeklarimit, në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve, si organi kompetent për administrimin, verifikimin, zbatimin e ndalimeve për zgjedhjen dhe emërimin në funksionin publik, ku përfshihet dhe funksioni i deputetit.

Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, në zbatim të ligjit nr. 138/2015 dhe kreut V, pika 2, shkronja “b” dhe pika 3, shkronja “c”, të vendimit nr. 17/2016 të Kuvendit, nëpërmjet komunikimit në rrugë elektronike, ka kërkuar informacion nga Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile, si dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve për znj. Briseida Krenar Çakërri, si dhe ka bërë publikimin e formularit të vetëdeklarimit në faqen zyrtare të internetit.

Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile nuk i ka kthyer ende përgjigje kërkesës sonë, për verifikimin e të dhënave për kandidatin për deputet, në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, znj. Briseida Krenar Çakërri.

Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Gjyqësore, nëpërmjet komunikimit në rrugë elektronike ka dërguar në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve, verifikimin e gjendjes gjyqësore për kandidatin për deputet, në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, znj. Briseida Krenar Çakërri, ku konstatohet se kandidati nuk është i dënuar me vendim penal të formës së prerë.

Pas verifikimeve të kryera, referuar pikës 2, të kreut V, të vendimit nr. 17/2016 të Kuvendit,

konstatohet se të dhënat e kandidati për deputet, në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, znj. Briseida Krenar Çakërri, nuk përbëjnë kusht për moszgjedhjen e kandidati në funksionin e deputetit në Kuvendin e Republikës së Shqipërisë.

Për sa më sipër, mandati i ndërprerë i deputetit znj. Brunilda Flamur Mersini i përket kandidati vijues në listën shumemërore të “Partisë Socialiste të Shqipërisë”, në zonën zgjedhore Qarku Vlorë, i renditur me numër rendor 01 (një) në listën me parapëlqim, znj. Briseida Krenar Çakërri.

PËR KËTO ARSYE:

Bazuar në nenet 19, pikat 1, shkronjat “i”, “n” e 2, 163 pika 2, 164 pika 2, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, në nenin 11, të ligjit nr. 138/2015, “Për garantimin e integritetit të personave që zgjidhen, emërohen ose ushtrojnë funksione publike”, dhe në kreun V, të vendimit nr. 17/2016, të Kuvendit, “Për përcaktimin e rregullave të detajuara mbi zbatimin e ndalimeve të parashikuara në ligjin nr. 138/2015, “Për garantimin e integritetit të personave që zgjidhen, emërohen ose ushtrojnë funksione publike”,

VENDOS:

1. Dhënien e mandatit të deputetit të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, kandidati të radhës në listën shumemërore të “Partisë Socialiste të Shqipërisë”, në zonën zgjedhore, Qarku Vlorë, znj. Briseida Krenar Çakërri.

2. Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim në Komisionin e Ankimeve dhe Sanksioneve, brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga shpallja e tij.

3. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KOMISIONERI SHTETËROR
I ZGJEDHJEVE
Ilirjan Celibashi

**KËRKESË****Nr. 9/18, datë 30.10.2025****PËR SHPRONËSIM PUBLIK**

Agjencia Shtetërore për Shpronësimin shpall kërkesën “Për shpronësimin për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi i projektit ‘Ndërtimi i Tunelit të Llogorase’”.

Subjekti kërkuar i këtij projekti është Autoriteti Rrugor Shqiptar.

Me anë të këtij publikimi kërkojmë të vëmë në dijeni personat e prekur nga ky shpronësim, për pasuritë e paluajtshme, pronë private, të cilët do të kompensohen sipas vlerësimit paraprak të llogarit, për pasuritë e llojit “arë” dhe “kullotë”, bazuar në vendimin nr. 89, datë 3.2.2016, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e hartës së vlerës së tokës në Republikën e Shqipërisë”, sipas tabelës paraprake bashkëlidhur.

Personat që preken nga ky projekt të cilët kanë emrin në tabelën e publikuar dhe personat të cilët preken por nuk figurojnë në këto lista, jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë nga publikimi në Fletoren Zyrtare, kanë të drejtë të paraqesin pretendimet e tyre, të shoqëruara me dokumentacionin përkatës, si edhe të shprehen nëse janë dakord me të dhënat e publikuara për përfundimin e procedurave të shpronësimit, pranë Autoritetit Rrugor Shqiptar, si dhe në Agjencinë Shtetërore për Shpronësimin.

Vlera totale paraprake e shpronësimit është prej 1,791,165.6 (një milion e shtatëqind e nëntëdhjetë e një mijë e njëqind e gjashtëdhjetë e pesë pikë gjashtë) lekë.

DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Ermal Shena

LISTA EMËRORE PARAPRAKE E PRONARËVE QË SHPRONËSOHEN NGA NDËRTIMI I SEGMENTIN
RRUGOR “NDËRTIMI I TUNELIT TË LLOGORASË”

Nr.	Pronari			Të dhënat			Vlerësimet për shpronësim sipas llojit të pasurisë										Adresa e pronarëve	Shënime
				(mbi pasuritë sipas ZVRPP-së)			Shpronësim tokë “arë”				Shpronësim tokë “kullotë”				Shpronësim “drufrutore”			
	Emri	Atësia	Mbiemri	ZK	Nr. i pas	Lloji pas.	totale	Sip.	Çmimi	Vlera	Sip.	Çmimi	Vlera	Vlera	totale	pro		
							(m²)	(m²)	(lekë/m²)	(lekë)	(m²)	(lekë/m²)	(lekë)	(lekë)				
1	Prenjo		Halili	1568	214	Arë	709	522	204	106,488.00					106,488.00	Dukat		
2	Prenjo		Halili	1568	211	Arë	2052	522.4	204	106,569.60					106,569.60	Dukat		
3	Prenjo		Halili	1568	215	Arë	720	571	204	116,484.00					116,484.00	Dukat		
4	Prenjo		Halili	1568	217	Arë	1631	69.5	204	14,178.00					14,178.00	Dukat		
5	Ismail	Hasan	Halili	1568	21/203/6	Kullotë	6320			869.5	241	209,549.50			209,549.50	Tiranë		
6	Alban	Hasan	Halili	1568	21/203/7	Kullotë	6320			881.2	241	212,369.20			212,369.20	Tiranë		
7	Ilir	Hariz	Halili	1568	21/203/5	Kullotë	15464			4255.3	241	1,025,527.30			1,025,527.30	Tiranë		
	Shtet			1568	210	Arë	8015								0.00			
	SHUMA									343,719.60				1,447,446.00	1,791,165.60			

KËRKESË**Nr. 154/14, datë 30.10.2025****PËR SHPRONËSIM PUBLIK**

Agjencia Shtetërore për Shpronësimin shpall kërkesën “Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi i projektit ‘Rikualifikimi urban i lagjes ‘4-Shtatori’”, Bashkia Dimal.

Subjekti kërkuar i këtij projekti është Bashkia Dimal.

Me anë të këtij publikimi kërkojmë të vëmë në dijeni personat e prekur nga ky shpronësim, për pasuritë e paluajtshme, pronë private, të cilët do të kompensohen sipas vlerësimit paraprak të llogarit për pasuritë e llojit “arë” dhe “truall”, bazuar në vendimin nr. 89, datë 3.2.2016, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e hartës së vlerës së tokës në Republikën e Shqipërisë”, si dhe bazuar në vendimin nr. 138, datë 23.2.2000, “Për kriteret teknike të vlerësimit dhe të përllogaritjes së masës së

shpërblimit të pasurive, pronë private, që shpronësohen, të pasurive që zhvlerësohen dhe të të drejtave të personave të tretë, për interes publik”, për pasuritë e llojit “ndërtesë”, sipas tabelës paraprake bashkëlidhur.

Personat që preken nga ky projekt, të cilët kanë emrin në tabelën e publikuar, dhe personat të cilët preken, por nuk figurojnë në këto lista, jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë nga publikimi në Fletoren Zyrtare, kanë të drejtë të paraqesin pretendimet e tyre, të shoqëruara me dokumentacionin përkatës, si edhe të shprehen nëse janë dakord me të dhënat e publikuara për përfundimin e procedurave të shpronësimit, pranë Bashkisë Dimal, si dhe në Agjencinë Shtetërore për Shpronësimet.

Vlera totale paraprake e shpronësimit është prej 1,693,098 (një milion e gjashtëqind e nëntëdhjetë e tre mijë e nëntëdhjetë e tetë) lekë.

DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Ermal Shena



LISTA PARAPRAKE E PRONARËVE QË SHPRONËSOHEN PËR INTERES PUBLIK NGA
PROJEKTI “RIKUALIFIKIMI URBAN I LAGJES ‘4-SHTATORI’”

Nr.	PRONARI			TË DHËNA HIPOTEKARE										VLERËSIMET PËR SHPRONËSIM												VLERA TOTALE (lekë)	SHËNIME (kufizime hipotekare, barrë mbi pasurinë etj.)
														ARË			TRUALL			NDËRTESE			Vlerat e kulturave bujqësore dhe dru-frutorëve, sipas proces-verbalit të Drejtorisë së Bujqësisë				
	Emri	Atësia	Mbiemri	Fshati ose qyteti	Z. kadastrale	Nr. i pasurisë	Lloji i pasurisë	Sipërfaqja totale	Arë (m²)	Truall (m²)	Ndërtesë (m²)	Volumi	Faqe										Sipërfaqja (m²)	Çmimi (lekë/m²)	Vlera (lekë)		
	A	B	C	C	Ç	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	Y		
1	Agim	Shaban	Baci	Ura Vaigurore	3682	2/534	Truall	370		370	108.9	5	69			-	25	2375	59,375						59,375		
2	Katerina	Pilo	Subashi	Ura Vaigurore	3682	2/231	Truall	200		200	104	4	154				5.4	2375	12,825						12,825		
	Kostandin	Miti	Subashi																								
3	Marinaqi	Llazar	Kovaci	Ura Vaigurore	3682	2/225	Truall	58		58	30.5	4	40			-	6.0	2375	14,250			-			14,250		
4	Petroi Alba sha			Ura Vaigurore	3682	3/205	Truall	331		331		12	206				34	2375	80,750						80,750	Mbi këtë pasuri ka ndërtim të paligjshëm.	
5	Panajot	Taqi	Duka	Ura Vaigurore	3682	3/221	Truall	675		675		13	87			-	56.4	2375	133,950						133,950		
6	Gezim	Brahim	Dervishi	Ura Vaigurore	3682	3/222	Truall	700		700	115	13	88				50.8	2375	120,650						120,650	Regjistrohet me leje ndërtimi banesë 2-katëshe me bodrum, sip. ndërtimi 26.7 m², bodrum, 115 m² kati përdhës, 108 m² kati 1, me ref. 003479.	
7	Petroi Alba sha.			Ura Vaigurore	3682	3/206	Truall	2268		2268		12	207				25.4	2375	60,325						60,325	Mbi këtë pasuri ka 2 ndërtime të paligjshme.	
8	Koli	Lipi	Larushi	Ura Vaigurore	3682	3/198	Arë	981	981					99.7	203	20,239									20,239		
	Arqle	Lipi	Larushi																								
	Fotini	Lipi	Ferro																								
	Ngjelina	Lipi	Tutulani																								
	Stasini	Lipi	Semani																								
	Staverlina	Lipi	Agalliu																								
	Anoneta	Lipi	Mjeshtri																								
	Polikseni	Palush	Larushi																								
9	Eriselda	Koli	Larushi	Ura Vaigurore	3682	2/636	Truall	1000		1000		6	137				133.3	2375	316,588						316,588		
	Entela	Mustafa	Vrioni																								
	Ervehe		Vrioni																								



	Gjylysha	Mustafa	Shkurti																							
10	Miltiadh		Gushmali	Guri I Bardhe	1896	418/12	Are+Truall	1500	1500	200	156	2	26	148.8	203	30,206								30,206		
11	Jadhi		Collaku	Guri I Bardhe	1896	418/46	Are	102.8	102.8			4	21	68.4	203	13,885								13,885		
12	Asqeri	Selfo	Salianji	Guri I Bardhe	1896	418/21	Are+Truall	750	750	200	142	3	120	34.4	203	6,983	10.5	203	2,132	16.5		194,471		203,586		
13	Ylli	Tajar	Musta	Guri I Bardhe	1896	418/44	Arë	48	48			4	12	1.9	203	386							386			
	Dashnor	Tajar	Musta																							
14	Dashnor	Tajar	Musta	Guri I Bardhe	1896	418/65	Are	542	542			4	166	10.5	203	2,132								2,132		
15	Dashnor	Tajar	Musta	Guri I Bardhe	1896	418/64	Truall	400		400		4	165			-	23	203	4,669					4,669		
16	Lumturi	Nesim	Goxha	Guri I Bardhe	1896	418/52	Truall	500		500	145.5	4	92				18.6	203	3,776					3,776		
17	Enkelejda		Goxha	Guri I Bardhe	1896	418/53	Are	875	875			4	93	25.5	203	5,177								5,177		
18	Lulezim		Kalivaci	Guri I Bardhe	1896	418/63	Are	2730	2730			4	162	42.6	203	8,648								8,648		
19	Ismail		Kalivaci	Guri I Bardhe	1896	418/18	Are+Truall	1532	1532	200	108	3	105	18.2	203	3,695								3,695		
20	Alush		Hani	Guri I Bardhe	1896	418/19	Are+Truall	600	600	497	164	3	106	11.5	203	2,335								2,335		
21	Eduart	Safet	Kokas	Ura Vaigurore	3682	2/155	Truall	50.84		50.84	50.84	5	84				50.84	2375	120,745	50.84		474,909		595,654	Sek. D: Me urdhër nr. 21 datë 26.6.2013, kufizohet. Sek. E: Godinë 1-katëshe garazh, Në datë 20.7.2011, është kryer rivlerësimi i pasurisë në shumën 1165510 lekë, ref. ark. 01705, regjistruar në kundërshtim me nenin 195, K. Civil, 397.	
22	SHTET			Ura Vaigurore	3682	2/861	Truall	362		362		11	63				47.4							-		
23	SHTET			Ura Vaigurore	3682	2/864	Truall	25		25		11	66				2.3							-		
24	SHTET			Ura Vaigurore	3682	2/239	Truall	364		364		10	236				21.7							-		
25	SHTET			Ura Vaigurore	3682	2/211	Truall	96		96		10	235				76.5							-		
26	SHTET			Ura Vaigurore	3682	3/220	Truall										24							-		
SHUMA																93,685			930,034			669,380			1,693,098	

Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2025

Adresa: Rr. “Nikolla Jorga”, Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 224 lekë

